

การศึกษานอัสัณฤทธิและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดย
ใช้กิจกรรมแบบล่าค่าทงและกิจกรรมตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

ชลธร รวมธรรม

28 พ.อ. 2534

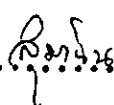
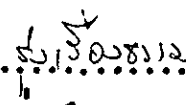
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

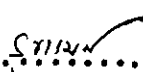
สิงหาคม 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

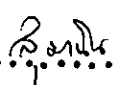
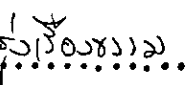
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

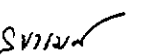
คณะกรรมการที่ปรึกษา

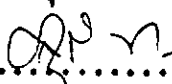
...............ประธาน
(ศ.สุมาน รุ่งเรืองธรรม)

...............กรรมการ
(รศ.อจรา สุธารณ)

คณะกรรมการสอบ

...............ประธาน
(ศ.สุมาน รุ่งเรืองธรรม)

...............กรรมการ
(รศ.อจรา สุธารณ)

...............กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อ.เสริมศักดิ์ สุวาลา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่...4...เดือน...กันยายน...พ.ศ. 2533

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์อรรดา สุขารมย์ และอาจารย์เสริมศักดิ์ สุรวัฒน ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือแนะนำด้วยความเมตตาตลอดมา ผู้วิจัยฯ ซึ่งในพระคุณและชอบงามขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณศึกษานิเทศก์ภาควิชาภาษาไทย และอาจารย์โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ที่ได้ให้แนวทางในการสร้างแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พร้อมทั้งช่วยตรวจแก้ไขให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบใจนักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยา ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอบคุณเพื่อน ๆ เอกการมัธยมศึกษาที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจเสมอมา

ผู้ที่เป็นกำลังใจสำคัญที่ก่อให้เกิดความมานะพยายามจนประสบความสำเร็จและให้ความช่วยเหลือกันต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา คือ คุณพ่อ คุณแม่ และน้อง ๆ ตลอดจนผู้ใกล้ชิดของผู้วิจัย ขอขอบความดีและประโยชน์ที่ได้รับจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แก่ทุกท่านด้วย

ขอชม รวมธรรม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
ความสำคัญในการค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายของหลักสูตร	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมล่าคำทอย	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งคำถาม	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน	32
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	38
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	39
กลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ	39
การสร้างแผนการสอนโดยใช้กิจกรรมล่าคำทอย	40
การสร้างแผนการสอนตามแนวคู่มือครูภาษาไทย	41
การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย	42
การสร้างแบบสขตามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย	43
การดำเนินการศึกษาค้นคว้า	44

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย	45
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	45
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	55
ความมุ่งหมายของการศึกษา	55
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	55
วิธีดำเนินการทดลอง	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
สรุปผลการทดลอง	57
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	57
ข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	68
ประวัติย่อของผู้วิจัย	229

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แบบแผนการทดลอง	44
2	คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ..	51
3	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ..	52
4	คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเรียน วิชาภาษาไทยระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม	53
5	เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	54
6	ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย	69
7	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียน วิชาภาษาไทย	70

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	การแยกประเภทคำตามแบบของ Cunningham	25
---	--	----

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ช่วยในการติดต่อสื่อสาร และมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน การเรียนการสอนภาษาไทยจึงมีความหมายและความสำคัญสำหรับนักเรียนทุกคน เป็นหน้าที่ที่ครูภาษาไทยจะต้องเอาใจใส่และปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ นอกจากนั้นภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับนักเรียนจะใช้เป็นสื่อในวิชาอื่น ๆ นักเรียนจะต้องนำความรู้ความเข้าใจจากวิชาภาษาไทยไปประยุกต์ใช้ในวิชาอื่น ๆ และนักเรียนที่อ่อนภาษาไทยก็มักจะอ่อนวิชาอื่น ๆ ไปด้วย

ด้วยเหตุที่ภาษาไทยมีความสำคัญดังกล่าว หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้จัดวิชาภาษาไทยให้มีทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนวิชาที่ตนมีความถนัด และความสนใจมากที่สุด วิชาบังคับภาษาไทยในแต่ละรายวิชา ให้มีเวลาเรียนสัปดาห์ละ 4 คาบ และกรมวิชาการได้กำหนดคุณสมบัติผู้จบหลักสูตรว่าผู้เรียนต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตรไม่น้อยกว่า 96 หน่วยการเรียนรู้ และได้หน่วยการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่า 85 หน่วยการเรียนรู้ ของวิชาบังคับภาษาไทยจึงจะถือว่าจบหลักสูตร

ในหลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ข้อหนึ่งว่า ให้เล็งเห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของประชาชาติ จะเห็นได้ว่าภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญยิ่งวิชาหนึ่ง แต่ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยก็มีมาก ดังเช่น สมถวิล วิเศษสมบัติ (2522 : 225) กล่าวถึง ปัญหาว่า นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดี โดยเห็นว่า เป็นวิชาที่ต้องท่องจำมาก ทำให้เบื่อหน่ายท้อแท้ และไม่ยอมเรียน ไม่เห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทย เพราะถือว่าเป็นภาษาของตนเองไม่เรียนก็ใช้ภาษาได้อยู่แล้ว จึงทำให้ขาดทักษะการใช้ภาษาที่ถูกต้อง สนม ครุฑเมือง (2523 : 14) กล่าวว่า การสอนภาษาไทยครูไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดง ความคิดเห็นและลง เสริมตามความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของแต่ละบุคคลในอันที่จะนำไปสู่การ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สุระ คามาทพงษ์

(2527 : 200) ให้ความเห็นว่า การเรียนการสอนจะน่าสนใจเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับครู ผู้สอนเป็นสำคัญ หนังสือเรียน คู่มือครูเป็นเพียงส่วนย่อยให้การเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จเท่านั้น ดังนั้นหากครูมีการเตรียมการสอนและค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนเพิ่มเติมก็จะช่วยให้ตนเองมีความรู้สามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยนั้น ปัญหาใหญ่คือ เด็กไม่สนใจเรียนและครูยังขาดวิธีสอนแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่จะดึงดูดความสนใจให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการนำความรู้จากวิชาภาษาไทยไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และในการเรียนวิชาอื่น ๆ การเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังยึดครูเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยควรหาวิธีสอนแปลก ๆ ใหม่ ๆ เราใจและกระตุ้นให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจนสามารถนำวิธีการที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและในการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย

จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยเชื่อว่าเทคนิคการสอนอย่างหนึ่งที่เอื้อต่อการเรียนการสอนแบบยึดเด็กเป็นศูนย์กลางและค้นคว้าด้วยตนเอง ปกติให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ คือการสอนที่ใช้กิจกรรมล่าคำตอบ

การสอนแบบกิจกรรมล่าคำตอบนี้เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียน เรียนด้วยตนเอง โดยใช้คำถามเป็นสื่อในการเรียนรู้ซึ่งมีครู หรือนักเรียนเป็นผู้ตั้งคำถาม ในกิจกรรมล่าคำตอบครูไม่ใช่ผู้สอนด้วยการบอกหรือการอธิบาย แต่เป็นผู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นสื่อ และให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมนั้น ๆ ผู้วิจัยเชื่อว่ากิจกรรมล่าคำตอบนี้สามารถแก้ปัญหาเรื่องการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางได้ และผลต่อเนื่องที่ได้จากกิจกรรมนี้คือ จะสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมล่าคำตอบ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมล่าคำตอบกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

ความสำคัญในการค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการเลือกจัดกิจกรรมประกอบในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาและค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาไทยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังเรียนวิชา พ 204 (ทักษะสัมพันธ์) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 12 ห้องเรียน รวม 600 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ซึ่งสุ่มจากจำนวนนักเรียน 12 ห้องเรียน มา 2 ห้องเรียน รวม 100 คน แล้วแยกเป็นกลุ่มทดลอง 50 คน กลุ่มควบคุม 50 คน ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองสอนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ รวม 16 คาบ

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาจากหนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 ของกรมวิชาการ คือ นิทานเห็บสุภาพนิทานชาดก เรื่องสั้นเรื่องศิลปินเอก เรื่องหมายวรรณคดี จดหมาย และคำราชาศัพท์

5. ตัวแปรที่จะศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอน 2 วิธี คือ

5.1.1 การสอนโดยใช้กิจกรรมล่าคำตอบ

5.1.2 การสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

5.2.2 แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมล่าคำตอบ หมายถึง กิจกรรมที่จัดในรูปของศูนย์การเรียนรู้โดยให้
ผู้เรียนค้นหาคำตอบจากคำถามที่ครูตั้งขึ้นด้วยตนเอง โดยศึกษาจากสื่อต่าง ๆ ที่ครูจัดเตรียม
ไว้ให้ ซึ่งเน้นการอ่าน การอภิปรายร่วมกัน ของนักเรียนและนักเรียนต้องเขียนคำตอบด้วยตนเอง
ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ขึ้นถามหรือตั้งปัญหา ครูจะใช้วิธีใด ๆ ก็ได้ ในการป้อนคำถามให้แก่
นักเรียน เช่น ตั้งคำถามในสมุดงาน เขียนโจทย์ปัญหามนกระดานดำ เขียนใส่แผ่นใส ถาม
ปากเปล่า หรือเขียนในบัตรคำ เป็นต้น

1.2 ขึ้นค้นหาคำตอบ ผู้เรียนต้องค้นคำตอบด้วยตนเอง โดยมีหลักปฏิบัติดังนี้

1.2.1 อ่านคำถามก่อน แล้วจึงเริ่มค้นคว้าจากสื่อที่ครูเตรียมไว้
ภายในเวลาที่กำหนดให้

1.2.2 นักเรียนควรค้นตามที่ครูแนะนำไว้ ซึ่งครูจะแนะนำวิธีค้นไว้
ให้ชัดเจน เช่น อ่านในหนังสืออะไร หน้าใด หรือเอกสารหมายเลขใด เป็นต้น

1.2.3 นักเรียนตอบคำถามด้วยตนเองตามที่ครูกำหนดให้ โดยอ่าน
เนื้อหาแล้วร่วมกันอภิปรายและสรุป แล้วเขียนคำตอบไว้ในสมุดงานของตนเอง

1.3 ขึ้นตอบ นักเรียนต้องตอบคำถามด้วยตนเอง ตอบตามลำดับข้อไม่ควร
ข้ามหรือย้อนไปย้อนมา ตอบตามวิธีที่กำหนดไว้ เช่น ใ้บรรยาย เติมคำ จับคู่ หรือเลือกตอบ

1.4 ขั้นตรวจสอบ ครูอาจใช้วิธีการต่าง ๆ กัน เช่น แจกเอกสารเฉลยคำตอบ หลังจากค้นคำตอบเสร็จแล้ว หรือ เฉลยคำตอบบนกระดานดำ

1.5 ขั้นทบทวน ครูย้ำคำถามที่สำคัญ ๆ โดยให้ตอบปากเปล่า ในขั้นนี้นักเรียนส่งตัวแทนมาสรุปหน้าชั้นเรียนก่อน แล้วครูจึงสรุปย้ำอีกครั้งหนึ่ง เพื่อความถูกต้อง หรือจะทำแบบทดสอบอีกก็ได้ เพื่อช่วยเสริมการเรียนรู้ให้คงทนยิ่งขึ้น

2. กิจกรรมตามคู่มือครู หมายถึง การสอนภาษาไทยในกลุ่มควบคุม โดยใช้เนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มทดลอง ที่ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามกิจกรรมการสอนที่สร้างขึ้นจากแนวการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย วิชา ท 204 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีชั้นการสอนดังนี้

2.1 การสร้างความสนใจ คือการทำให้นักเรียนเกิดความตั้งใจ จดจ่อในบทเรียนในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยครูอาจใช้วิธีพูดเร้าความสนใจ ชักถาม หายปัญหา หรือใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

2.2 แจงจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนทราบถึงเป้าหมายของการสอนในบทเรียนนั้น ว่านักเรียนจะมีกิจกรรมอะไรเพิ่มพูนขึ้น หรือครูจะสอนเกี่ยวกับอะไร

2.3 กระตุ้นให้นักเรียนระลึกถึงการเรียนรู้พื้นฐานที่จำเป็นจะต้องใช้ โดยกระตุ้นให้นักเรียนแสดงให้เห็นว่าความสามารถหรือประสบการณ์พื้นฐานของนักเรียนจะนำไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้นั้น นักเรียนพร้อมหรือยัง มีมากน้อยเพียงใด ครูอาจใช้วิธีชักถาม สนทนา หรือให้นักเรียนปฏิบัติ

2.4 การเสนอบทเรียนใหม่ เป็นการเริ่มกิจกรรมใหม่ของบทเรียนโดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการพูดอธิบาย ชักถามให้ตัวอย่างหรือวิธีการต่าง ๆ ประกอบการสอน

2.5 ให้แนวการเรียนรู้ เป็นการแนะแนวทางหรือนำทางให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง เช่น แนะนำวิธีทำกิจกรรม แนะนำแหล่งค้นคว้า

2.6 ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นการให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง หรือแสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่วางไว้

2.7 การให้ข้อมูลย้อนกลับ ครูแสดงให้นักเรียนเห็นว่า ผลการปฏิบัติกิจกรรม หรือพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกนั้นมีปัญหาหรือไม่ อย่างไร

2.8 การประเมินผลการปฏิบัติเป็นการวัดหรือประเมินพฤติกรรมหรือผลงานที่นักเรียนทำนั้นได้ผลตามจุดประสงค์ของบทเรียนเพียงใด โดยวิธีประเมินหรือใช้เครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนในบทเรียนนั้น ๆ

2.9 การส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้เป็นการสรุปย้ำทบทวนการเรียนที่ผ่านมาเพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ที่แน่นขึ้น อาจเป็นการฝึกหรือทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น รวมทั้งให้ทำที่บ้าน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการฟัง พูด อ่าน และเขียนวิชาภาษาไทย ภายหลังการเรียนการสอน ตามบทเรียนที่กำหนดไว้ ซึ่งวัดได้จากการให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และทดสอบหาคุณภาพแล้ว

4. แรงจูงใจในการเรียน หมายถึง กระบวนการทางจิตใจ ซึ่งผลักดันให้ผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่างแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งต่อการเรียนวิชาภาษาไทย เช่น แสดงความพึงพอใจ หรือไม่พอใจ หรือเต็มใจที่จะใช้ความพยายามของตนในการเรียนวิชาภาษาไทย ให้บรรลุผลตามความมุ่งหวัง อันเกิดจากการเรียนการสอนภาษาไทยตลอดจนก่อให้เกิดนิสัยที่ดีในการเรียนด้วย ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบ T.P.R. (Total Physical Response)

ของ สุภา ชาทรีนันท์ (2528 : 137 - 141) ซึ่งการสอนแบบ T.P.R. นี้ หลักการสำคัญคือ สอนโดยใช้ประโยคคำสั่ง ผู้สอนจะพูดคำสั่งภาษาต่างประเทศ พร้อมทั้งแสดงท่าทางของคำกริยาในประโยคคำสั่งนั้น ๆ ซ้ำประมาณ 2 - 3 ครั้ง และให้ผู้เรียนปฏิบัติตามไปทั่ว จนกว่าผู้เรียนจะแสดงความพร้อมที่จะปฏิบัติด้วยตนเอง โดยไม่มีแบบอย่างจากครูผู้สอน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายของหลักสูตร
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมมูลค่าคอม
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งคำถาม
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน

ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ต่าง ๆ กัน รุ่งทิวา จักรกร (2526 : 84) ได้รวบรวมความคิดของนักการศึกษาที่ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. หลักสูตร คือ กลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาวางแผนไว้ให้นักศึกษาได้รับ ภายใต้การแนะนำของสถานศึกษา
2. หลักสูตร คือกลุ่มวิชาที่จัดเรียงลำดับไว้เป็นระบบตามกำหนดที่สถานศึกษาต้องการให้รู้ก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา รับประทานียบัตรออกไป

ชาร์ง บัวศรี ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ ทุก ๆ อย่างที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน

ภิญโญ สาธร ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง บรรดาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียนตามระดับชั้น ตามความต้องการ และตามวัยของนักเรียน และตามความต้องการของสังคม ทั้งนี้รวมทั้งประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

สมิทร คุณานุภกร ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ว่า หมายถึง โครงการที่ประมวล ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะป็นภายในหรือนอก โรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ประมวลศัพท์บัญญัติวิชาการการศึกษา กรมวิชาการ ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ ประมวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน ภายในความควบคุมของโรงเรียน

จากที่ประมวลความหมายของหลักสูตร ทั้งกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง ประมวลกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหมดที่มีอยู่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ซึ่ง โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทุกด้าน

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรที่ให้การศึกษารอบด้าน อันเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบ สมรรถภาพตามความสามารถและความสนใจ และเป็นหลักสูตรที่โรงเรียนสามารถจัดโครงการเรียน ให้งานในตัวเองได้ หรือเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาค้นคว้า
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพและเปิดโอกาสให้เกิดวิสัยทัศน์ได้ค้นพบ ความสามารถความสนใจ และความถนัดเฉพาะตน โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาสามัญ และวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล
3. เป็นหลักสูตรที่สนองความต้องการของท้องถิ่นทางบ้านอาชีพ การจัดสอน วิชาชีพจึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้และทักษะ จากแหล่งวิทยาการ และสถานประกอบการต่าง ๆ ได้

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาความสามารถ ความถนัดและความสนใจ ของตนเอง

2. เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้ หักยะ รู้จักคิดและวิเคราะห์อย่างมีระเบียบ และวิธีการและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. เพื่อให้มีทัศนคติที่ต่อสมาชิกทุกคน มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งในส่วนตนและหมู่คณะ มานะ หากเพียร อุตุน ประหยัด และใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
4. เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง เคารพต่อกฎหมาย และกติกาของสังคม รับผิดชอบตนเอง ครอบครัว และสังคม ตลอดจนส่งเสริมสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม
5. เพื่อให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคี และเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักแก้ปัญหาด้วยวิธีสันติ อย่างมีหลักการและเหตุผล
6. เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานเพียงพอต่อการนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิตทั้งส่วนตัวและครอบครัว รวมทั้งการฝึกงานและการศึกษาเพิ่มเติม
7. เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ และให้รู้จักส่งเสริมสาธารณสุขของชุมชน
8. เพื่อให้รักและผูกพันกับท้องถิ่นของตน ให้รู้จักบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย
9. เพื่อปลูกฝังให้มีความภูมิใจในความเป็นไทย มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้มีความรู้และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขร่วมกันธำรงรักษาความพลอยและความมั่นคงของประเทศชาติ
10. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีของมนุษยชาติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

วิชาภาษาไทย

จุดประสงค์

1. ให้เล็งเห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทย ในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของประชาชน และเป็นปัจจัยหนุนบำรุงความสามัคคีของประชาชน
2. ให้เข้าใจว่าการใช้ภาษาได้ดี เป็นการช่วยให้เกิดความร่วมมือของคนในชาตินำมาซึ่งความสมัครสมานกัน และทำให้สามารถประกอบกิจการต่าง ๆ ได้ โดยมีประสิทธิภาพ

3. ให้สามารถใช้ภาษาไทยได้โดยรู้ที่เฉพาะที่ควร ตามวัยและศักยภาพของนักเรียนเพื่อประโยชน์ทั้งในการศึกษาวิชาต่าง ๆ และในการดำเนินชีวิต

4. ให้มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน พอที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านและการฟัง

5. ให้สามารถคิดค้นปัญหาที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้ทั้งที่ได้อ่านโดยใช้วิจารณญาณ คือพยายามขบปัญหาเหล่านั้น เมื่อเกิดปัญหา มีความคิดแจ่มแจ้งขึ้นเป็นลำดับ และนำผลจากการคิดค้นที่ถูกต้องไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

6. ให้สามารถพิจารณาหนังสือ งานเขียน งานประพันธ์ที่ได้อ่าน ให้แลเห็นทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่อง

7. ให้เห็นคุณค่าของวรรณคดีและเห็นความสำคัญของงานประพันธ์กับการใช้ภาษาโดยมีรสนิยมว่าเป็นสิ่งสำคัญในวัฒนธรรมของชาติ

จุดประสงค์วิชาบังคับ

1. ให้เกิดความคิดองอกงในการใช้ภาษา ตามวัยและศักยภาพของนักเรียนในชั้นนี้

2. ให้พัฒนาทักษะภาษาทั้งสี่ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ให้รู้จักใช้ภาษาอย่างมีศิลปะตามประเพณีและวัฒนธรรม โดยแบ่งเรื่องการพูด และการอ่านในใจเป็นอันดับแรก

3. ให้สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือหรืองานเขียน งานประพันธ์โดยยกเหตุผลประกอบ

4. ให้สามารถสังเกตลักษณะของภาษาไทย เข้าใจหลักภาษาที่จะทำให้ใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำอธิบายรายวิชา ท 203, ท 204

รายวิชานี้ต่อยอดจาก ท 102

การฟัง ฟังการบรรยาย โอวาท พระธรรมเทศนา การอภิปราย รวมทั้ง

การฟังวิทยุกระจายเสียงและแถบบันทึกเสียง ภายในระยะเวลาที่เหมาะสมแก่นักเรียน (ประมาณ 15 - 20 นาที) การจัดหัวข้อที่สำคัญและเรียบเรียงให้เข้าใจได้

การพูด การพูดในที่ประชุมกลุ่มในหัวข้อที่ต้องใช้ความคิดมากขึ้น การบรรยาย เรื่องที่อ่านจากหนังสือ การเล่าเหตุการณ์ที่ประสบมา การแสดงข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น จากการอ่านการฟัง การชี้แจงสภาพและเหตุการณ์ตามความเป็นจริง การเล่าประวัติของตนเอง หรือของผู้อื่น

การอ่าน การอ่านข้อความที่ยากและมีเนื้อหาสูงขึ้นเพื่อการศึกษาเนื้อหา วิชาในโรงเรียน หรือเพื่อแสวงหาความรู้ การอ่านออกเสียงให้ถูกต้องจนวรรคตอน การเน้น ความหมายตอนและการทำเสียงให้เหมาะสมแก่เรื่องราวที่อ่าน การอ่านทำนองเสนาะตาม ความสามารถของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อเป็นการนำนักเรียนให้เข้าถึงวรรณคดีไทยยิ่งขึ้นตามวัยด้วย

การพิจารณาหนังสือ การพิจารณางานเขียนทั้งที่เป็นรูปเล่มหรือบทความ การให้รู้จักรูปแบบของหนังสือ เช่น นิยาย นวนิยาย เรื่องสั้น บทความ ความเรียง บทความร่า นิยาย คำกลอนหรือกาพย์ บทความพูด เป็นต้น การจับใจความสำคัญของบทความและการ สังเกตพลความที่น่าสนใจ การพิจารณาลักษณะนิสัยของบุคคลในเรื่อง พิจารณาวางงานเขียน มีทำนองไปในทางยั่วล้อให้ขบขันหรือให้ชี้แนะไปในทางใดหรือชักชวนให้เชื่อถือเรื่องใด การ พิจารณาจุดมุ่งหมายของผู้เขียนการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ ส่วนวน

การเขียน การเขียนข้อความตามความนึกคิดและจินตนาการ การเขียน เรียงความที่สมควรแก่วัย โดยนำข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงมาประกอบข้อเขียน การแสดงข้อคิดเห็น การตอบคำถาม การให้เหตุผล เนื้อเรื่องที่เขียนอาจมาจากประสบการณ์ ตรง หรือจากการประสมประสานความรู้ความคิดจากหลาย ๆ ทาง

การประพันธ์ การเขียนคำประพันธ์ได้ตามควรแก่ศักยภาพของนักเรียน

หลักภาษา ให้เรียนหัวข้อต่อไปนี้

1. คำไทย 7 ชนิด จำแนกเป็นชนิดย่อย
2. หน้าที่ของคำในประโยค
3. การแยกส่วนของประโยคที่ใช้สันฐานหลายชนิด
4. การขยายส่วนต่าง ๆ ของประโยคโดยใช้คำหรือกลุ่มคำหรืออนุประโยค

ชนิดต่าง ๆ

5. ราชศัพท์พื้นฐาน
6. การใช้เครื่องหมายวรรคตอนเท่าที่จำเป็น

กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 11 - 14)

จุดประสงค์รายวิชาภาษาไทย ม. 2 (ท 203 - ท 204)

การฟัง

1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังได้
2. สรุปหัวข้อสำคัญที่ได้ฟัง และเรียบเรียงให้เข้าใจได้

การพูด

3. พูดอภิปรายในที่ประชุมกลุ่มในหัวข้อที่กำหนดให้ได้
4. บรรยายและเล่าเหตุการณ์ที่ประสบมาได้
5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงจากการอ่านและเข้าใจได้
6. อภิปรายสรุปสภาพและเหตุการณ์ตามความจริงได้
7. เล่าประวัติตนเองและผู้อื่นได้

การอ่าน

8. อ่านข้อความที่ยากได้ถูกต้อง
9. อ่านหำนอง เสนาะ ได้ถูกต้อง เหมาะสมแล้ว
10. อธิบายเปรียบเทียบรูปแบบของหนังสือประเภทต่าง ๆ ได้
11. จับใจความสำคัญของบทความและบอกข้อความที่น่าสนใจได้
12. อธิบายลักษณะนิสัยตัวละครจากเรื่องได้
13. บอกจุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์ และงานประพันธ์แต่ละชนิดได้
14. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำสำนวนได้

การเขียน

15. เขียนข้อความตามความนึกคิด และจินตนาการได้
16. เขียนความเรียงที่น่าเชื่อถือจริงและหลักฐานอ้างอิงประกอบได้

17. เขียนเล่าเรื่องประสบการณ์ และหนังสือที่อ่านได้
18. เขียนแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามได้
19. เขียนอธิบายเกี่ยวกับเหตุผลในเรื่องที่อ่านได้

หลักภาษา

20. บอกชนิดของคำทั้ง 7 ได้
21. จำแนกชนิดคำทั้ง 7 ออกเป็นชนิดย่อยได้
22. บอกหน้าที่ของคำทั้ง 7 ได้
23. แยกส่วนของประโยคที่ใช้สันธานได้
24. ขยายส่วนต่าง ๆ ของประโยค โดยใช้คำหรือกลุ่มคำได้
25. เขียนบอกความหมายของคำราชาศัพท์ได้
26. ใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้องตามระดับชั้น
27. ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง
28. เขียนคำประพันธ์ได้ตามความเหมาะสม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมล่าคำทอง

1. ความเป็นมาของกิจกรรมล่าคำทอง

กิจกรรมแบบล่าคำทองเป็นกลวิธีที่มีผู้คิดขึ้นมาใหม่ และทดลองใช้เป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2518 ที่ประเทศเวียดนาม เพื่อหาประสิทธิภาพทางการเรียนและลดเวลาสอนของครู โดยใช้ทดลองในวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ฟิช การทดลองดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ RIT (Reduced Instructional Time) ในประเทศเวียดนาม ต่อมาโครงการนี้ได้เข้ามาดำเนินการในประเทศไทย วันที่ 1 กรกฎาคม 2520 ปัจจุบันมีศูนย์ปฏิบัติการอยู่ที่โรงเรียนเมืองใหม่ (ชลอราษฎร์รังสฤษดิ์) ลพบุรี และได้นำกิจกรรมล่าคำทองที่มาทดลองใช้อีกครั้งหนึ่งในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 รายวิชาสุขศึกษา เรื่องยาสามัญประจำบ้าน เพื่อหาประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนและลดเวลาสอนของครู

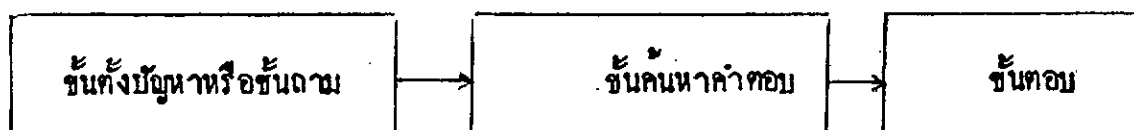
2. ลักษณะของกิจกรรมแบบล่าค่าตอบ

ประพันธ์ เจียรกุล (2521 : 326) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมล่าค่าตอบว่า เป็นวิธีที่เริ่มด้วยการให้คำถามแก่นักเรียน และให้นักเรียนค้นหาค่าตอบสำหรับแต่ละคำถามนั้น จากนั้นจึงให้คำตอบเพื่อให้ผู้เรียนตรวจสอบคำตอบนั้น

เสถียร สมัตถภาพษ์ (2521 : 231) กล่าวว่ากิจกรรมแบบล่าค่าตอบ เป็นวิธีการที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง การถาม การค้นหาค่าตอบ และการตอบ เป็นไปอย่างมีระเบียบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามลักษณะเนื้อหาวิชาที่ถามและตอบนั้น ๆ

3. ขั้นตอนของการเรียนแบบล่าค่าตอบ

การตั้งคำถามแบบที่เราเคยเห็นกันทุกวันนี้มักเป็นวิธีที่ครูซักถามนักเรียนหน้าชั้นเรียน และนักเรียนก็ตอบโดยอาศัยประสบการณ์เดิมบ้าง โดยการเดาบ้าง กิจกรรมล่าค่าตอบเป็นกลวิธีที่ผู้เรียน เรียนด้วยตนเอง การถามจึงเป็นไปอย่างมีระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามลักษณะเนื้อหาวิชาที่ถามและตอบ ซึ่งพอสรุป ตามแผนภูมิข้างล่างนี้

1. ตั้งปัญหาหรือคำถาม

1.1 ครูหรือนักเรียนเป็นผู้ตั้งคำถามง่าย ๆ ที่เป็นพื้นฐานและต่อเนื่อง เป็นเรื่องราวจนครบลักษณะเนื้อหาที่กำหนด

1.2 การถามจะถามในสมุดงานนักเรียน หรือในบัตรคำก็ได้ แต่ต้องระบุวิธีการค้นหาให้ชัดเจน เช่น จะค้นหาค่าตอบจากหนังสือเล่มใด หรือบัตรคำหมายเลขใด

2. ค้นหาค่าตอบ

แบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อแข่งงานกันไปค้นหาค่าตอบด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างเสรี แต่ขอให้คำคำตอบมาด้วยตนเอง มีข้อควรคำนึงถึงในการค้นหาค่าตอบคือ

2.1 แนะนำวิธีค้นให้ชัดเจน เช่น จะให้อ่านหนังสือหน้าอะไร โดยต้องคำนึงถึงเวลาด้วย

2.2 หัวใจของกิจกรรมแบบล่าค่าตอบคือหาอย่างไรผู้เรียนจึงจะค้นหาค่าตอบได้ด้วยตนเอง ใช้สติปัญญาและความสามารถของตนเองเพื่อค้นหาค่าตอบตามที่กิจกรรมกำหนดให้

2.3 เมื่อนักเรียนค้นหาค่าตอบแล้ว จะต้องมีความสงสัยกว่าให้หาอย่างไร เช่น ให้หาค่าตอบที่ไหน เป็นต้น

3. ขั้นตอน

3.1 ผู้เรียนต้องตอบคำถามทุกคำถามด้วยตนเอง หรือถ้าตอบเป็นกลุ่มก็ต้องมีบทบาทร่วมกันทุกคน

3.2 แนะนำวิธีตอบให้ชัดเจน ให้เติมคำบรรยาย เลือกตอบ โดยให้ตอบลงในสมุดงาน หรือในสมุดค่าตอบ หรือบัตรค่าตอบ

3.3 เมื่อผู้เรียนได้ค่าตอบหมดทุกคำถาม ในช่วงเวลาเรียนคาบหนึ่ง ๆ หรือครั้งหนึ่ง ๆ ควรได้มีการตรวจคำตอบ จากเฉลยด้วยตัวผู้เรียนเอง หรือเปลี่ยนกันตรวจก็ได้ข้อสำคัญเมื่อพบข้อบกพร่องหรือผิดพลาดต้องแก้ไขให้ตรงตามเฉลยด้วยตนเอง

3.4 เมื่อผู้เรียนตอบคำถามเสร็จแล้วต้องมีการทบทวนเพื่อเสริมการเรียนรู้ สรุปข้อปฏิบัติของกิจกรรมแบบล่าค่าตอบ คือ

3.4.1 จะต้องมีความคำถามที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนซึ่งจะเป็นตัวแรงให้ค้นหาค่าตอบ การให้คำถามอาจจะทำเป็นบัตรคำถาม ซึ่งอาจมีช่องว่างไว้ให้ตอบด้วย หรืออาจเป็นคำถามบนกระดานดำ ให้นักเรียนคัดลอกลงในสมุดงานของตน และเขียนคำตอบลงในสมุดงานนั้น

3.4.2 จะต้องเตรียมแหล่งค้นคว้าให้นักเรียนว่าจะไปค้นที่ไหน ค้นได้อย่างไร ควรมีคำอธิบายแนวทางในการค้นหาค่าตอบตลอดจนแนวทางในการตอบให้พร้อมด้วย

3.4.3 จะต้อง จักกระบวนการในการให้นักเรียนค้นคว้าเอง

ให้รักคุณคือ มีการอธิบายให้เข้าใจวิธีค้นคว้า วิธีการค้นพบให้แจ่มแจ้งเสียก่อน และในระหว่างที่นักเรียนไปค้นหาคำตอบโดยที่ไม่มีครูอยู่ นั้น จะต้องมามีวิธีการที่ช่วยให้นักเรียนทำได้เองอย่างเรียบง่าย

3.4.4 จะต้องมีการตรวจสอบคำตอบ ซึ่งนักเรียนอาจตรวจกันเอง โดยทำเฉลยไว้ให้เพื่อให้เกิดการเสริมพลังในการเรียนรู้

3.4.5 มีการสรุปเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้เป็นขั้นเป็นต้น อาจทำได้โดยจัดทำบัตร หรือแผ่นสรุปไว้อ่าน หรืออาจสรุปให้ฟังเอง

ทั้งนี้การถามตอบ โดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำตอบ จึงมีจุดประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการเรียนที่ครูเป็นจุดศูนย์กลาง แนวทางการเรียนการสอนจึงสอดคล้องกับกระบวนการถามคำถามที่นักการศึกษาต่าง ๆ ได้กล่าวไว้ข้างต้น กล่าวคือ ใช้คำถามเพื่อจูงใจ และช่วยให้เกิดการค้นหาคำตอบ บรรยากาศการเรียนการสอนจึงอยู่ในลักษณะที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมโดยครูจะใช้คำถามเพื่อสร้างจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน ในการวิจัยครั้งนี้จึงจะให้ ผู้เรียนเห็นคำถามก่อน นัททาล (Nuttal. 1982 : 153) กล่าวว่า การให้ผู้เรียนเห็นคำถามเมื่ออ่านเรื่องจบแล้วมักไม่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่อง ผู้เรียนขาดจุดมุ่งหมาย เพียร สัน และจอห์นสัน (Pearson and Johnson. 1978 : 157 - 164) กล่าวว่าคำถามที่ให้ก่อน มีประโยชน์คือ นักเรียนที่ได้รับคำถามก่อนและหลังจะมีทัศนคติต่างกัน นักเรียนที่ได้รับคำถามก่อนจะตอบคำถามอย่างปลอดความกังวล (Anxiety - Free - Atmosphere) เพราะนักเรียนจะรู้สึกว่าทุกคนยังไม่ได้อ่านเรื่อง ฉะนั้นการตอบถูกหรือผิดจึงไม่สำคัญนักเพราะเป็นการเคา ส่วนนักเรียนที่ได้รับคำถามหลังการอ่านรู้สึกว่าต้องพยายามเคาคำตอบให้ถูก ถ้าไม่แน่ใจแล้วจะลังเล ไม่อยากเคา จากอบ (Jacob. 1968 : 38) กล่าวว่าในการอ่านควรให้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการสนทนา และหันเหผู้เรียนให้เข้าสู่เนื้อหาที่เรียน เพื่อให้ผู้อื่น อ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย เช่น ให้ผู้เรียน เรียนรู้ว่า จะอ่านเพื่อหารายละเอียดแยก หรือเพื่อเหตุผลอื่น ในการถามโดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำตอบ ผู้เรียนจึงเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง นอกจากนั้นยังมุ่งให้เพื่อนช่วยเพื่อนด้วยกัน เช่น การตัดสินใจว่าคำตอบผิดหรือถูก

และการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม แอลเลน (Allen. 1976 : 68) โต้แย้งว่า เพื่อมีส่วนช่วยในค่านิยมที่ดีขึ้นในการเรียน ดังนั้นบรรยากาศการเรียนจึงอยู่ในลักษณะที่นักเรียนต้องค้นหาคำตอบโดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน บทบาทของครูจึงเป็นเพียงผู้แนะนำช่วยเหลือ ทั้งคำกล่าวของ ทักชิมา สิริพจน์กุล (2522 : 13 - 14) การให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเองนั้น ครูจะคอยให้ความช่วยเหลือด้วยการให้คำแนะนำ ตลอดจนติดตามผลการเรียนของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ บรูเนอร์ (ประคัม เรืองมาลัย. 2524 : 307 - 308 ; อ้างอิงมาจาก Bruner. n.d.) มีความเห็นว่า เกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการค้นพบด้วยตนเอง (Discover Method) นั้นมีประโยชน์ต่อผู้เรียน 4 ประการ

1. การเพิ่มพลังสติปัญญา (The Increase in Intellectual Potency)

นั่นคือทำให้สติปัญญาของผู้เรียนฉลาดยิ่งขึ้น การเรียนรู้โดยการค้นพบด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนเป็นนักสร้างสรรค์ (Constructionist) เป็นผู้ที่สามารถจัดระเบียบสิ่งที่พบเห็นได้อย่างเหมาะสม การฝึกหัดให้คนด้วยตัวเองอยู่เสมอ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมข้อสนเทศ (Information) ที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

2. การเปลี่ยนจากแรงจูงใจภายนอก เป็นแรงจูงใจภายใน (The Shift Form Extrinsic to Intrinsic Rewards)

การค้นพบด้วยตนเองจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจภายในมากกว่าการเรียนแบบท่องจำเพราะเมื่อผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาหรือค้นพบคำตอบด้วยตนเองแล้ว จะทำให้รู้สึกว่าคุณเองได้รับรางวัลจากผลการกระทำของตนเอง ส่วนผู้ที่เรียนโดยการท่องจำนั้นจะมีแรงจูงใจจากภายนอกคือ คะแนนเป็นรางวัลหรือการไม่ถูกลงโทษ ถ้าเมื่อใดไม่มีแรงจูงใจภายนอกมาบังคับแล้วผู้เรียนก็จะไม่สนใจที่จะเรียน

3. การเรียนโดยการค้นพบด้วยตนเอง (Learning the Heuristics of Discovering)

เป็นวิธีการเรียนที่ฝึกฝนเทคนิคในการสืบเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การช่วยกระบวนการจำ (The Aid to Memory Processing)

การเรียนรู้ด้วยการค้นคว้าช่วยให้ผู้เรียนจดจำความรู้ได้ดีกว่าการเรียนรู้

ด้วยวิธีอื่น

ข้อดีของการเรียนการสอนแบบล่าคำตอบ

สมภูมิ ม่ายเพียง (2525 : 24) ได้สรุปข้อดีของกิจกรรมล่าคำตอบไว้ดังนี้

1. นักเรียนทุกคนมีโอกาสทำกิจกรรมด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้โดยตรง
2. ส่งเสริมให้รู้จักการค้นคว้า และการคิดวิธีแก้ปัญหา
3. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกัน มีความสามัคคีภายในหมู่คณะ
4. นักเรียนมีอิสรภาพเต็มที่ในการคิด เพราะยึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใน

การเรียนการสอน

5. ผู้เรียนมีโอกาสตรวจสอบผลการตอบคำถามของตนทันทีเมื่อทำเสร็จ
6. สื่อการเรียนที่ทำไว้แล้ว สามารถใช้กับผู้เรียนได้โดยไม่จำกัดจำนวนและ

เวลา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมล่าคำตอบ

ใน พ.ศ. 2518 โครงการส่งเสริมสมรรถภาพการสอน RIT ที่ประเทศเวียดนาม ได้ทดลองเปรียบเทียบกิจกรรมแบบล่าคำตอบ (Answer Huntion) กับวิธีสอนอีก 2 วิธี คือ การใช้แบบเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพ (Illustrated Linear Program) และเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy system With Flip - Cards) ในการสอนวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาของเวียดนาม เรื่องพืช ผลปรากฏว่า กิจกรรมแบบล่าคำตอบให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถึง 73% ในขณะที่อีก 2 วิธี ให้ผลสัมฤทธิ์ 54% และ 50% ตามลำดับ

พ.ศ. 2521 โครงการส่งเสริมสมรรถภาพการสอน RIT จังหวัดชลบุรี (อาคม จันทนุสร. 2521 : 1 - 3) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลดเวลาการสอน ระหว่างวิธีสอนของกิจกรรมแบบล่าคำตอบ และวิธีสอนที่ใช้กันอยู่ในโรงเรียนตามปกติโดยทดลองในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 วิชาสุขศึกษาเรื่องยาเสพติดประจำวัน

ผลปรากฏว่า ในบ้านคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 2 วิธี ให้ผลไม่แตกต่างกันในทางสถิติ แต่ในจำนวนเวลาที่ครูสอนนี้ปรากฏว่ากลุ่มที่ครูสอนด้วยวิธีปกตินั้น ครูใช้เวลาสอนถึง 165 นาที ในขณะที่กลุ่มที่สอนด้วยกิจกรรมแบบล่าคำตอบ ใช้เวลาเพียง 26 นาที เท่านั้น คิดเป็นเวลาที่ลดได้ถึง 84.24%

ในปี พ.ศ. 2525 สมภูมิ บ่ายเที่ยง (2528 : 46) ได้เปรียบเทียบการใช้เวลาในการสอนและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยโดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำตอบ และวิธีสอนแบบบรรยาย ผลการทดลองพบว่า นักเรียนในกลุ่มควบคุม ซึ่งครูสอนโดยใช้วิธีบรรยายนั้นจะมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มทดลองเล็กน้อยทุกบทเรียน แต่ก็มีแนวโน้มว่ากิจกรรมแบบล่าคำตอบจะให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านี้อีกได้ หากใช้วิธีล่าคำตอบแบบอื่น ๆ เพิ่มกระบวนการค้นคว้าให้กว้างขวางขึ้น ผู้เรียนก็อาจจะเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นอีก หรืออย่างน้อยก็ช่วยขจัดปัญหาความเบื่อหน่ายที่อาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากการใช้สมุทงานหลายครั้งติดต่อกัน

ในปี พ.ศ. 2530 กัญฉิกา นิลวงศ์ (2530 : 55) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำตอบและกิจกรรมตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กิจกรรมล่าคำตอบมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งคำถาม

การจำแนกประเภทของคำถาม

เครื่องมือที่สำคัญของการสอนแบบล่าคำตอบ คือการตั้งคำถาม คำถามที่ถูกต้องและเหมาะสมจะกระตุ้นให้นักเรียนสงสัย อยากรู้ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงควรทราบถึงประเภทของคำถาม และสามารถเลือกใช้คำถามที่จะนำไปสู่จุดประสงค์ตามต้องการ

นักการศึกษาหลายท่านที่สนใจเกี่ยวกับคำถาม ได้แบ่งประเภทของคำถามไว้หลายแบบ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้แบ่ง แบ่งเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้ 2 ลักษณะ คือ ใช้คำตอบเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง และใช้จุดมุ่งหมายทางการศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

บลูม (Bloom. 1956 : 201 - 207) ได้จำแนกคำถามทางด้านความรู้ (Cognitive Domain) ออกเป็น 6 ประเภท ตามลำดับการใช้ความคิดจากต่ำสุดไปหาสูงสุดคือ

1. คำถามชั้นความจำ (Memory) เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการระลึกหรือจำเรื่องราวที่เคยได้เรียนรู้มาแล้ว
2. คำถามชั้นความเข้าใจ (Comprehension) เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการแปลความ ที่ความและขยายความ จากสื่อความหมายต่าง ๆ ผู้ตอบจะต้องสามารถคิดแปลงแก้ไขสิ่งที่ยากหรือซับซ้อนให้เป็นสิ่งที่ง่ายขึ้นเพื่อสื่อความหมายให้ชัดเจนขึ้น
3. คำถามชั้นการนำไปใช้ (Application) เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการนำเอาหลักการ กฎเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ ของเรื่องราวที่เรียนรู้ไปแล้วไปใช้ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือปัญหาใหม่ที่ยังไม่เคยประสบมาก่อน
4. คำถามชั้นการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการแยกเรื่องราวหรือแยกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า ประกอบด้วยส่วนย่อย ๆ อะไรบ้างและส่วนย่อยนั้นมีส่วนใดที่สำคัญและมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอย่างไร
5. คำถามชั้นการสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นคำถามที่ผู้ตอบต้องใช้ความสามารถในการรวบรวมหรือประกอบส่วนย่อยทั้งหลายให้เป็นส่วนรวม โดยที่ส่วนรวมนี้จะมีแบบหรือโครงสร้างใหม่ที่มีความชัดเจนและคุณภาพสูงกว่าเดิม
6. คำถามชั้นการประเมินค่า (Evaluation) เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ เรื่องราว เหตุการณ์ บุคคล ความคิดเห็น และทัศนคติได้อย่างมีหลักเกณฑ์

คันทิงแฮม (Cunningham. 1971 : 86 - 103) ได้ศึกษาการจัดประเภทคำถามของ Aschner และ Gallagher และแบ่งคำถามออกเป็น 2 แบบ คือ คำถามแบบแคบ

(Narrow Questions) และคำถามแบบกว้าง (Broad Questions) ซึ่งทั้ง 2 แบบนี้ แยกย่อยออกเป็นแบบละ 2 ประเภท คือ

1. คำถามแบบแคบ เป็นคำถามที่ต้องการให้ใช้ความคิดในระดับต่ำต้องการคำตอบสั้น ๆ หรือเป็นการตอบเพียงแต่ใช่หรือไม่ใช่เท่านั้น คำถามแบบนี้ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็นหรือพบทวนสิ่งที่เรียนมาแล้ว หรือใช้ในการอธิบายบอกความสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามคำถามแบบแคบนี้ จะเป็นทางนำไปสู่การคิดในระดับที่สูงขึ้น อันตรายในการใช้คำถามแบบนี้ คือ การใช้มากเกินไปจะไปชักขวางการพัฒนาความคิดในระดับสูงของเด็ก คำถามแบบแคบนี้ แบ่งเป็น

1.1 คำถามความรู้-ความจำ (Cognitive - Memory Questions) เป็นคำถามแบบแคบที่จำกัดคำตอบที่สุด เป็นการคิดในขั้นต่ำ คำตอบเป็นผลของความจำ คำจำกัดความหรือความจำที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวข้อมูลต่าง ๆ ผู้ตอบคำถามก็ต้องอาศัยความจำหรือประสบการณ์เดิมในการตอบ ตัวอย่างเช่น

- 1.1.1 สสารคืออะไร
- 1.1.2 แมลงมีกี่ขา
- 1.1.3 น้ำบริสุทธิ์มีสมบัติอย่างไร

1.2 คำถามเอกนัย (Convergent Questions) จัดเป็นคำถามแบบแคบที่กว้างกว่าคำถามประเภทความรู้-ความจำ เพราะคำตอบที่ได้จะเป็นการรวบรวมข้อความต่าง ๆ เข้าด้วยกัน แล้วจึงจะออกมาเป็นคำตอบ คำตอบที่ถูกต้องที่สุดมีเพียงคำตอบเดียว เด็กต้องใช้ความคิดในระดับสูงขึ้นเพื่อนำความจริงที่รู้แล้วมาสัมพันธ์กันเพื่ออธิบายคำตอบด้วยคำพูดของตัวเอง ตัวอย่างเช่น

- 1.2.1 ทำไมจึงมีหยดน้ำเกาะรอบนอกแก้วที่ใส่น้ำแข็งไว้
- 1.2.2 เมื่อต้มน้ำบนภูเขาสอง ปรากฏว่า น้ำเดือดที่อุณหภูมิ 96°

แสดงไว้ว่าอย่างไร

1.2.3 การต้มน้ำ การก่อไฟ การระบายสี ขบวนการใดเป็นการเกิดปฏิกิริยาเคมี

2. คำถามแบบกว้าง เป็นคำถามที่มีคำตอบได้หลายอย่าง ผู้ถามจะไม่สามารถเดาได้ว่าคำตอบอะไร เพราะคำถามนี้เป็นการทิ้งความคิดของเด็กออกมา คำถามแบบนี้จะทำให้เด็กเกิดความสามารถในการตั้งสมมติฐาน การพยากรณ์และการสรุปอ้างอิง รวมทั้งคำตอบที่แสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและการแสดงความรู้สึก สำหรับคำถามแบบกว้างนี้จะไม่มีความตึงเครียด เมื่อครูใช้คำถามแบบนี้จะต้องให้เวลาเด็กในการคิดหาคำตอบมากกว่าคำถามแบบแคบ

คำถามแบบกว้างอาจใช้ในการกระตุ้นนักเรียนให้รู้จักค้นคว้าในเนื้อหาวิชาให้ลึกซึ้งมากขึ้น หรือหาการทดลองให้มากขึ้น ช่วยพัฒนาให้เกิดการหยั่งรู้ (Insight) ใหม่ ๆ เกิดความคิด ความเข้าใจและเกิดทัศนคติที่ดี นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นและแนะแนวทางให้เด็กสนใจในประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ และสามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ครูสามารถใช้คำถามแบบนี้ช่วยนักเรียนในการพัฒนาสติปัญญาให้เป็นผู้รู้จักที่จะรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลนั้น เพราะว่าคำถามแบบกว้างจะมีคำตอบที่ถูกต้องมากกว่า 1 คำตอบ เด็กจะเลิกละที่จะเดาคำตอบหรือจำข้อความในหนังสือมาตอบครู แต่จะให้ข้อความนั้น ๆ มาพัฒนาความคิดในระดับที่สูงขึ้น คำถามแบบกว้างนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

2.1 คำถามแบบแยก (Divergent Questions) คำตอบของคำถามประเภทนี้ไม่มีการคาดคะเนล่วงหน้า เพราะเป็นการถามที่กระตุ้นความคิดของเด็กให้เดาได้แนวความรู้เดิมหรือหลักการหลาย ๆ อย่างมาประกอบกันโดยใช้สมรรถภาพทางสมองด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์คือการสังเคราะห์ วิเคราะห์ การตั้งสมมติฐาน และการสรุปอ้างอิงดังตัวอย่างเช่น

- 2.1.1 อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้น้ำไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ
- 2.1.2 สิ่งใดที่สำคัญที่มนุษย์ต้องการจากพืช
- 2.1.3 จะมีวิธีป้องกันอันตรายที่เกิดจากการใช้ตะเกียงอัลกอฮอล์ได้

อย่างไรบ้าง

2.1.4 เมื่อใช้น้ำย้อมผ้าขาว ปรากฏว่ายังมีคราบสกปรกอยู่ จากการสังเกตนี้ให้ข้อสรุปอะไรบ้าง

2.2 คำถามประเมินค่า (Evaluative Questions) คำถามชนิดนี้ต้องการคำตอบในลักษณะที่แสดงถึงการตัดสินใจ คัดเลือกคุณค่าการเลือกโอกาสหรือการโต้แย้ง จัดเป็นคำถามในระดับขั้นที่สูงที่สุดเพราะทำให้นักเรียนได้เรียบเรียงความรู้ สร้างแนวความคิดและเลือกแนวความคิดไปใช้ มุ่งให้หาเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคุณค่า คัดเลือกด้วยตนเองหรือใช้ในการเปรียบเทียบตัวอย่าง เช่น

2.2.1 สมมติฐานใดเหมาะสมที่สุดที่จะใช้กับการทดลองนี้

2.2.2 ถ้านักเรียนต้องการแยกสารประกอบ นักเรียนคิดว่าวิธีใดจะเป็นวิธีที่ดีที่สุด

2.2.3 จากคำตอบของเพื่อนเกี่ยวกับการป้องกันการสึกกร่อนและพืทหาโดยลมและน้ำฝน นักเรียนมีความเห็นว่าชักเจนถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

บางครั้งการเลือกใช้คำถามก็ผิดวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ เช่น เราต้องการที่จะถามแบบให้มีการตัดสินใจเลือก แต่กลายเป็นคำถามที่ถามความจำ ที่เป็นเช่นนี้เพราะคำถามที่เราใช้ประโยคที่ถามบางครั้งไม่สามารถที่จะสื่อให้ผู้ฟังเข้าใจได้ การที่จะสื่อให้เข้าใจตรงกันในชนิดของคำถาม สำคัญอยู่ที่การใช้คำในประโยคคำถาม เพราะการเปลี่ยนคำที่เป็นตัวแสดงคำถามนั้น จะทำให้การสื่อความหมายผิดไป คำถามแต่ละแบบมีคำถามที่ไร้อำนาจทั้งนี้ ทั้งต่อไปนี้

คำที่ใช้ในคำถามประเภทต่าง ๆ

คำถาม ความรู้ - ความจำ

1. บอกชื่อ (Name)
2. ใช่ ไม่ใช่ (Yes or No)
3. บอกคำจำกัดความ (Define)
4. บอกสิ่งที่กำหนดให้ (Designate)
5. บอกสิ่งที่สังเกตเห็น (Identity Observe)
6. ถามให้ระลึก (Recall)

คำถามเอกนัย

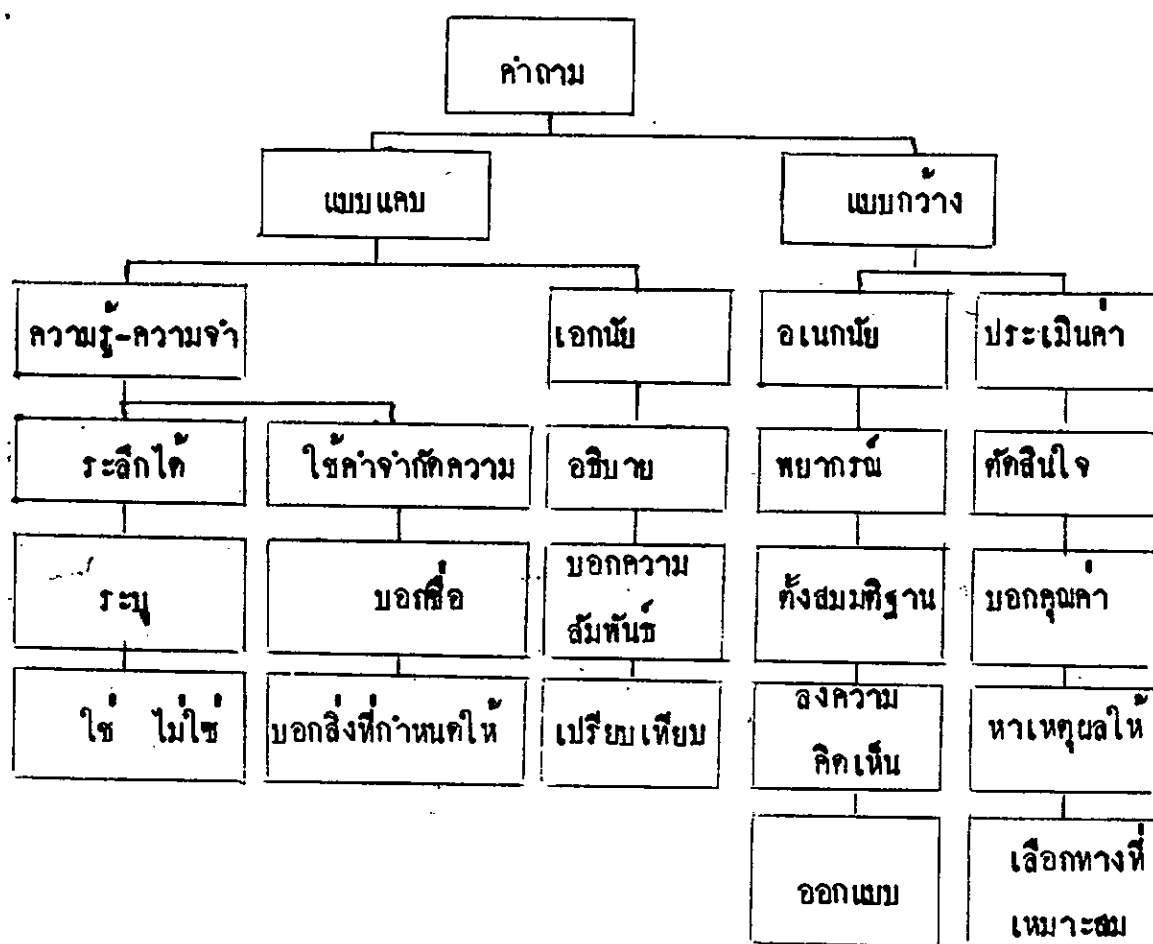
1. ถิ่นให้อธิบาย ทำไ้ เพราะเหตุใด (Explain)
2. ให้ออกความสัมพันธ์ (State Relationship)
3. ให้อเปรียบเทียบความแตกต่าง (Compare and Contrast)

คำถามอนนัย

1. ให้อพยากรณ์ (Predict)
2. ให้อตั้งสมมติฐาน (Hypothesis)
3. ให้อองความคึกเห็น (Inform)
4. ให้ออกแบบ (Reconstruction)

คำถามประเ็นค่า

1. ให้อคึกสนใจ (Judge)
2. ให้ออกคุณค่า (Value)
3. ให้อหาเหตุผลให้อ (Defend)
4. ให้อเลือกสิ่งที่เหมาะสม (Justified Choice)

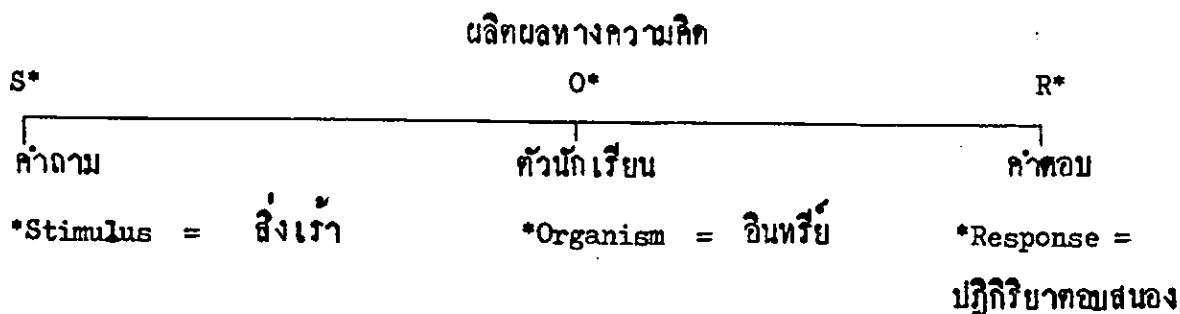

ภาพประกอบ 1 การแยกประเภทคำถามตามแบบของ Cunningham

การใช้คำถาม

ครูจะเลือกใช้วิธีสอนแบบใดก็ตาม คำถามของครูย่อมมีความจำเป็นในการเรียนรู้ของนักเรียน การสอนในปัจจุบันส่วนใหญ่เพ่งเล็งที่จะให้เด็กคิดเป็น: เราจะรู้ว่าเด็กคิดเป็นหรือไม่ต้องพิจารณาปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เรียนต่อสิ่งเร้า (คำถามของครู) เมื่อเป็นเช่นนั้น คำถามของครูย่อมมีบทบาทสำคัญที่จะกระตุ้นความคิดของนักเรียน

ถ้าเปรียบเทียบคำถามของครู และคำตอบของนักเรียนกับสิ่งเร้าและปฏิกิริยาตอบสนอง จะมีลักษณะดังนี้ (สายหยุด ชมานนท์ และคนอื่น ๆ. 2521 : 164)

ทั้งนั้น สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนจึงมีความสำคัญที่ครูจะต้องรู้จักป้อนคำถาม ระบายต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียน

อุบลพงษ์ วัฒนเสรี (2522 : 24) ได้กล่าวว่า ถ้าครูมีทักษะในการใช้คำถาม และนำคำถามที่เหมาะสมเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน จะช่วยให้ครูได้ประโยชน์ในการเรียน การสอนดังนี้

1. ช่วยให้ครูรู้ พื้นฐานความสามารถของนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน
 2. ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะคิด เกิดความอยากรู้และเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน
 3. ช่วยในการทบทวนบทเรียนและสรุปบทเรียน ช่วยประเมินผลว่าการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจหรือไม่
 4. ช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และรู้จักคิดค้นด้วยตนเอง
 5. ช่วยพิจารณาความคิดแบบวิจรรณาญาณ์ให้นักเรียนเป็นคนช่างคิดช่างถาม
- จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น การใช้คำถามในการเรียนการสอนเป็นวิธีการที่กระตุ้นนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ อนันต์ จันทน์ทวี (2523 : 6) กล่าวถึงบทบาทของคำถามในการสอนให้นักเรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเอง 3 ประการคือ
1. นักเรียนใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิดค้นคว้าหาความรู้ (Active Inquiry)
 2. ครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิดค้นคว้าหาความรู้ (Passive Inquiry)

3. ทั้งครูและนักเรียนช่วยกันใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิดค้นหาความรู้

(Combined Inquiry)

เทคนิคการใช้คำถาม

การใช้คำถามในการเรียนการสอนจะให้ได้นัยขึ้นอยู่กับการเลือกใช้คำถามและเทคนิคการใช้คำถามครูจะต้องใช้คำถามที่เหมาะสม คือจะต้องทราบว่าถามอย่างไร จึงจะส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียนอย่างมีระบบ ถามอย่างไรจึงจะทำให้นักเรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง

เชลเดน (Shelden. 1980 : 5308-A) ได้ทำการวิจัยและเขียนคู่มือการประเมินผลด้วยตนเองในการถามคำถาม ได้เสนอแนะดังนี้

1. หยุดคอยอย่างน้อย 3 วินาทีหลังจากถามคำถาม เพื่อให้ให้นักเรียนมีเวลาติดตาม
2. หยุดคอยอย่างน้อย 3 วินาที ก่อนโต้ตอบคำตอบของนักเรียน
3. หลีกเลี่ยงคำถามที่เป็นคำถามหลายปัญหา
4. หลีกเลี่ยงคำถามที่ไม่ชัดเจน
5. หลีกเลี่ยงคำถามซ้ำคำถาม
6. หลีกเลี่ยงการตอบคำถามของตนเอง
7. หลีกเลี่ยงการเรียกชื่อนักเรียนก่อนถามคำถาม
8. ใช้คำถามถามนักเรียน 2 คน หรือมากกว่านั้น
9. ถามคำถามให้นักเรียนวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

สุวัฑน์ นิยมคำ (2517 : 155) ได้เสนอหลักในการถามดังนี้

1. ก่อนจะถามควรจะถามตัว เองก่อน ดังนี้
 - 1.1 ฉันกำลังสอนอะไร
 - 1.2 สิ่งที่คุณกำลังสอนจะบรรลุผลโดยใช้คำถามหรือ
 - 1.3 ถ้าต้องใช้คำถามจะใช้ประเภทไหน
 - 1.4 เมื่อถามเสร็จแล้ว ฉันจะหาอย่างไร เมื่อเด็กตอบแล้วฉันจะหาอย่างไร

2. จงใช้คำถามแทนข้อเท็จจริงที่จำเป็น ควรเป็นคำถามกระตุ้นให้เด็กคิด ให้เด็กขยายความคิดคำถามแบบกว้างแบบแคบ ควรให้ได้สัดส่วนกัน ในการถามควรทิ้งเวลาให้เด็กคิดเล็กน้อยราว 5 วินาที

3. เมื่อถามแล้วต้องให้เด็กตอบกระจายกันไป เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้ตอบ
4. เมื่อถามแล้วไม่ควรทวนคำถาม
5. เมื่อเด็กตอบคำถามแล้วอย่าทวนคำตอบเด็ก ถ้าตอบถูกต้องควรชมเชย
6. ควรให้เด็กทั้งคำถามกว้าง

อุบลพงษ์ วัฒนเสรี (2522 : 25 - 27) ได้เสนอว่า ข้อควรคำนึงในการใช้คำถามให้มีประสิทธิภาพ มีหลักดังนี้

1. วัตถุประสงค์ในการสอน ครูต้องถามตัวเองก่อนว่าเด็กเรียนเพื่อวัตถุประสงค์อะไร
2. ควรทิ้งช่วงเวลาให้คิด ก่อนที่จะเรียกชื่อให้นักเรียนตอบ
3. การให้นักเรียนสามารถตอบคำถามได้หลายคน คำถามควรเป็นคำถามที่เปิดกว้าง
4. เมื่อนักเรียนตอบไม่เพียงพอ ครูควรถามคำถามซ้ำหรือเพิ่มเติมคำถามให้ชัดเจน
5. ควรให้นักเรียนใช้ประสบการณ์เดิมมาตอบคำถาม
6. ควรให้รางวัลชมเชยเมื่อนักเรียนตอบถูก

วิธีการถามที่ดี

1. การถามควรใช้เวลาให้นักเรียนพอประมาณ นักเรียนจะได้คิดคำตอบได้ทัน
2. ผู้สอนควรให้ความสนใจและตอบสนองคำตอบของนักเรียน
3. ไม่เรียกชื่อนักเรียนก่อนตั้งคำถาม
4. ถามคำถามจากง่ายไปหายาก
5. น้ำเสียงและกิริยาท่าทางของผู้ถามชวนให้สนใจ
6. ไม่ควรให้นักเรียนตอบพร้อมกันทั้งชั้น
7. พยายามถามให้ทั่วทั้งชั้น อย่าถามเรียงลำดับชื่อหรือที่นั่ง

8. ไม่ทวนคำถามหรือคำตอบ
9. เมื่อนักเรียนตอบถูกควรให้คำชมบ้าง
10. หลีกเลี่ยงที่จะชี้แนวทางหรือคำตอบให้นักเรียนทันที หลังจากที่ได้ถามแล้ว
11. หลีกเลี่ยงการเปลี่ยนคำถามบ่อย ๆ เมื่อต้องการคำตอบอย่างเต็มที่

จากความสำคัญของการใช้คำถามและเทคนิคการใช้คำถาม พอสรุปได้ว่า

การใช้คำถามเพื่อที่จะฝึกให้นักเรียนคิดเป็นไถ่นั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาลักษณะของคำถามและเทคนิควิธีการใช้คำถามให้เข้าใจแจ่มแจ้งก่อน และควรมีการเตรียมคำถามตามลำดับขั้นตอนไว้ในใจก่อนที่จะถามด้วย จึงจะทำให้การถามแต่ละครั้งมีประโยชน์และฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดได้ ครูจึงควรรู้จักใช้คำถามให้เหมาะสมกับบทเรียน และขั้นตอนในการเรียนการสอน และจะช่วยกันฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้คำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้อื่นจะเป็นแนวทางให้นักเรียนรู้จักคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น มีความคิดสร้างสรรค์

นอกจากนี้ รุ่งทิวา จักรกร (2519 : 160) ได้เสนอเทคนิคและประโยชน์ของการใช้คำถามไว้ว่า

การใช้คำถามเป็นทั้งศาสตร์ และศิลป์ ฉะนั้นถ้าจะใช้คำถามอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมหมายถึงการศึกษาลักษณะของคำถาม การฝึกหัดทั้งคำถาม นอกจากนั้นผู้สอนจึงควรรู้จักศิลป์ในการถามบางประการ เพราะการรู้จักใช้คำถามเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่จะช่วยดึงดูดความสนใจในคำถาม ซึ่งจะหาผู้เรียนไปรู้เป้าหมายที่ตั้งไว้โดยบทเรียน

ข้อบกพร่องของการใช้คำถามนั้น นอกจากจะเกิดกับตัวคำถามเองแล้ว ยังเกิดจากการนำคำถามไปใช้ไม่เป็นรวมอยู่ด้วย จึงได้พยายามรวบรวมข้อควรและไม่ควรปฏิบัติบางประการ ในการใช้คำถาม เสนอพอเป็นแนวทางดังนี้

1. ถามด้วยความมั่นใจ คำถามที่ต้องใช้ความคิด อาจยากเกินกว่าที่จะคิดได้ทันทีทันใดในขณะที่สอน ด้วยเหตุนี้ถ้าไม่คิดเตรียมไว้ จะขาดความมั่นใจในการถามทำให้คำถามไม่ชัดเจนถามวกไปวนมา บางครั้งทำให้นักเรียนไม่อาจหาคำตอบได้ ไม่ว่าจะใช้ข้อเท็จจริงหรือความคิด

2. ความกลมกลืนในการถาม ในบางครั้ง เวลาใช้รูปแบบการสอน หรือสาธิต การทดลองครูก็ตั้งหน้าทำภารกิจนั้น ๆ จนเสร็จ โดยไม่มีการถามเลย การทำเช่นนั้น ผลแห่งการเรียนจะไม่ดี เท่ากับการใช้คำถามให้สลับกลมกลืนไปกับกิจกรรมการสอน เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและความเข้าใจชัดเจน

3. ถามให้เป็นภาษาที่ง่าย ๆ การใช้คำถามเป็นงานเป็นการเกินไปอาจทำให้ผู้เรียนเห็นเป็นเรื่องยาก เช่น การใช้คำถามที่มีความหมายสูงเกินกว่าระดับความรู้ของผู้เรียน หรือใช้คำถามเป็นภาษาเขียน

4. เว้นระยะให้คิด หลังจากถามแล้ว ควรหอดเวลาเล็กน้อย เพื่อให้เด็กทุกคนได้คิดคำถาม มิฉะนั้นแล้วจะกลายเป็นว่าเด็กที่ถูกเรียกให้ตอบเป็นผู้คิด ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนไม่ดีเท่าที่ควร

5. ให้นักเรียนได้มีโอกาสตอบหลายคน บางครั้งครูมักจะถามแต่นักเรียนที่คล่องแคล่ว หรือตอบถูกบ่อย ๆ การทำเช่นนี้จะทำให้นักเรียนคนอื่นลดความสนใจในคำถามของครูไปทุกที

6. การเลือกถาม ครูควรรู้เทคนิคบางอย่างเกี่ยวกับการถามนักเรียนดังนี้

6.1 ถามคนที่สมัครใจตอบ หอ ๆ กับคนที่ไม่สมัครใจตอบ

6.2 ไม่ควรเรียกนักเรียนที่มีขอบกพร่องส่วนตัวบางอย่าง เช่น การพูดติดอ่าง พูดไม่ชัด ครูอาจจะชักถามเป็นส่วนตัวดีกว่าจะเรียกให้ตอบในชั้นเรียน

6.3 พยายามหลีกเลี่ยงการเรียตอบพร้อมกันทั้งชั้น แต่ให้ตอบเป็นรายบุคคล และกระจายคำถามให้ทั่วถึง

7. ครูควรปฏิบัติอย่างไรต่อคำตอบของนักเรียน ปฏิบัติของครูต่อคำตอบของนักเรียนนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะส่งเสริม หรือบั่นทอนความคิดและกำลังใจในการเรียนได้

8. ใช้คำถามหลายประเภทในการสอนแต่ละครั้ง

9. การใช้ท่าทาง เสียง เป็นส่วนประกอบในการถาม

10. การใช้คำถามรุก บางทีคำตอบของนักเรียนไม่ชัดเจน ถ้าครูรู้จักป้อนคำถามต่อเนื่องไปอีกจะสามารถดึงความรู้ และขยายความคิดของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ของคำถาม

1. เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางความคิดให้แก่ผู้เรียน การสอนที่ปราศจากคำถามจะไม่สามารถเพาะนิสัยการคิดที่ดีให้แก่ผู้เรียนได้
2. ใช้เป็นส่วนเร้าความสนใจ ทั้งนี้อาจใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ได้ทุกชั้นตอนที่สอน เช่น การถามให้สังเกต อาจใช้เป็นการเริ่มต้นที่ดี การซักถามระหว่างการเสนอความรู้ก่อให้เกิดความเข้าใจ
3. คำถามที่ดีก่อให้เกิดการอภิปรายต่อเนื่องเป็นการขยายความคิดและแนวทางในการเรียนรู้
4. ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ไม่ไ้หมายถึงเฉพาะแต่การทอคำถามอย่างเดียว แต่ยังหมายถึงการมีส่วนร่วมเชิงพฤติกรรมอีกด้วย
5. ใช้เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่
6. ก่อให้เกิดการค้นคว้าและสำรวจความรู้ใหม่ การใช้คำถามที่ดีในบางครั้งจะเป็นต้นเหตุให้ผู้เรียนต้องคิดค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการค้นคว้า
7. ใช้คำถามทบทวนหรือสรุปเรื่องราวที่สอนให้กระชับยิ่งขึ้น
8. ใช้วัดผลความเข้าใจและความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งวัดผลการสอนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายเพียงใด

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการตั้งคำถาม

เนลสัน (Nelson. 1970 : 2263-A) ได้ทำการวิจัยโดยให้ครูสองคนใช้วิธีสอนแบบเก่า กับนักเรียนเกรด 6 สองชั้น ชั้นแรกสอนโดยวิธีการที่เรียกว่ากระตุ้นให้คิด ส่วนอีกชั้นหนึ่งสอนด้วยวิธีไม่ไ้กระตุ้นให้คิด สอนสัปดาห์ละ 3 วัน เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ทั้งสองชั้นได้รับการนำเข้าสู่การทดลองด้วยวิธีการที่เหมือนกัน แต่ตอนอภิปรายหลังการทดลองชั้นที่ใช้วิธีสอนไม่กระตุ้นความคิด ครูจะใช้คำถามระดับต่ำ เช่น คำถามเกี่ยวกับความรู้ความจำ เป็นต้น ส่วนชั้นที่ใช้วิธีสอนกระตุ้นให้คิดครูใช้คำถามระดับสูง เช่น คำถามเกี่ยวกับการสรุปอ้างอิง การพิสูจน์ เป็นต้น หลังจากนั้นจึงวัดทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียน

ซึ่งมีการสังเกต สรุปอ้างอิง และจำแนกความรู้เกี่ยวกับหลักการทางวิทยาศาสตร์ เนอสัน พบว่า นักเรียนที่ใช้วิธีการสอนแบบไม่กระตุ้นให้คิดมีความรู้เกี่ยวกับหลักการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าพวกที่สอนด้วยวิธีกระตุ้นให้คิด ส่วนนักเรียนที่สอนด้วยวิธีกระตุ้นให้คิด มีการเพิ่มทั้งปริมาณและคุณภาพ ด้านการสังเกตและการสรุปอ้างอิงสูงกว่าพวกที่สอนด้วยวิธีไม่กระตุ้นให้คิด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน

แรงจูงใจ (Motivation) มาจากภาษาละตินว่า Movere ซึ่งแปลว่า เจื่อนไซ หรือสภาวะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม 3 ทิศทาง คือ เจื่อนไซ หรือสภาวะที่ทำให้เกิดพฤติกรรม ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือที่ไปยับยั้งหรือที่ไปกำหนดแนวทางให้พฤติกรรมแสดงออก (อรรถิย์ ชีเมญญ์. 2525 : 184 ; อ้างอิงมาจาก นิยม สารรัตน์. 2524) มีผู้ให้ความหมายของแรงจูงใจ ไว้หลายคน เช่น

รูชีฟ อ่อนโลกสูง (2522 : 39) แรงจูงใจหมายถึง การสร้างพลังที่ทำให้ อินทรีย์เกิดพลัง ที่มีทิศทาง ซึ่งหมายถึง การกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่มีทิศทาง เพื่อนำไปสู่ จุดมุ่งหมายอันใดอันหนึ่ง

ชม ภูมิภาค (2526 : 54) แรงจูงใจ หมายถึง สภาวะที่เกิดขึ้นในบุคคล เพื่อควบคุมพฤติกรรมที่จะมุ่งไปสู่เป้าหมาย

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2523 : 236) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง การกระตุ้น หรือล่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ขึ้น ด้วยสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สจิต วงศ์สวรรค์ (2525 : 114) ให้คำจำกัดความว่า แรงจูงใจ คือแรงผลักดันที่ทำให้บุคคลกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งจนสำเร็จ หรือเป็นแรงชักนำจากสิ่งที่มาเร้า ให้เกิดความต้องการ (Needs) ทำให้เกิดแรงขับขึ้นมาให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง แรงจูงใจมีลักษณะ 2 ประการ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ทำงานเสร็จ เป็นแรงผลักดันให้แสดงพฤติกรรมให้หลัง
แก่อินทรีย์แสดงพฤติกรรม

2. กำหนดแนวทางพฤติกรรม นำพฤติกรรมให้ทรงทิศทางเพื่อที่จะบรรลุถึง
เป้าหมายประสงค์

สรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นแรงผลักดันหรือแรงกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามที่
ตนเองปรารถนาและสนใจ ดังนั้นในการเรียนของนักเรียนถ้ามีแรงจูงใจในการเรียนก็จะ
ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดีขึ้น เพราะการตั้งใจเรียนและการใช้เวลาในการศึกษา
เล่าเรียนล้วนเป็นผลสะท้อนมาจากแรงจูงใจของผู้เรียน

รูชีฟ อ่อนโลกสูง (2522 : 53) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) โดยใช้สิ่งเร้าภายนอก เช่น
สิ่งของหรือเกียรติยศ เป็นเครื่องล่อ (Incentive) ให้เขาเกิดแรงจูงใจในการกระทำพฤติกรรม
ต่าง ๆ เพื่อให้ได้เครื่องล่อนี้

2. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึงแรงจูงใจในการใช้
พฤติกรรมหรือสิ่งที่จะกระทำเป็นเครื่องล่อให้เกิดความอยากรจะหาแรงจูงใจภายในไม่มีผลยิ่งขึ้น
ไม่หมดไปง่าย ๆ

แรงจูงใจภายในมีค่าดีกว่าแรงจูงใจภายนอก แต่แรงจูงใจภายในปลูกฝัง
ให้เกิดแก่ผู้เรียนยากกว่า ดังนั้นในการใช้แรงจูงใจก็ควรใช้แรงจูงใจภายนอกเสียก่อน
แล้วจึงสร้างให้เกิดแรงจูงใจภายในในภายหลัง

วีระ บุญกาญจนะ (2517 : 33) สรุปว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์
เกิดจากแรงจูงใจ 2 ประการ คือ

1. แรงจูงใจทางกาย เป็นผลมาจากความต้องการทางร่างกาย (Psychological
Needs) เช่น ความหิว ความกระหาย เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางสังคม เป็นผลมาจากความต้องการทางสังคม (Social Needs)
เช่น ความรัก ความอบอุ่น ความมีเกียรติ ได้รับความยกย่องชมเชย เป็นต้น

โนอา (Chastain. 1976 : 72 ; citing Noar. 1972) กล่าวว่า ความต้องการ (Needs) ของนักเรียนมีความสำคัญมากต่อแรงจูงใจในห้องเรียน 2 ประการคือ

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เกิดความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับในสังคมและการที่มนุษย์จะได้รับการยอมรับในสังคมนั้น เราจะต้องแสดงให้เห็นว่า เรามีความสามารถ และประสบความสำเร็จ

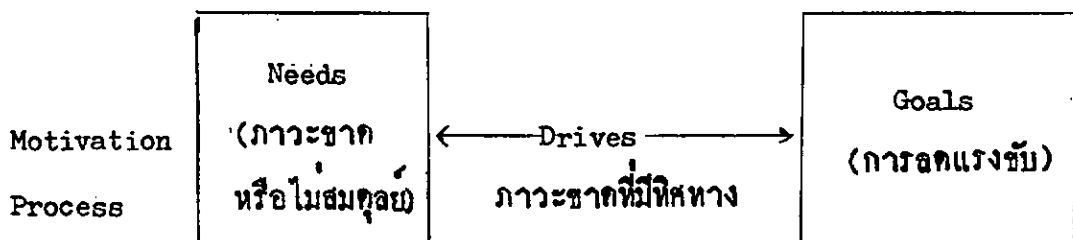
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

2.1 แรงขับที่เกิดจากความใคร่รู้ (Cognitive Drive) ต้องการที่จะรู้ และเข้าใจ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว

2.2 แรงขับที่เกิดจากความต้องการที่จะส่งเสริมตนเองให้สูงขึ้น (Ego Enhancement)

2.3 แรงขับที่เกิดจากความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน (Affiliation)

อรรถิย์ ชื่นมณีย์ (นิยม สารรัตน์. 2524 : 16 - 17 ; อ้างอิงมาจาก อรรถิย์ ชื่นมณีย์. 2520) ได้กล่าวถึงวงจรของแรงจูงใจ (The Motivation Cycle) ว่าประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ประการ ที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันและมีผลกระทบต่อกัน คือความต้องการ (Needs) แรงขับ (Drives) และเป้าหมาย (Goals) ดังรูป

ความต้องการ	เป็นสภาพขาดแคลนซึ่งเกิดขึ้นเมื่อโอกาสที่มีความไม่สมดุลง ทางสรีระหรือทางใจ
แรงขับ	เป็นตัวสำคัญของกระบวนการมีแรงจูงใจหรือวงจรแห่งแรงจูงใจ เพราะแรงขับจะเป็นตัวมุ่งกระทำ
เป้าหมาย	เป็นจุดสุดท้ายของแรงจูงใจ หมายถึง อะไรก็ได้ที่จะทำให้ แรงขับลดลง หรือบรรเทาความต้องการ เพราะฉะนั้นการบรรลุ เป้าหมายก็มีความโน้มเอียงที่จะช่วยให้ภาวะสมดุลของกาย หรือทางใจกลับมีมาใหม่

การสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน

ในการเรียนการสอน ครูจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่นักเรียนเพื่อให้
การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีหลายวิธีดังนี้

1. การเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ การเร้าทำให้นักเรียนเกิดการตื่นตัว
ซึ่งอาจจะกระทำโดย

1.1 เร้าให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น โดยการ จัดสภาพการณ์ในห้องเรียน
เพื่อให้เด็กเรียนโดยวิธี สืบสวนตามแนวของ บรูเนอร์ จัดนิทรรศการ จัดเกมต่าง ๆ
หรือการตอบปัญหาต่าง ๆ

1.2 ความกังวลใจทำให้เกิดการเสาะแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นผลมาจาก
สภาพทางอารมณ์ ที่หลุกหลิก กังวลใจ ที่สะสมมากขึ้นในระบัยที่เหมาะสมจะเป็นแรงจูงใจ
ให้นักเรียน เกิดพฤติกรรมการเสาะแสวงหา คำตอบที่ต้องการ

2. การแข่งขันและการร่วมมือ เป็นการสร้างแรงจูงใจอย่างหนึ่งจากการทดลอง
ของ มอลเลอร์ (Garrison. 1972 : 216; citing Maller. n.d.) พบว่าการให้
นักเรียนแข่งขันเป็นรายกลุ่มจะได้นผลดีกว่า การแข่งขันเป็นรายบุคคล วิธีนี้เหมาะสมที่จะ
นำมาใช้กับเด็กในระบัยประถม หรือมัธยมมากกว่าระดับอื่น ๆ นอกจากจะสร้างแรงจูงใจ
แล้วยังก่อให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มด้วย เช่น การฝึกให้รู้จักการจักระบยในการทำงาน

รู้จักแสดงความคิดเห็น และฝึกการยอมรับมติของกลุ่ม เพราะการทำงานกลุ่มตามจุดประสงค์ของกลุ่ม จะทำให้งานประสบผลสำเร็จและเป็นไปอย่างมีระบบมากกว่าการทำงานกลุ่มที่ทำตามจุดประสงค์ของหัวหน้ากลุ่ม หรือคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม

3. การชมเชยและการทำหนี เป็นการนำเอาวิธีการกระตุ้นให้บุคคลทำงาน โดยมุ่งให้ได้รับรางวัลและหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ รางวัลและการลงโทษอาจเป็นนามธรรม ภาษา หรือสัญลักษณ์ก็ได้

4. การให้นักเรียนรู้ความก้าวหน้าของตน จะทำให้เขารู้สึกว่าตนเองประสบผลสำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตน จะเป็นการจูงใจให้เขาสนใจการเรียนมากขึ้น

5. ระวังความมุ่งหวัง การจูงใจโดยใช้วิธีนี้ มีหลักการที่ว่า พยายามที่จะให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ และพยายามหลีกเลี่ยงความผิดหวัง ด้วยการให้ผู้เรียนทั้งระวังความมุ่งหวังให้สอดคล้องกับความสามารถของตน และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงด้วย เพราะความสมหวังหรือความผิดหวังขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายที่แต่ละคนกำหนดไว้หน้าที่ของครูก็คือหาทางช่วยให้นักเรียนรู้ถึงระดับความสามารถที่แท้จริงของตน

6. การให้รางวัลและการลงโทษ ก่อนจะใช้วิธีนี้ควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

6.1 ควรใช้ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เพราะการให้รางวัลอาจทำให้เด็กคำนึงถึงรางวัลมากกว่าความสำเร็จของงาน หรือการลงโทษจะมีผลทำให้บุคคลหลบหนีและเก็บกด ตลอดจนเกิดความก้าวร้าวในภายหลัง

6.2 การลงโทษไม่ควรจะรุนแรง หรือลงโทษพร่ำเพรื่อ และควรจะให้เด็กรู้ว่าถ้าลงโทษแล้วตนดีขึ้น จะเป็นประโยชน์ที่สุด เพราะการลงโทษจะกลายเป็นรางวัลไปในตัว

6.3 การให้รางวัลและการลงโทษ ควรจะกระทำทันที และเหมาะสมกับสถานการณ์จึงจะได้ผลดี มากกว่าการเว้นระยะให้นานออกไป (วารินทร์ สายโฮยเชื้อ สุณีย์ สิริการ. 2522 : 68 - 70)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน

สุภา ชาทรีนันท์ (2528 : 168) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธี T.P.R. กับการเรียนการสอนตามคู่มือครู พบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ T.P.R. ที่มีกิจกรรมเสริมและการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธี T.P.R. สูงกว่ากลุ่มที่สอนตามคู่มือครู

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ T.P.R. ที่มีกิจกรรมเสริมและการสอนตามคู่มือครู มีคะแนนแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือแรงจูงใจในการเรียนของกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธี T.P.R. สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

วิชณี ศิริมาลา (2529 : 68) ได้ทำการวิจัยศึกษาผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบชี้แนะกับวิธีการสอนตามคู่มือครู สรุปผลการวิจัยได้ว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษาก่อนและหลังการทดลอง มีแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นัทธา ขจรนที (2530 : 104) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับแนวการสอนตามคู่มือครู สรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาและนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนตามแนวการสอนของคู่มือครูมีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าวจะพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักจะมีแรงจูงใจในการเรียนสูงด้วยเช่นกัน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบค่าตอบและได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมคู่มือครูแตกต่างกัน
2. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบค่าตอบและได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครูแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ
3. การดำเนินการศึกษาค้นคว้า
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและทดลอง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 100 คน ใ้มาโดยการสุ่ม ดังนี้

1. สุ่มห้องเรียนซึ่งมีการจัดเข้าชั้นเรียนแบบคละมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน จากจำนวน 12 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 50 คน ได้จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 100 คน
2. สุ่มห้องเรียน เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง
กลุ่มทดลองดำเนินการสอนโดยใช้กิจกรรมลาคำตอบ
กลุ่มควบคุมดำเนินการสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน 2 แบบ คือ
 - 1.1 แผนการสอนภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมลาคำตอบ
 - 1.2 แผนการสอนตามแนวคู่มือครู

2. แบบทดสอบ 2 ชุด ใ้แก่

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

2.2 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

การวางแผนการสอนโดยใช้กิจกรรมลาคำตอบ

ผู้วิจัยวางแผนการสอนโดยใช้กิจกรรมลาคำตอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยคำนึงขั้นตอนการสร้างต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ วิธีการวางแผนการสอน จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอน และกิจกรรมลาคำตอบ เป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่จะสอน

2. ศึกษาหลักสูตร คู่มือ แบบเรียน เนื้อหาที่จะสอน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการ

3. วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไป จุดมุ่งหมายเฉพาะ จากพฤติกรรมที่ต้องการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลของเนื้อหาที่จะใช้กิจกรรมลาคำตอบ

4. จัดทำแผนการสอนของแต่ละบทโดยใช้วิธีสอนแบบใช้กิจกรรมลาคำตอบกับกลุ่มทดลอง ซึ่งขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ขึ้นทั้งปัญหา หรือชั้นถาม โดยครูเป็นผู้ตั้งคำถาม ซึ่งทุกคนสามารถค้นคำตอบได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ ในช่วงแรกของการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 10 นาที ในชั้นการถามจะอยู่ในลักษณะ

4.1.1 ถามปากเปล่า

4.1.2 ถามโดยเขียนคำถามบนกระดานดำ

4.1.3 ถามโดยแจกใบคำถามให้นักเรียนอ่าน

4.2 ขึ้นค้นคำตอบ นักเรียนต้องค้นคำตอบจากเนื้อเรื่องที่ครูกำหนดให้ ซึ่งอาจให้คนเดียวหรือเป็นกลุ่มก็ได้

4.3 ขั้นตอน นักเรียนต้องตอบคำถาม เรียงลำดับตามข้อคำถาม ตามวิธีที่ครูกำหนดไว้ เช่น เขียนตอบ บรรยาย อธิบาย หรือเติมคำ เป็นต้น การตอบนักเรียนต้องตอบด้วยตนเอง ตอบให้หมดทุกคำถามในเวลาที่กำหนดให้ เมื่อตอบเสร็จแล้วครูแจกใบเฉลยให้นักเรียนตรวจคำตอบด้วยตนเอง เมื่อพบข้อบกพร่องหรือผิดพลาดต้องแก้ไขด้วยตนเองให้ตรงตามเฉลย จากนั้นครูให้นักเรียนอธิบายเกี่ยวกับข้อสงสัยในคำถามและคำตอบที่ได้เฉลยไปแล้ว เพื่อเสริมการเรียนรู้ให้ชัดเจนขึ้น

การสร้างแผนการสอนตามแนวคู่มือครู

ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนสำหรับใช้กับกลุ่มควบคุม มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตร แบบเรียน วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์ของวิชาภาษาไทย (พ 204) จากหนังสือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของกระทรวงศึกษาธิการ
2. ศึกษาแนวการสอนภาษาไทยจากคู่มือครู ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
3. สร้างแผนการสอนเป็นรายคาบ ให้สอดคล้องกับวิธีดำเนินการทดลองและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล เป็นสำคัญ
4. นำแผนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทยตรวจเพื่อปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยได้เสนอเกณฑ์ไว้ตามหัวข้อดังนี้
 - 4.1 ความชัดเจนและความถูกต้องของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
 - 4.2 ความสอดคล้องของกิจกรรมและเนื้อหา
 - 4.3 ความสอดคล้องของ การประเมินผลและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
5. นำแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไป ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงให้สมบูรณ์

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากหนังสือเทคนิคการวัดผลของ ขวาล แพทย์กุล (2516 : 143 - 145) และเทคนิคการเขียนข้อสอบของ ขวาล แพทย์กุล (2522 : 99 - 402)
 2. สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร ทำการวิเคราะห์หลักสูตรตามเนื้อหา ที่นำมทดสอบเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมการสอน และการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 3. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยจากเนื้อหาที่ใดในตารางทดลองเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 100 ข้อ โดยวัดให้ครอบคลุมเนื้อหา ตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรเป็นหลัก
 4. นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วไปปรึกษานักเชี่ยวชาญด้านการวัดผลในวิชาภาษาไทย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามความเหมาะสมในเนื้อหาและแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น
 5. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2532 ที่เคยเรียนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะ สัมผัส เล่ม 2 (พ 204) หัวข้อเรื่อง นิทานเหี้ยมสุภาพนิทานชาดก เรื่องสั้นเรื่องศิลปินเอก เครื่องหมายวรรคตอน จดหมาย และคำราชาศัพท์ จำนวน 100 คน
 6. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์เป็นรายข้อโดยตรวจให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อที่ถูก และให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ผิด หรือไม่ได้ตอบ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของข้อทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ในการแบ่งกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วใช้ตารางสำเร็จรูปของ ฟาน (Fan. 1952 : 16 - 30) หาความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ ได้ข้อที่มีความยากง่าย (p) ตั้งแต่ .02 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไปไว้ จำนวน 50 ข้อ
- ซึ่งข้อสอบดังกล่าวตรงตามเนื้อหาเรื่อง นิทานเหี้ยมสุภาพนิทานชาดก เรื่องสั้น เครื่องหมายวรรคตอน จดหมาย และราชาศัพท์

7. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้ จำนวน 50 ข้อ ไปสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิม (ข้อ 5) เมื่อทราวจีเสร็จแล้วนำคะแนนของแบบทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่น จากสูตรของ Kuder Richardson (KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.73

การสร้างแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

การสร้างแบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามของ สุภา ขาขันธ์ (2528 : 137 - 141) ซึ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธี T.P.R. กับการสอนตามคู่มือครู แล้วนำมาดัดแปลงเพิ่มเติมข้อความให้เหมาะสม โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือหลักการวิจัยทางการศึกษาของ ฉายน สายยศ และอังคณา สายยศ (2524 : 129 - 137) การวัดผลทางจิตวิทยาของ บุญส่ง นิลแก้ว (2519 : 240)

2. สร้างแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่าแบบ 5 ระดับ ตามหลักของ ลิกเคอร์ต (Likert) จำนวน 50 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อ	ข้อความ	ความรู้สึก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	เมื่อเปรียบเทียบกับวิชาอื่น ๆ ข้าพเจ้าชอบวิชาภาษาไทย					
00	ข้าพเจ้ามีความมานะในการเรียนภาษาไทย					

4. นำแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 50 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน

5. ตรวจสอบแบบสอบถามที่นักเรียนทำแล้ว โดยให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับกับความรู้สึก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด สำหรับข้อที่กล่าวในเชิงนิมิต (Positive Statements) และให้คะแนนกลับกัน สำหรับข้อที่กล่าวในเชิงนิเสธ (Negative Statement)

6. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % เพื่อตรวจสอบความแตกต่างในการตอบเป็นรายข้อ ระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้สถิติ t-test แล้วเลือกไว้เฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงตั้งแต่ 1.75 - 5.83 จำนวน 20 ข้อ

7. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) (ฉนวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 171 - 173) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design (ฉนวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 216) มีลักษณะ ดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มทดลอง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T_1	X	T_2
CR	T_1	$\sim X$	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

- X แผน วิธีสอนโดยการใช้อุปกรณ์ราคาต่ำ
- ~X แผน วิธีสอนตามกิจกรรม รมคุ่มมือครู
- E แผน กลุ่มทดลอง
- C แผน กลุ่มควบคุม
- T₁ แผน การสอบก่อนการเรียน
- T₂ แผน การสอบหลังการเรียน
- R แผน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ทำการทดลองก่อนการเรียน (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผ่านการตรวจสอบและหาคุณภาพแล้ว
2. ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยทำการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยตนเอง ซึ่งใช้เนื้อหาเดียวกัน ใช้เวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที แต่ใช้วิธีการสอนต่างกันดังนี้
 - 2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยสอนโดยใช้อุปกรณ์ราคาต่ำ
 - 2.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยสอนโดยใช้อุปกรณ์ตามคู่มือครู
3. ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนการเรียน
4. การตรวจสอบผลการสอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองก่อนเริ่มทำการทดลอง โดยใช้ t-test แบบ Independent Group

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Different Scores

3. เปรียบเทียบแรงจูงใจการ เรียน วิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Different Scores

สถิติที่ใช้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาคะแนนเฉลี่ย คำนวณจากสูตร ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2526 : 63)

$$s^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนน

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย คำนวณจากสูตร KR-20 ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 : 163 - 170)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt}	แทน ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
n	แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ
p	แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
q	แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ คือ $1-p$
s_t^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนของเครื่องมือฉบับนั้น

2.2 หากหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียน ภาษาไทย โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) จากสูตร ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2524 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
$\sum s_i^2$	แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ
s_t^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับ
n	แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม

2.3 หากหาอำนาจจำแนกรายขอของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย โดยใช้สูตร ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t	แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
$\bar{X}_H$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
$\bar{X}_L$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

s_H^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง
s_L^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ
n_H	แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
n_L	แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองก่อนเริ่มทำการทดลอง โดยใช้

t-test แบบ Independent Group ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2524 : 96)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(N_1-1)s_1^2 + (N_2-1)s_2^2}{N_1+N_2-2} \left\{ \frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right\}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยกลุ่มทดลอง

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยกลุ่มควบคุม

N_1 แทน ขนาดของกลุ่มทดลอง

N_2 แทน ขนาดของกลุ่มควบคุม

s_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง

s_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและแรง

จูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ

Different Scores (Scott and Wertheimer. 1966 : 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{s_{MD_1 - MD_2}}$$

$$s_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{s_D^2}{n_1} + \frac{s_D^2}{n_2}}$$

$$s_D^2 = \frac{\Sigma(D_1 - MD_1)^2 + \Sigma(D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t	แทน ค่าที่ใช้พิจารณา t-distribution
MD_1	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนและ หลังการทดลองของทุกคนในกลุ่มทดลอง
MD_2	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนและ หลังการทดลองของทุกคนในกลุ่มควบคุม
s_D^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่าง การทดสอบหลังการเรียนกับก่อนการเรียนของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
$s_{MD_1 - MD_2}$	แทน คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของ ค่าเฉลี่ยระหว่าง MD_1 และ MD_2

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลองและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S_1^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
S_2^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม
MD	แทน คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
S_D^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง
t	แทน อัตราส่วนวิกฤต t ใน t-distribution
df	แทน ชั้นแห่งความอิสระ
กลุ่มทดลอง	แทน กิจกรรมอ่านคำทอ
กลุ่มควบคุม	แทน กิจกรรมตามคู่มือครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอผลตามลำดับความมุ่งหมาย ดังนี้

1. การ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. เปรียบเทียบแรงจูงใจในการ เรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1. การ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนระหว่าง ก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อนการทดลอง		ทดสอบหลังการทดลอง	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มทดลอง	34.14	4.46	36.2	4.50
กลุ่มควบคุม	29.1	6.45	29.3	9.20

จากตาราง 2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t -test ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	s_1^2	s_2^2	s_D^2	t
กลุ่มทดลอง	50	2.38	19.89	20.25	31.43	4.60**
กลุ่มควบคุม	50	0.22	41.60	83.17		

**p < 0.01

จากตาราง 3 พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมล่าคำศัพท์กับการเรียนโดยใช้กิจกรรมความรู้มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การ เปรียบเทียบแรงจูงใจในการ เรียนวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและ

กลุ่มควบคุม

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อ เปรียบเทียบแรงจูงใจใน การ เรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมโดยใช้ผล ดังแสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการ เรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อนการ ทดลอง		ทดสอบหลังการ ทดลอง	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มทดลอง	63.26	11.67	65.5	10.45
กลุ่มควบคุม	60.1	7.28	60.48	10.55

จากตาราง 4 พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสูงขึ้นกว่า ก่อนการทดลอง แต่ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมลดลง

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่าง
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	s_1^2	s_2^2	s_D^2	t
กลุ่มทดลอง	50	2.24	136.20	109.23	228.30	0.64
กลุ่มควบคุม	50	0.3	53.03	111.23		

จากตาราง 5 พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมล้าค่าตรงกับกิจกรรมตามคู่มือครู
มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างกัน

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้า เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมลาคำตอบกับกิจกรรมตามคู่มือครู ซึ่งสรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมลาคำตอบกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมลาคำตอบกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมลาคำตอบและกิจกรรมตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบลาคำตอบและกิจกรรมตามคู่มือครูแตกต่างกัน

วิธีการในการทดลอง

1. กลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 100 คน ได้มาโดยการใช้วิธีการสุ่มห้องเรียน ซึ่งมีการจัดเข้าชั้นเรียนแบบคละ มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน จากจำนวนนักเรียน 12 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 50 คน ได้จำนวน

นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 100 คน จากนั้นผู้ทรงเรียนเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยที่กลุ่มทดลองจะดำเนินการสอนโดยใช้กิจกรรมล่าคำทองและกลุ่มควบคุมดำเนินการสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มีดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน 2 แบบ คือแผนการสอนวิชาภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมล่าคำทอง กับแผนการสอนที่ใช้กิจกรรมตามแนวคู่มือครู โดยใช้เนื้อหาเรื่อง นิทานเห็บสุภาษิต นิทานชาดก เรื่องสั้นเรื่องศิขรินเอก เครื่องหมายวรรคตอน จกหมาย และคำราชาศัพท์ ใน รายวิชา พ 204

2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยเป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.79 ค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.22 - 0.68

2.3 แบบทดสอบวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่น 0.88 และค่าอำนาจจำแนก โดยใช้การทดสอบค่าที (t) มีค่าตั้งแต่ 1.75 - 5.83

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 สอบก่อนการทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (พ 204) และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย กับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

3.2 ดำเนินการทดลองสอนนักเรียนกลุ่มทดลองโดยใช้กิจกรรมล่าคำทอง และนักเรียนกลุ่มควบคุมโดยใช้กิจกรรมตามแนวคู่มือครูภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยทดลองสอนเองทั้งสองกลุ่ม ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที

3.3 ทดสอบหลังการทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (พ 204) และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการทดสอบก่อนการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองก่อนทำการทดลอง โดยใช้

t-test แบบ Independent Group

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

โดยใช้ t-test แบบ Different Scores

3. เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

โดยใช้ t-test แบบ Different Scores

สรุปผลการทดลอง

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมล่าคำทองและได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคู่มือครูภาษาไทยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมล่าคำทองและได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคู่มือครู มีแรงจูงใจในการเรียนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ศึกษาลักษณะสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏผลดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมล่าคำทองกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคู่มือครู พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมล่าคำทองกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1

ผลงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภูมิ บ่ายเพียง (2525 : 46)

พบว่า กิจกรรมแบบล่าคำทองจะให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการเรียนแบบบรรยาย และงานวิจัยของ กัมมิกา นิลาวัณ (2530 : 55) ศึกษาค้นคว้า การสอนอ่าน โดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำทอง

ทำให้นักเรียน มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าการสอน โดยการใช้กิจกรรมตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยในข้อ ๑ แสดงให้เห็นว่า การที่เด็กได้รับคำถามก่อนเป็นการเรียนรู้ด้วยการค้นคว้าด้วยตนเองวิธีหนึ่ง ซึ่งมีประโยชน์แก่ผู้เรียน คือเพิ่มพลังสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ บรูเนอร์ (ประติม เรืองมาลัย. 2524 : 307 - 308 ; อ้างอิงมาจาก Bruner. n.d.) ว่า การเรียนรู้ด้วยการค้นคว้าช่วยให้เรียนรู้จากความรู้ที่คิดว่าการเรียนรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ

หัวใจของกิจกรรมล่าคำตอบ คือการใช้คำถาม เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และช่วยให้นักเรียนทำกิจกรรม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนเห็นคำถามก่อนที่จะเรียน ซึ่งคราก และซิลเบอส์ไตน์ (Clark and Silberstein. 1973 : 53 - 54) พบว่าการเห็นคำถามก่อนเป็นการท้าทายให้นักเรียนอ่านเรื่อง และแชสแตน (Chastain. 1971 : 319) กล่าวว่า ครูสามารถจะช่วยให้เด็กเรียนอ่านเข้าใจได้โดยใช้คำถามนำ นัททาล (Nattal. 1982 : 153) พบว่า การให้เด็กเรียนเห็นคำถามเมื่ออ่านจบแล้วมักไม่ได้ช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องและเสนอให้ใช้คำถามนำเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้อ่าน รีเดอร์ (Reder. 1980 : 553) พบว่านักเรียนสามารถทำข้อสอบได้ดีหลังจากการอ่าน ถ้าเขาได้รับคำถามนั้น ๆ มาก่อน จะเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจหรือแนะว่าควรหาข้อมูลอะไรและคำถามที่ถามก่อนยังสามารถกระตุ้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหัวข้อได้อีก

การเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำตอบเป็นลักษณะของการสอนที่บรรยากาศในการเรียนมีทางช่วยให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้นหาคำตอบ และการอภิปราย ซึ่งต่างกับบรรยากาศการเรียนการสอนที่นักเรียนพบเห็นเป็นประจำ คือการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ซึ่งนักการศึกษาหลายท่าน เช่น ฟิเลลลา (Filella. 1975 : 12) เพอร์กูสัน (Ferguson. 1973 : 29 - 34) กล่าวว่า การสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางนั้น ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย การสอนโดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำตอบ ครูเป็นผู้แนะทางเท่านั้น ซึ่งวิธีสอนแบบกิจกรรมล่าคำตอบสอดคล้องกับความคิดของ ทักนิชวา ศิริพจนกุล (2522 : 13 - 14) ที่ว่า ในระหว่างที่นักเรียนทำการค้นคว้าด้วยตนเองอยู่นั้น ครูควรให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนติดตามผลงานของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดให้นักเรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่มและคู่ สังเกตพบว่านักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการทดลองของ มาลเล (ฌอรัลัน หลาสวงษ์, 2523 : 238 ; อ้างอิงมาจาก Maller. 1973 : 216) ที่พบว่า การให้นักเรียนทำงานแข่งขันเป็นกลุ่มจะได้ผลดีกว่าการแข่งขันเป็นรายบุคคล และพบว่าวิธีนี้ เหมาะสมสำหรับเด็กวัยศึกษามากกว่าระดับอุดมศึกษา

การเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบจำลองนี้ผู้เรียนมีโอกาสสรุปผลการกระทำของ ตนเองได้ โดยมีการตรวจคำตอบด้วยตนเองทันทีที่สำเร็จ วิธีดังกล่าวนี้ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้มาก ซึ่งผู้กล่าวถึงความสำคัญของการสรุปของการกระทำไว้อย่างหลายท่าน

ฌอรัลัน หลาสวงษ์ (2523 : 238) กล่าวว่า การให้นักเรียนได้ทราบว่า เขา ประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใด จะเป็นแรงจูงใจให้เขาอยากเรียนมากขึ้น และ การให้นักเรียนทราบพัฒนาการความก้าวหน้า ทำให้เด็กผู้ว่าตนเองทำสิ่งหนึ่งใดเพียงใด เมื่อเด็ก พบว่าเขาทำงานหรือเรียนได้ดีขึ้น จะเป็นแรงจูงใจให้เขาสนใจ เรียนมากขึ้น คีสและฮัลส์ (Deese and Hulse. 1967 : 455) กล่าวว่า การสรุปผลการกระทำเป็นสิ่งเสริมแรงหรือเป็นรางวัล ไปในตัว และก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมครั้งต่อไปของผู้เรียน

นอกจากการทดลองครั้งนี้สรุปได้ว่า ในการสอนวิชาภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมแบบ จำลอง เป็นการเรียนการสอนที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้ระยะเวลาในการเรียน สั้น ปกติขณะในการเรียนทางภาษาทั้ง ฟัง พูด อ่าน และเขียน ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษา คีขึ้น โดยมีคำถามเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรม ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญของกิจกรรมแบบจำลอง ที่ใช้ในการทดลอง

ด้วยเหตุนี้น การสอนโดยใช้กิจกรรมแบบจำลองจึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนแตกต่างกันกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

2. เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบจำลองกับกิจกรรมตามแนวคู่มือครู พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบจำลองและกิจกรรมตามแนวคู่มือครู มีแรง จูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในข้อที่ 2

การที่นักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบจำลองคำทอญกับกลุ่มที่สอนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคู่มือภาษาไทย มีแรงจูงใจในการเรียนไม่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะ

1. นักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับวิธีสอน และขาดประสบการณ์ในเรื่องที่อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ เลวิน (Lewin) ที่ว่า เมื่อคนเราเริ่มต้นสิ่งใดย่อมจะเกิดความเครียดเกร็งของระบบประสาท และจะเป็นอยู่เช่นนั้นจนกว่าจะบรรลุถึงเป้าหมายการเรียน ความเครียด อันเกิดจากความไม่คุ้นเคยในวิธีการสอนและขาดประสบการณ์เดิม เป็นผลทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายทำให้แรงจูงใจในการเรียนลดลง กนกรัตน์ ศรีวิจิตร (2531 : 68)

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้กระทำเพียง 16 คาบ ซึ่งอาจจะน้อยเกินไปที่จะก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดของพฤติกรรมด้านแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคะแนนแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) หลังการทดลองสูงขึ้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้น ถึงแม้ว่าจะไม่แตกต่างกันกับกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม ดังนั้น ผู้วิจัยเชื่อว่า วิธีสอนโดยใช้กิจกรรมแบบจำลองคำทอญ จะสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยให้กับนักเรียนได้ ถ้าใช้เวลาในการทดลองมากกว่านี้

3. อาจเป็นเพราะองค์ประกอบทางค่านิจใจเป็นองค์ประกอบที่วัดได้ยากเพราะเป็นสิ่งที่เปี่ยมนามธรรม เครื่องวัดที่แปรทางค่านิจใจที่สามารถวัดได้โดยสมบูรณ์ยังไม่มี (ชาลิตสูงใหญ่. 2530 : 69)

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบจำลองคำทอญมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคู่มือครู ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะมีการทดลองสร้างกิจกรรมแบบจำลองคำทอญให้หลากหลายและเผยแพร่ออกไป เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรมีการหาวิจัยในเรื่องการใช้กิจกรรมแบบองค์ความรู้ในวิชาอื่น ๆ เช่น วิชา สังคมศึกษา และในระดับอื่น ๆ ด้วย เพื่อศึกษาผลที่ได้และนำมาพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมแบบ องค์ความรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ กิจกรรมแบบองค์ความรู้กับการสอนตามปกติ เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบในการเรียน ความมีวินัยในตนเอง และความคงทนในการเรียนรู้ เป็นต้น

מנהל השירות

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ ศรีวิจิตร. การเปรียบเทียบความเข้าใจและแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีการสอนอ่านตามแนวการสอนเพื่อ
สื่อสารกับการสอนอ่านตามคู่มือครู. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อักซ่าเนา.
- กมลรัตน์ หล้าสูงม. จิตวิทยาการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ทางหุ้นส่วนจำกัดศรีเคษา. 2528.
- กัญฉิกา นิลงค์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและมนุษย์สัมพันธ์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำทองและกิจกรรม
ตามคู่มือครู. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530. อักซ่าเนา.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ชม ภูมิภาค. จิตวิทยาการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- ชวลิต สูงใหญ่. การศึกษาดุลสัมพันธ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความสนใจใน
วิชาคณิตศาสตร์ อันเป็นผลจากการสอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดย
ชุดการสอนรายวิชาย่อย. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักซ่าเนา.
- ชวาล แพทย์กุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2522.
_____. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516.
- ฐิติ อ่อนโคสูง. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2522.
- เจียรศรี วิวิธสิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษามหาวิทยาลัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

ทวี ห่อแก้ว และอภรณ์ สนิทบาล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โทษะสน์การพิมพ์, 2517.

นันทา ขจรนที. การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาและการเรียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับแนวการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อังศาเนา.

นิยม สารรัตน์. การเปรียบเทียบเจตคติและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษระหว่างผู้เรียนในโปรแกรมวิทยาศาสตร์กับผู้เรียนในโปรแกรมศิลปศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527. อังศาเนา.

ประคัม เรืองมาลัย. จิตวิทยายุวชน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2525.

_____. หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.

ประพันธ์ เจียรกุล. "ผลการทดลอง RIT ในเว็บทบทวน," เอกสารการสอนวัตรกรรมที่น่าสนใจ 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์หัดดโกศล, 2521.

ประกาศรี สีหอำไพ. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.

รชนี ศิริมาลา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบซันเนะ (Suggestopedia) กับวิธีสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อังศาเนา.

รุ่งทิวา จักรกร. ประสบการณ์วิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : แผนกคำสอน ฝ่ายเอกสารและการพิมพ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

ฉ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร จำกัด, 2528.

วิชัย บรรจง และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2516.

วาทินทร์ สายโอบเอื้อ. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร, 2522.

วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ขเนศวรการพิมพ์, 2525.

วีระ บุญกาญจนะ. เอกสารประกอบบทเรียนจิตวิทยาการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา.
มหาสารคาม : วิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม, 2517.

ศึกษานิการ, กระทรวง. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา, 2521.

_____. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 (ท 203 - 204) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2521..

_____. คู่มือครูภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 (ท 203 - 204) ชั้นมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2521.

สถิต วงศ์สวรรค์. จิตวิทยาแนะแนว (Psychology of Guidance). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
รวมสาสน์, 2525.

สนม กรุทเมือง. การสอนภาษาไทย. (เอกสารประกอบการเรียน)ภาควิชาภาษาไทย
และภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก, 2523.

สมถิด วิเศษสงขลิก. วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2525.

สมัญมิ บ่ายเที่ยง. การเปรียบเทียบเวลาในการสอนและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวรรณคดีไทย
โดยใช้วิธีสอนแบบลำค่าเทียบกับวิธีสอนแบบบรรยาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อักสำเนา.

สายหยุด ชุมานนท์ และคนอื่น ๆ. "เทคนิคการตั้งคำถาม," โครงการสุขภาพในโรงเรียน.
หน้า 164 - 168. กรุงเทพฯ : เจริญวิทยการพิมพ์, 2521.

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทรภักตร์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

- สุภา ชาติพันธ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ แรงจูงใจและความคงทนในการเรียนวิชา
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบ T.P.R. (Total
Physical Response) ที่มีการเสริมและการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อักสำเนา.
- สุระ คณาพงษ์. การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณคดี เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
(ม.5). ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2527. อักสำเนา.
- สุวัช นิลมั่ง. รายงานการวิจัยเรื่องการสร้างแบบทดสอบสมรรถภาพทางความรู้กระบวนการ
วิทยาศาสตร์. สิ่งพิมพ์วิชาการ, 2524.
- เสถียร สมิตถาพงษ์. "วิธีการเรียนแบบล่าช้าคอย." สัปดาห์การสนทนาวิชาการที่น่าสนใจ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กิตติโกศล, 2521.
- ชนันท์ จันทร์แก้ว. ผลการใช้คำถามของครูที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์
และทัศนคติของนักเรียนชั้น ม.ศ.2 และ ม.2. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อักสำเนา.
- อรรถ ฐานมณีน. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2520. อักสำเนา.
- อาคม จันทนุสร. สัปดาห์การสนทนา : นวัตกรรมที่น่าสนใจ. (RIT : An Interesting
Innovation) สัปดาห์ : โครงการส่งเสริมสมรรถภาพการสอน, โรงพิมพ์กิตติโกศล, 2521.
- อุบลพงษ์ วัชรเสรี. "เทคนิคการใช้คำถามเพื่อพัฒนาความคิด," ศึกษาศาสตร์. 4(3) :
22 - 27 มิถุนายน - กันยายน 2522.
- Allen, V.L. "Children as Teachers," Theory and Research on Tutoring.
New York : Academic Press Inc., 1976.
- Bloom, Benjamin S. Taxonomy of Educational Objective Hand Book I :
Cognitive Domain. New York : David Mac Kay Company, Inc., 1956.
- Chastain, Kenneth. Developing School - language skills, Theory to Practice.
2nd ed. Philadelphia : The Center for curriculum Bookprint, 1971.

- Chlark, Mark A. and Sandra Silberstein. "Toward a Relization of Psycholinguistic Principles in the E.S.L. Reading Class," Reading a Second Language, Hypothesis, Organization and Practice. 1979. New York : Harper and Row, 1979.
- Cunningham, Roger T. "Developing Question Asking Skills," Developing Teacher Competencies. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1971.
- Deese, James and Steward H. Hulse. The Psychology of Learning. New York : McGraw-Hill, Book Co., 1967.
- Ferguson, Nicholas. "Some Aspscts of Reading Process," English Language Teaching. Vol. 28. November, 1973.
- Filella, I. "Method of Teaching Turning Non - Learness into Learners," Adult Education. 5(4) : November, 1975.
- Good, C.V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company, 1973.
- Hurlock, E.B. Adolesent Development. New York : McGraw-Hill Book Company, 1965.
- Jacob, George. "Making Small Group Discussions Even Better," Forum. 24(2) : April, 1986.
- Nelson, "The Effects of Two Post - Laboratory Discussion Strategies on Urban and Suburban Skills and Seience Principles," Dissertation Abstracts. 31 : 2262-A; November, 1970.
- Nuttal, Christine. Teaching Reading Skills in a Foreign Language. Heiremanne Educational Book Ltd., 1982.
- Pearson, Davia P. and Dele D. Johnson. Teaching Reading Comprehension. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1978.
- Reder L.M. "The Role of Elaboration in the Comprehension and Retention of Prose A Critical Review," Review of Educational Research. 50 (Spring 1980)
- Robert, L.T. and H. Elizabeth. Measurement and Evaluation in Psychology. 2nd ed. New York : John Willey, 1969.
- Shelden, Emerson Tzart. "A staff Development Project to Improve Teacher Question," Dissertation Abstracts International. 40 : 5308-A; April, 1980.

חנניטחרת

ภาคผนวก ก

ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบวัดแรงจูงใจในการ เรียนวิชาภาษาไทย

ตาราง 6 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ข้อที่	p	r	Δ	ข้อที่	p	r	Δ	ข้อที่	p	r	Δ
1	.64	.47	11.5	18	.61	.28	11.9	35	.40	.23	14.0
2	.30	.30	15.1	19	.59	.49	12.2	36	.80	.26	9.7
3	.32	.34	14.8	20	.48	.22	13.2	37	.45	.34	13.5
4	.45	.42	13.5	21	.46	.48	13.5	38	.41	.41	13.9
5	.54	.34	12.6	22	.85	.46	8.8	39	.70	.46	10.9
6	.44	.23	13.6	23	.71	.26	10.8	40	.48	.22	13.2
7	.20	.43	16.3	24	.52	.37	12.8	41	.67	.32	11.2
8	.77	.60	10.0	25	.48	.22	13.2	42	.74	.64	10.4
9	.64	.28	11.5	26	.66	.25	11.3	43	.65	.36	11.4
10	.61	.28	11.9	27	.40	.31	14.1	44	.58	.63	12.2
11	.46	.48	13.5	28	.58	.41	12.2	45	.71	.56	10.8
12	.83	.66	10.6	29	.46	.27	13.4	46	.69	.30	11.1
13	.71	.35	10.8	30	.61	.28	11.9	47	.52	.29	12.8
14	.63	.31	11.7	31	.69	.58	11.0	48	.75	.37	10.3
15	.80	.26	9.7	32	.73	.66	10.6	49	.40	.31	14.1
16	.80	.26	9.7	33	.71	.68	10.8	50	.28	.26	15.3
17	.49	.49	13.1	34	.69	.39	11.0				

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยฉบับนี้มีความเชื่อมั่น 0.79

ตาราง 7 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดแรงงุใจในการ เรียนวิชาภาษาไทย

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	5.27	11	4.77
2	4.33	12	3.00
3	2.26	13	4.44
4	5.71	14	3.48
5	1.75	15	2.03
6	3.06	16	1.98
7	3.35	17	3.87
8	4.67	18	11.67
9	5.83	19	3.64
10	5.27	20	5.33

แบบสอบถามวัดแรงงุใจในการ เรียนวิชาภาษาไทยมีค่าความเชื่อมั่น 0.88

ภาคผนวก ข

แผนการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบจำลองคำตอบ

แผนการสอนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคู่มือครูภาษาไทย

แผนการชดเชยโดยใช้กิจกรรมแบบคำทช

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง นิทานเหี้ยมสุภานิก

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

ให้นักเรียนรู้จักวรรณกรรมที่มีรูปแบบเป็นนิทาน

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกรูปแบบของนิทานชนิดต่าง ๆ ได้
2. แปลความหมายของสุภานิกจาก เรื่องที่เรียนได้
3. แสดงความคิดเห็นและตีความจากเรื่องที่อ่านได้

ประสบการณ์เดิม

1. นักเรียนมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับนิทานมาบ้างแล้ว
2. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างสุภานิกบางอย่างเท่าที่เคยได้ยินมา

เนื้อหาวิชา

1. ความสำคัญและลักษณะของนิทาน
2. รูปแบบของนิทานชนิดต่าง ๆ
3. การแต่งนิทานเหี้ยมสุภานิก

สื่อการสอน

1. ตัวอย่างหนังสือนิทานชนิดต่าง ๆ
2. หนังสือแบบเรียนทักษะขั้นต้น เล่ม 3 กรมวิชาการ
3. เอกสารความรู้เกี่ยวกับนิทานชนิดต่าง ๆ ที่ครูรวบรวม หมายเลข 1 - 6
4. บัตรคำสิ่ง
5. บัตรคำถามซึ่งทำในรูปของสมุดงาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูถามปากเปล่า ในเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับนิทาน
- 1.2 ครูแจกบัตรคำสิ่งให้นักเรียนศึกษาอภิปรายและแบ่งกลุ่ม บัตรคำสิ่ง มีลักษณะดังนี้

บัตรคำสิ่ง

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ส่งตัวแทนรับข้อปฏิบัติ ในการอ่านคำตอบ
3. รับสมุดงานไปคน (อ่าน) คำตอบ
4. ขณะคนคำตอบไม่ควรส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น
5. เมื่อเสร็จแล้วส่งตัวแทนรับบัตร แยกจากครู
6. ให้ทุกคนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยตนเอง

- 1.3 เมื่อนักเรียนเข้าใจบัตรคำสิ่งแล้ว ครูแจกบัตรคำถาม (สมุดงาน) ให้นักเรียน

ศึกษา

2. ขั้นคนคำตอบ

- 2.1 ให้นักเรียนคนคำตอบโดยปฏิบัติตามกติกาที่รับทราบแล้ว
- 2.2 นักเรียนเริ่มคนคำตอบโดยช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม คำถาม 1 ข้อ ไม่ควรใช้

เวลานานกว่า 10 นาที

3. ขั้นตอนและสรุป

3.1 นักเรียนบันทึกคำตอบของกลุ่มลงในสมุดงานของตนเองตามเวลาที่กำหนดไว้

3.2 นักเรียนเฉลยคำตอบด้วยตนเอง ในชั้นนี้อาจแลกเปลี่ยนตรวจคำตอบแล้วเจ้าของสมุดงานแก้ไขข้อบกพร่องด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง

3.3 นักเรียนและครูช่วยกันสรุป ทบทวน อภิปราย คำถามคำตอบที่เฉลยไปแล้ว

เรื่อง นิทานเห็บสุภานิต

เข็นครกขึ้นภูเขา

หมายความว่า พยายามทำในสิ่งที่ยากลำบาก

ชื่อ.....

ชั้น..... เลขที่.....

ข้อปฏิบัติในการทำสมุดงาน

1. อ่าน และตอบคำถามไปทีละข้อตามลำดับ
2. ตอบคำถามทุกข้อด้วยคตินสอคำ หรือปากกาที่ใช้หมึกสีอ่อน เพื่อสะดวกในการแก้ไข
3. จงพยายาม "ลาคำตอบ" ด้วยตนเองให้มากที่สุด เว้นแต่เกิดความสงสัยหรือไม่สามารถค้นพบ จึงปรึกษาเพื่อนหรือไ้ถามครู
4. หากทำเสร็จก่อนเวลา จงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้วยการทำทบทวนหรือปรึกษาหารือกับเพื่อน ๆ เกี่ยวกับคำตอบที่ยังไม่กระจ่างชัด
5. เมื่ออาจารย์สอนแจกแผ่นเฉลยคำตอบให้ จงแลกสมุดงานกับเพื่อนคนใดก็ได้แล้วตรวจแก้ไขให้แก้กันและกัน
6. คินสมุดงานที่ตรวจแก้ไขแล้วให้แก่เจ้าของเดิม
7. ตรวจสมุดงานของตนเองว่าเพื่อนใดแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ ถ้ายังพบข้อบกพร่องอยู่ก็จัดการแก้ไขให้เรียบร้อย
8. เสร็จแล้วนำไปส่งอาจารย์สอน

.....

ข้อปฏิบัติข้างต้นนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้อีก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะตกลงกับนักเรียนเอง

เมื่อพร้อมแล้วจงเปิดสมุดงานหน้าต่อไป

นิทานเทียบสุภาษิต

(ตอนที่ 1)

จงอ่านคำถามต่อไปนี้ แล้วสาำตอบตามคำแนะนำที่บอกไว้หายคำถาม แล้วตอบคำถามลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ให้ โดยตอบตามลำดับข้อ

1. นิทานเป็นคำศัพท์ ที่มาจกภาษาใด และแปลว่าอย่างไร (ค้นไ้จากเอกสารหมายเลข 1)

ตอบ

2. จุดประสงค์ของการเล่านิทานคืออะไร (คุ้ไ้จากเอกสารหมายเลข 1)

ตอบ

3. การเล่านิทานมีขึ้นเพราะสาเหตุใด (ค้นไ้จากเอกสารหมายเลข 2)

ตอบ

4. การเล่านิทานแบ่งเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง (ค้นไ้จากเอกสารหมายเลข 3)

ตอบ ประเภท คือ

.....

.....

5. ชนิดของนิทานมีกี่ชนิด จงเขียนชนิดของนิทานต่าง ๆ มาให้มากที่สุดเท่าที่นึกเรียนรูจัก

(ศึกษาไ้จากเอกสารหมายเลข 1)

ตอบ

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2

6. นักเล่านิทานเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นชาวกรีก มีชื่อว่าอะไร (ค้นได้จากเอกสารหมายเลข 5)
ตอบ
7. นิทานต่าง ๆ ที่ไม่ได้มีความหมายอย่างไร (ค้นได้จากเอกสารหมายเลข 4)
 - 7.1 นิทานชาดก หมายถึง
.....
.....
 - 7.2 นิทานเทียบสุภาษิต หมายถึง
.....
.....
 - 7.3 นิทานเชิงประวัติ หมายถึง
.....
.....
 - 7.4 นิทานอีสป หมายถึง
.....
.....
8. ผู้แต่งนิทานเทียบสุภาษิตที่นักเรียนอ่านจากหนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 คือใคร (ดูคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 6)
ตอบ

แผนการสอนที่ 2

ความรู้เกี่ยวกับสุภานิต คำพังเพย สำนวน

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ สุภานิต คำพังเพย และสำนวน
2. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในภาษาไทย

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้วสามารถ

1. บอกความหมายของ สุภานิต คำพังเพย และสำนวนได้
2. ยกตัวอย่างสุภานิตให้เข้ากับเรื่องที่กล่าวถึงได้
3. ยกตัวอย่างสำนวนที่ให้ในเหตุการณ์ปัจจุบันได้

ประสบการณ์เดิม

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสุภานิตมาบ้างแล้ว
2. นักเรียนสามารถยกตัวอย่าง สุภานิต คำพังเพย และสำนวนที่เคยได้ยินมา

เนื้อหาวิชา

1. ความรู้เกี่ยวกับสุภานิต คำพังเพย และสำนวน
2. ความรู้เกี่ยวกับโคลงที่นำมาแต่งนิทานเทียบสุภานิต

สื่อการสอน

1. ภาพประกอบสุภาษิต คำพังเพย และสำนวน
2. แผนผังโครงสร้างสุภาพ โครงกระดูก พร้อมตัวอย่างคำประพันธ์
3. บัตรคำสั่ง
4. บัตรคำถาม ซึ่งทำในรูปของสมุดงาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นถาม

1.1 ครูนำภาพ สุภาษิต มาแสดงให้นักเรียนดูและซักถามปากเปล่า หายใจดูหาจากภาพนั้น ๆ

1.2 ครูแจกบัตรคำสั่งให้นักเรียนศึกษาทบทวนและแบ่งกลุ่ม

1.3 เมื่อนักเรียนเข้าใจบัตรคำสั่งแล้วครูแจกสมุดงานที่เป็นคำถามให้นักเรียนศึกษา

2. ขั้นค้นคำตอบ

2.1 ให้นักเรียนค้นคำตอบโดยปฏิบัติตามคำสั่งที่ไว้ในสมุดงาน

2.2 นักเรียนเริ่มค้นคำตอบโดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ในการค้นและตอบคำถามไม่ควรใช้เวลาเกินกว่าร้อยละ 10 นาที

3. ขั้นทบทวนและสรุป

3.1 นักเรียนบันทึกคำตอบที่ค้นได้ลงในสมุดงานภายในเวลาที่กำหนดไว้

3.2 นักเรียนเฉลยคำตอบด้วยตนเอง โดยตรวจจากใบเฉลยที่ครูแจกให้

3.3 นักเรียนและครูช่วยกันสรุป ทบทวน อภิปราย คำถาม คำตอบ ที่ได้ค้นคว้าและ

เฉลยแล้ว

บัตรคำสั่ง

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ส่งตัวแทนรับข้อปฏิบัติในการ อาคำตอบ
3. รับส่งงานไปอาคำตอบ
4. ขณะคนคำตอบไม่ควรส่งเสียงกับรบกวนผู้อื่น
5. เมื่อเสร็จแล้วส่งตัวแทนรับบัตร เฉลยจากครู
6. ให้ทุกคนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของตัวเอง

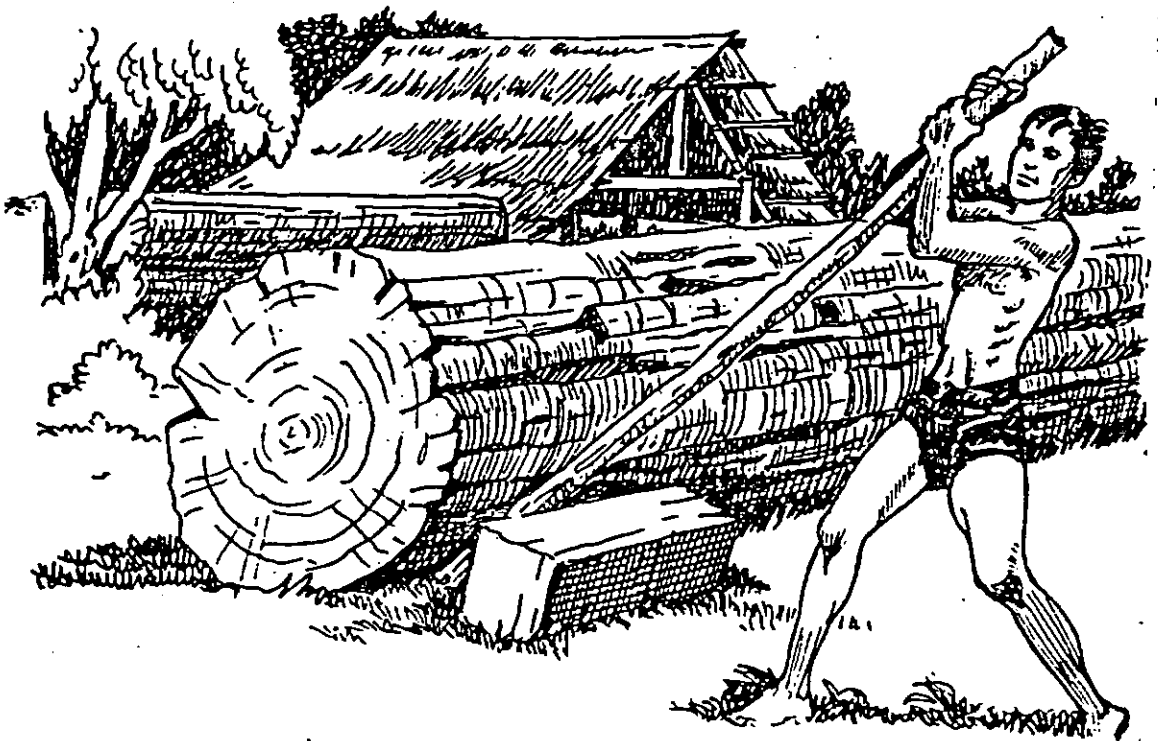
ภาพที่ ๑ . จับปลา.....

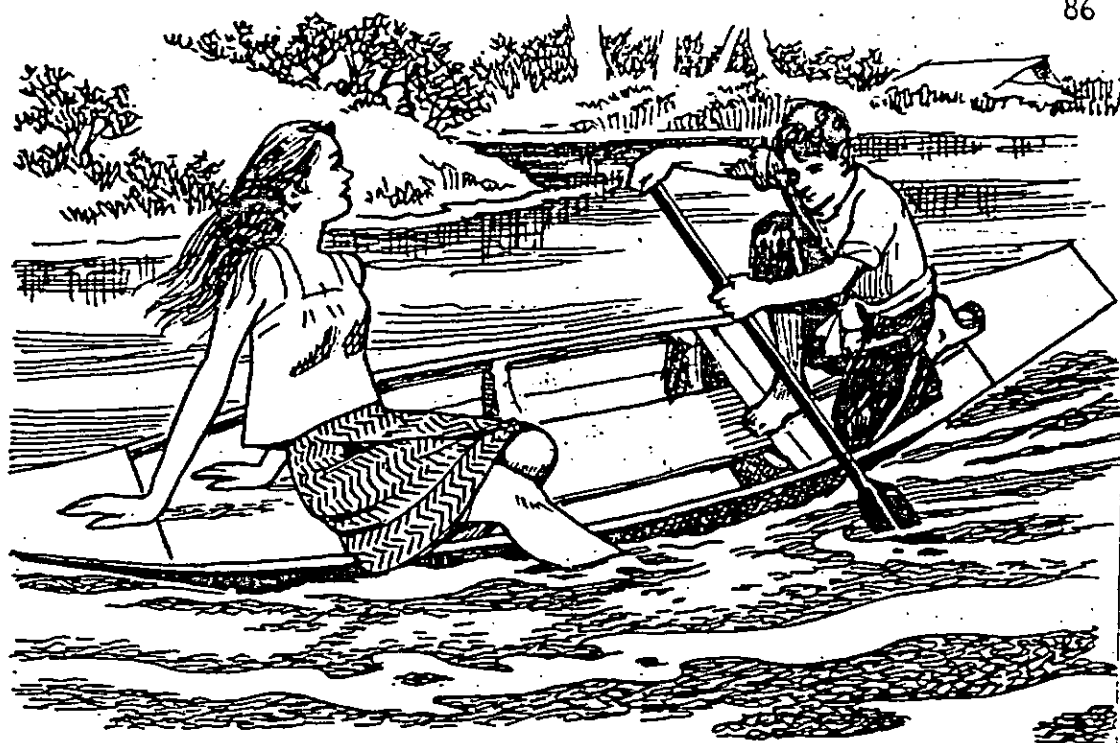
ภาพที่ ๒ . รวบ.....

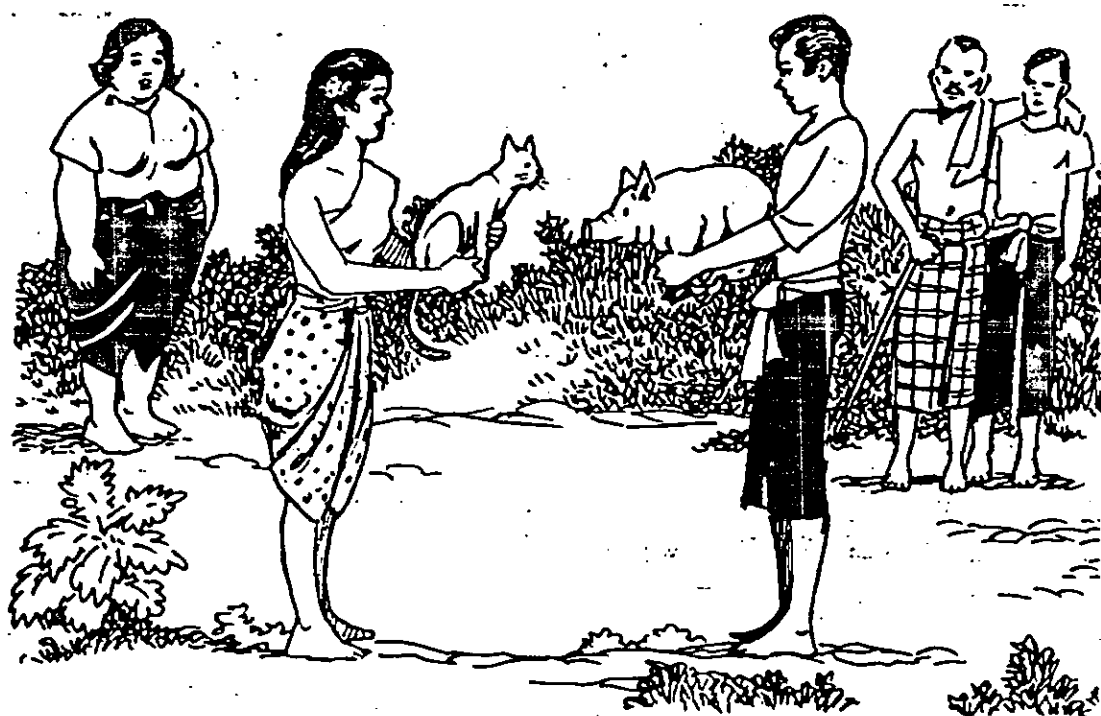
ภาพ ๓ . ตำนานพรก.....

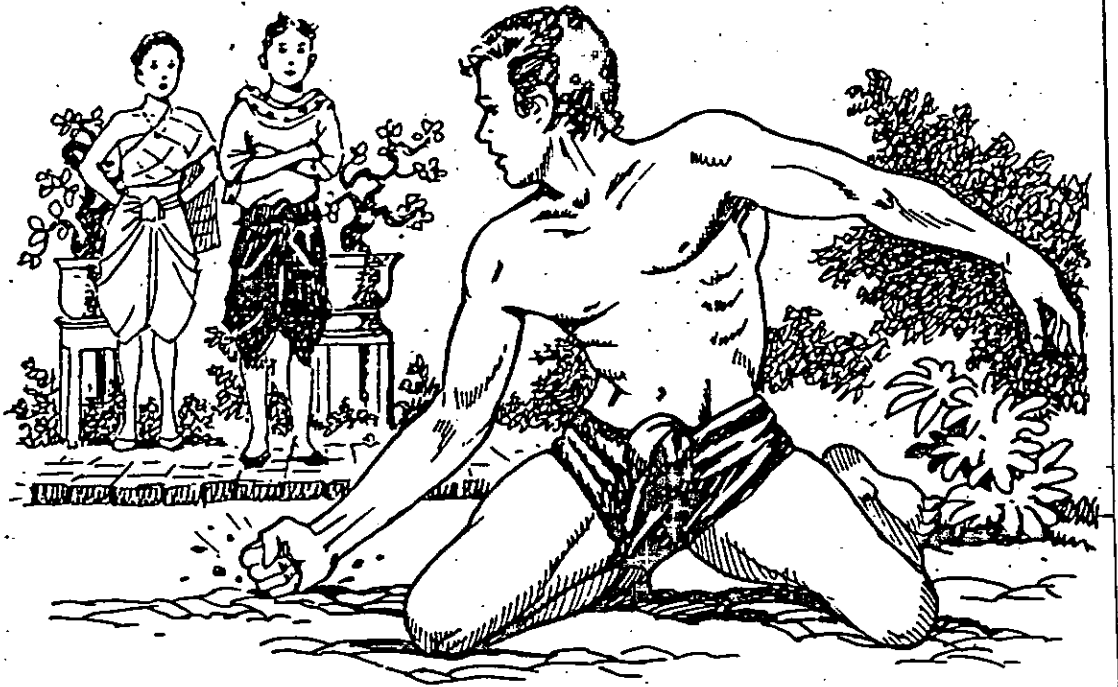
ภาพ ๔ . โขน.....

ภาพ ๔ นอ.....

ภาพ ๕ นน.....

ภาพที่ ๘. กำปั้น.....

ภาพที่ ๙. ขว้าง.....

ชื่อ.....

ชั้น.....

เลขที่.....

ข้อปฏิบัติในการทำสมุดงาน

1. อ่าน และตอบคำถามไปทีละข้อตามลำดับ
2. ตอบคำถามทุกข้อด้วยคำสั้นๆ หรือปากกาที่ใส่มาร์คสีอ่อน เพื่อสะดวกในการแก้ไข
3. จงพยายาม "อ่านคำตอบ" ด้วยตนเองให้มากที่สุด เว้นแต่เกิดความสงสัยหรือไม่สามารถค้นพบ
จึงปรึกษาเพื่อนหรือไ้ถามครู
4. หากทำเสร็จก่อนเวลา จงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้วยการทบทวนหรือปรึกษาหารือ
กับเพื่อน ๆ เกี่ยวกับคำตอบที่ยังไม่กระจ่างชัด
5. เมื่ออาจารย์ผู้สอนแจกแผนเฉลยคำตอบให้ จงแลกเปลี่ยนสมุดงานกับเพื่อนคนใดก็ได้แล้วตรวจแก้ไข
ให้แก้กันและกัน
6. คำนึงสมุดงานที่ตรวจแก้ไขแล้วให้แก่เจ้าของเดิม
7. ตรวจสอบสมุดงานของตนเองว่าเพื่อนใดแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ ถ้ายังพบข้อบกพร่องอยู่ก็จัดการ
แก้ไขให้เรียบร้อย
8. เสร็จแล้วนำไปส่งอาจารย์ผู้สอน

.....

ข้อปฏิบัติข้างต้นอาจเปลี่ยนแปลงได้อีก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะตกลงกับนักเรียนเอง

เมื่อพร้อมแล้วจงเปิดสมุดงานหน้าต่อไป

ความรู้เรื่อง สุภานิต คำพังเพย ส่วนวนโวหาร
ตอนที่ 1

จงอ่านคำถามต่อไปนี้แล้วหาคำตอบตามคำแนะนำที่บอกไว้ท้ายคำถาม โดยเขียนคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดให้เรียงตามลำดับข้อ

1. สุภานิต เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า (ค้นคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 7)
ตอบ
2. สุภานิตเป็นภาษาอะไร (คัดคำตอบจากเอกสารหมายเลข 7)
ตอบ
3. คำว่า สุภานิต แปลว่าอย่างไร (ค้นคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 7)
ตอบ
4. จงยกตัวอย่างพุทธสุภานิตที่นักเรียนรู้จักมา 3 หัวข้อ (ศึกษาเอกสารหมายเลข 7)
ตอบ 1.
2.
3.
5. ความรู้เรื่องโคลง
โคลงสี่สุภาพ บังคับวรรคบุคท์ เอกและวรรคบุคท์โท กี่แห่ง (ศึกษาจากเอกสารหมายเลข 10)
ตอบ เอก.....แห่ง โท.....แห่ง
6. โคลงกระทู้ คือโคลงชนิดใด (ดูจากเอกสารหมายเลข 11) ยกตัวอย่าง 1 บท
ตอบ
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 2

7. คำพังเพย แผลงมาจากคำว่าอะไร (คุ้ได้จากเอกสารหมายเลข 8)
ตอบ
8. คำพังเพยเป็นภาษาอะไร (คุ้ได้จากเอกสารหมายเลข 8)
ตอบ
9. สำนวนกับคำพังเพยต่างกันอย่างไร (คุ้ได้จากเอกสารหมายเลข 8)
ตอบ
10. จงยกตัวอย่างคำพังเพย พร้อมความหมายมา 3 หัวข้อ (ศึกษาได้จากเอกสารหมายเลข 8)
ตอบ
.....
.....
11. คำว่าสำนวนเป็นภาษาอะไร และคำว่าโวหารเป็นภาษาอะไร (ศึกษาได้จากเอกสารหมายเลข 9)
ตอบ สำนวนเป็นภาษา
โวหาร เป็นภาษา
12. สำนวนจะใช้ในโอกาสใด (ศึกษาจากเอกสารหมายเลข 9)
ตอบ
13. จงยกตัวอย่างสำนวน พร้อมความหมายมา 3 หัวข้อ (คุ้ได้จากเอกสารหมายเลข 9)
ตอบ
.....
.....
.....

แผนการสอนที่ 3

เรื่อง นิทานชาดก

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักวรรณกรรมที่เรียกว่านิทานชาดก
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการใช้นิทานเป็นเครื่องสอนธรรมะ
3. เพื่อให้นักเรียนคุ้นเคยกับคำราชาศัพท์ที่ใช้ในนิทานชาดก

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้วสามารถ

1. บอกรูปแบบของนิทานชาดกได้
2. บอกความหมายของคำราชาศัพท์ที่ปรากฏในเรื่องได้
3. บอกคุณธรรมสำคัญในนิทานเรื่องที่เรียนได้

ประสบการณ์เดิม

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนิทานชาดกมาบ้างแล้ว

เนื้อหาวิชา

1. ความหมายของชาดก
2. โครงสร้างของนิทานชาดกไทย
3. คุณค่าของนิทานชาดก

สื่อการสอน

1. ตัวอย่างหนังสือนิทานชาดก
2. หนังสือแบบเรียนทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 กรมวิชาการ
3. เอกสารหมายเลข 12 - 16
4. บัตรคำสั่ง
5. สมุดงานที่เป็นคำถาม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นถาม

1.1 ครูนำภาพจากหน้าปกหนังสือนิทานชาดก และตัวอย่างหนังสือนิทานชาดก มาแสดงให้นักเรียนดู และซักถามปากเปล่าเกี่ยวกับนิทานชาดกที่นักเรียนเคยได้รู้จักมา

1.2 ครูแจกบัตรคำสั่งให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า และแบ่งกลุ่ม

1.3 เมื่อนักเรียนเข้าใจกติกาและแบ่งกลุ่มแล้วครูแจกสมุดงานให้นักเรียน

เตรียมคนคำทอ

2. ขั้นคนคำทอ

2.1 ให้นักเรียนคนคำทอโดยปฏิบัติตามคำสั่งที่มอบไว้ในสมุดงาน

2.2 ให้นักเรียนเริ่มคนคำทอโดยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในขณะเรียนนี้ นักเรียนจะแบ่งกันศึกษานิทานชาดกต่าง ๆ ที่ครูนำมาให้อ่านแล้วเล่าให้เพื่อนฟัง

2.3 การคนคำทอและตอบคำถามไม่ควรใช้เวลานานกว่าหอยะ 10 นาที

3. ขั้นทอนและสรุป

3.1 นักเรียนบันทึกคำตอบที่ค้นได้ลงในสมุดงานภายในเวลาที่กำหนดไว้

3.2 นักเรียนเฉลยคำตอบด้วยตนเอง โดยทบทวนจากใบเฉลยที่ครูแจกให้

3.3 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปบทเรียน อภิปรายปัญหาคำถามต่าง ๆ ที่ใครคนและตอบไปแล้วนั้น

บัตรคำสั่ง

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ส่งตัวแทนชอปฏิบัติในการล่าคำทอง
3. รับส่งทองงานไปล่าคำทอง
4. ขณะคนล่าทองไม่ควรส่งเสียงกับรบกวนผู้อื่น
5. เมื่อมีเวลาเหลือควรทบทวนหรืออ่านนิทานชาดกเรื่องที่
นักเรียนสนใจแล้วเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง
6. เมื่อเสร็จแล้วส่งตัวแทนบัตร เสนอจากครู
7. ให้ทุกคนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง

เรื่อง นิทานชาดก

พญาวานรกับคนขอ

ชื่อ.....

ชั้น..... เลขที่

ข้อปฏิบัติในการทำสมุดงาน

1. อ่าน และตอบคำถามไปทีละข้อตามลำดับ
2. ตอบคำถามทุกข้อด้วยคินสอคำ หรือปากกาที่ไร้มุกสีอ่อน เพื่อสะดวกในการแก้ไข
3. จงพยายาม "อ่านคำตอบ" ด้วยตนเองให้มากที่สุด เว้นแต่เกิดความสงสัยหรือไม่สามารถค้นพบ จึงปรึกษาเพื่อนหรือไต่ถามผู้รู้
4. หากทำเสร็จก่อนเวลา จงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้วยการทบทวนหรือปรึกษาคำหรือกับเพื่อน ๆ เกี่ยวกับคำตอบที่ยังไม่กระจ่างชัด
5. เมื่ออาจารย์ผู้สอนแจกแผนเฉลยคำตอบให้ จงแลกเปลี่ยนงานกับเพื่อนคนใดก็ได้แล้วตรวจแก้ไขให้ถูกต้องและกัน
6. คืนสมุดงานที่ตรวจแก้ไขแล้วให้แก่เจ้าของเดิม
7. ตรวจสอบงานของตนเองว่าเพื่อนใดแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ ถ้ายังพบข้อบกพร่องอยู่ก็จัดการแก้ไขให้เรียบร้อย
8. เสร็จแล้วนำไปส่งอาจารย์ผู้สอน

.....

ข้อปฏิบัติข้างต้นนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้อีก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะตกลงกับนักเรียนเอง

เมื่อพร้อมแล้วจงเปิดสมุดงานหน้าต่อไป

นิทานชาดก

จงอ่านคำถามต่อไปนี้แล้วหาคำตอบตามคำแนะนำที่บอกไว้โดยเขียนคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดให้ เปรียบตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

คำถามข้อ 1 ถึง 5 จะค้นคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 12

1. ชาดกมาจากคำว่า แปลว่า
2. นิทานชาดกเป็นเรื่องเกี่ยวกับใคร
3. พระโพธิสัตว์ หมายถึงใคร
4. การสอนของพระพุทธเจ้า มี ลักษณะ คือ
.....
.....

5. เรื่องราวของพระพุทธเจ้า ตั้งแต่ประสูติ จนปรินิพพาน เรียกว่า
.....
.....

6. รูปแบบนิทานชาดกในภาษาไทย ซึ่งแปลมาจากนิทานชาดกพระอรหันตศาจารย์ธรรมาโณ มีดังนี้
(คนใดจากเอกสารหมายเลข 13)

1. นพ คือ
2. อุ คือ
3. ทิว คือ
4. ประ คือ

7. นิทานชาดกบางเรื่องไม่มีการบูชาพระรัตนตรัย เช่น
.....
.....

(ศึกษาได้จากเอกสารหมายเลข 13)

8. ชาดกแบ่งเป็น ประเภท ได้แก่
(ดูได้จากเอกสารหมายเลข 14)

9. การสอนธรรมะโดยเอานิทานชาดกมาประกอบ เพื่อเหตุผลใด

 (คนใดจากเอกสารหมายเลข 15)
10. คุณค่าของนิทานชาดก มุ่งห่ออะไรเป็นสำคัญ

 (คนใดจากเอกสารหมายเลข 16)
11. หนังสือนิทานชาดก เรื่องใหญ่ มีนิทานชาดก ถึง เรื่อง และมีชื่อเรียกว่า

 (คนใดจากเอกสารหมายเลข 14)
12. ชุมชนนิทานเก่าแก่ที่เล่ากันมาในเมืองไทยแต่โบราณ 50 เรื่อง มีชื่อเรียกว่า

 (ศึกษาได้จากเอกสารหมายเลข 14)

จบเรื่องนิทานชาดก

แผนการสอนที่ 4

เรื่อง คำราชาศัพท์ขั้นพื้นฐาน

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำราชาศัพท์ และที่มาของคำราชาศัพท์
2. เพื่อให้ นักเรียนใช้คำราชาศัพท์ที่มีอยู่ในภาษาไทยได้ถูกต้อง

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะความรู้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบขั้นแล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกความหมายและที่มาของคำราชาศัพท์ได้
2. เปลี่ยนคำธรรมดาเป็นคำราชาศัพท์ที่ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์

และสำหรับพระสงฆ์ได้ถูกต้อง

3. แต่งประโยคที่ใช้คำราชาศัพท์ตามที่ครูกำหนดให้ได้

ประสบการณ์เดิม

1. นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคำราชาศัพท์มาบ้างแล้ว
2. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างคำราชาศัพท์ที่มีใช้ในปัจจุบันได้

เนื้อหาวิชา

1. ความหมายและความเป็มาของคำราชาศัพท์
2. ประโยชน์ของการ ใช้คำราชาศัพท์
3. ลำดับชั้นของบุคคลในราชาศัพท์
4. คำราชาศัพท์หมวดต่าง ๆ

4. สื่อการสอน

1. หนังสือประกอบการ เรียนวิชาหลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรมวิชาการ
2. เอกสารประกอบการ สอนเกี่ยวกับคำราชาศัพท์ที่ครูจักเตรียมมา หมายเลข 17 - 24
3. บัตรคำสั่ง
4. สมุดงาน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นถาม

- 1.1 ครูถามปากเปล่าเกี่ยวกับคำราชาศัพท์ที่นักเรียนเคยรู้จัก
- 1.2 ครูแจกบัตรคำสั่งให้นักเรียนศึกษาและแบ่งกลุ่ม
บัตรคำสั่งมีลักษณะ ดังนี้

บัตรคำสั่ง

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ส่งตัวแทนรับข้อปฏิบัติในการล่าคำตอบ
3. รับสมุดงานไปล่าคำตอบ
4. ขณะคนล่าคำตอบไม่ควรส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น
5. เมื่อเสร็จแล้วส่งตัวแทนบัตร เสนอจากครู
6. ให้ทุกคนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของตัวเอง

- 1.3 เมื่อนักเรียนเข้าใจบัตร คำสั่งแล้วครูแจกสมุดงานให้นักเรียนเตรียมค้น

2. ขั้นคำตอบ

- 2.1 ให้นักเรียนค้นคำตอบโดยปฏิบัติตามคำสั่งที่มีในสมุดงาน
- 2.2 นักเรียนค้นคำตอบโดยช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม แล้วให้เขียนคำตอบ

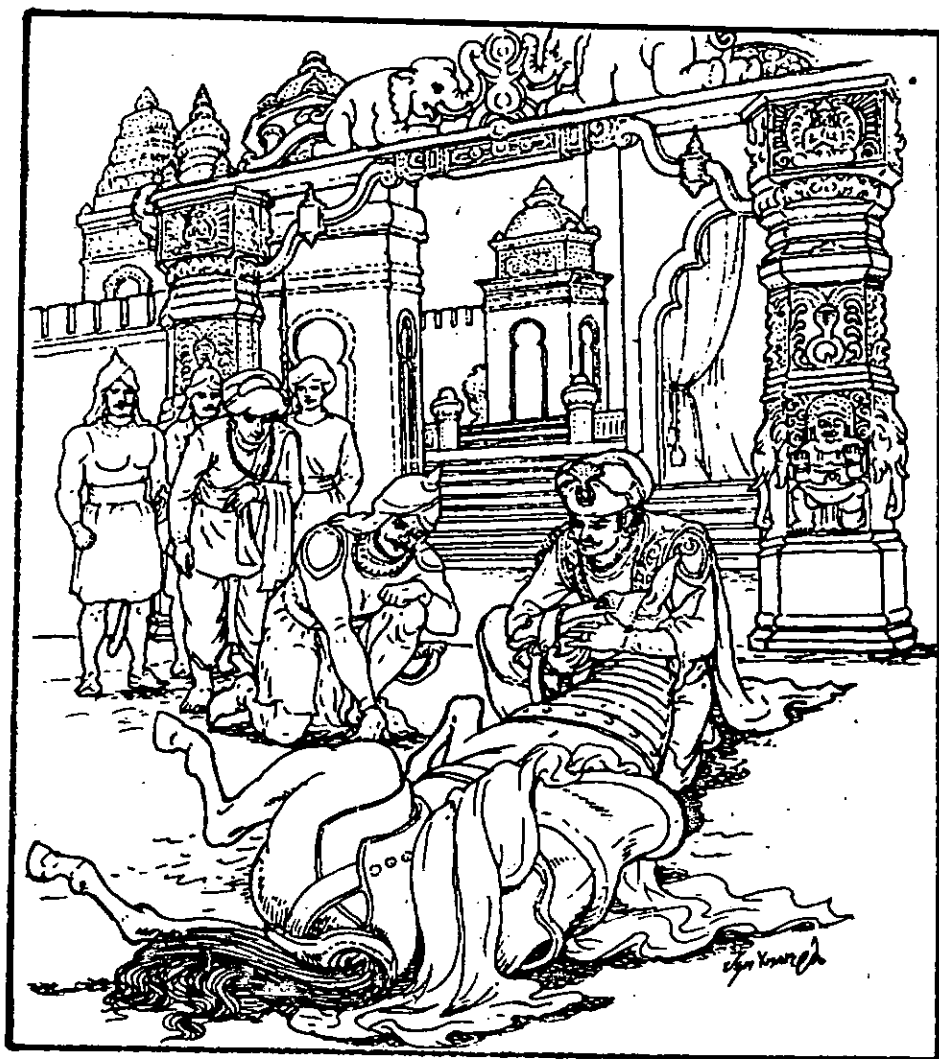
ลงในสมุดงานของตน คำถาม 1 ข้อ ไม่ควรใช้เวลานานกว่า 10 นาที

3. ขั้นตอนและสรุป

- 3.1 นักเรียนบันทึกคำตอบของกลุ่มลงในสมุดงานของตนเอง
- 3.2 นักเรียนเฉลยคำตอบด้วยตนเองจากใบเฉลยที่ครูแจกให้
- 3.3 นักเรียนและครูช่วยสรุปบทเรียนและอภิปรายคำถามคำตอบที่เฉลยแล้ว

สมุดงาน

เรื่อง คำราชาศัพท์

ชื่อ

ชั้น

เลขที่

ข้อปฏิบัติในการทำสมุทงาน

1. อ่าน และตอบคำถามไปทีละข้อตามลำดับ
2. ตอบคำถามทุกข้อด้วยคตินสอคำ หรือปากกาที่ใช้หมึกสีอ่อน เพื่อสะดวกในการแก้ไข
3. จงพยายาม "อ่านค่าทอง" ด้วยตนเองให้มากที่สุด เว้นแต่เกิดความสงสัยหรือไม่สามารถค้นพบ จึงปรึกษาเพื่อนหรือไ้ถามครู
4. หากทำเสร็จก่อนเวลา จงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการทบทวนหรือปรึกษาคำหรือกับเพื่อน ๆ เกี่ยวกับค่าทองที่ยังไม่กระจ่างชัด
5. เมื่ออาจารย์ผู้สอนแจกแผ่นเฉลยค่าทองให้ จงเลิกสมุทงานกับเพื่อนคนใดก็ได้แล้วทราจแก้ไขให้แก้กันและกัน
6. คินสมุทงานที่ทราจแก้ไขแล้วให้แก่เจ้าของเดิม
7. ทราจสมุทงานของตนว่าเพื่อนใดแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ ถ้ายังพบข้อบกพร่องอยู่ก็จัดการแก้ไขให้เรียบร้อย
8. เสร็จแล้วนำไปส่งอาจารย์ผู้สอน

.....
ข้อปฏิบัติข้างต้นนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้อีก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะตกลงกับนักเรียนเอง

เมื่อพร้อมแล้วจง เปิดสมุทงานหน้าต่อไป

คำราชาศัพท์

จงอ่านคำถามต่อไปนี้แล้วตอบคำถามลงในช่องว่างที่กำหนดให้ นักเรียนจะรู้คำตอบได้จากคำแนะนำที่บอกไว้ท้ายคำถาม

1. คำราชาศัพท์ ตามความหมายของพจนานุกรม หมายถึง

 (ดูได้จากเอกสารหมายเลข 17)
2. สันนิษฐานว่าคำราชาศัพท์เริ่มใช้ในสมัยใด

 (ดูในเอกสารหมายเลข 17)
3. เกมราชาศัพท์ หมายถึง

 (ดูในเอกสารหมายเลข 17)
4. ปัจจุบัน คำราชาศัพท์ หมายถึง
 (ดูในเอกสารหมายเลข 17)
5. เราได้ประโยชน์อะไรบ้างจากการเรียนราชาศัพท์ (ดูในเอกสารหมายเลข 18)

6. เราจักเล่ากับชั้นของบุคคลในราชาศัพท์ไว้อย่างไร (ดูได้จากเอกสารหมายเลข 18)

7. ราชศัพท์ แบ่งหมวดหมู่อย่างไรบ้าง (คู่ได้จากเอกสารหมายเลข 20 - 23)

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2

๘. คำว่า ราช มีวิธีใช้อย่างไร (ค้นได้จากเอกสารหมายเลข 18)
-
-
9. คำบางคำ ห้าม ใ้ ทรงนำหน้า เพราะเหตุใด ยกตัวอย่างถวาย (ค้นได้จากเอกสารหมายเลข 19)
-
-
10. คำต่อไปนี้ใช้กับพระสงฆ์อย่างไร (ค้นได้จากเอกสารหมายเลข 24)
1. ก็น		2. นอน	
3. อาบน้ำ		4. ป่วย	
5. ทาย		6. สวมนต์	
11. คำต่อไปนี้ใช้คำสุภาพอย่างไร (ค้นได้จากเอกสารหมายเลข 24)
1. ควาย		2. วัว	
3. หมู		4. ไส้เดือน	
5. ปลาช่อน		6. ปลาสลิด	
7. ปลาร้า		8. นกบุง	
9. นกกระเจด		10. นกข	
12. จงเปลี่ยนคำต่อไปนี้ให้เป็นคำราชาศัพท์สำหรับพระเจ้าแผ่นดิน (ศึกษาได้จากเอกสารหมายเลข 20)
1. กู		2. ถาม	
3. ฉัน		4. ป่วย	
5. หายใจ		6. ร้องไห้	
7. ไปเที่ยว		8. ล้างมือ	

แผนการสอนที่ 5

เรื่อง เรื่องสั้น

เวลา 4 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักงานเขียนประเภทเรื่องสั้น
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของภาษาไทยในแง่ที่ทำให้ได้รับความรู้และความบันเทิง

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะของงานเขียนประเภทเรื่องสั้นได้
2. สรุปข้อคิดจากเรื่องได้
3. บอกลักษณะนิสัยของตัวละคร จากเรื่องที่อ่านได้

ประสบการณ์เดิม

นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสั้นมาบ้างแล้วจากการอ่านและการฟัง

เนื้อหาวิชา

1. ความหมายของเรื่องสั้น
2. ลักษณะเรื่องสั้น
3. รูปแบบของเรื่องสั้น
4. ข้อแตกต่างระหว่างเรื่องสั้นกับนวนิยาย
5. องค์ประกอบของเรื่องสั้น

6. ชนิดของเรื่องสั้น
7. ขั้นตอนการเขียนเรื่องสั้น

สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบการสอนหมายเลข 25 - 28
2. เนื้อหาเรื่องศิลปินเอกจากหนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 กรมวิชาการ
3. ตัวอย่างเรื่องสั้น เรื่อง เทือกเพาะ ของแสงทอง และเรื่องเด็กที่ครูไม่ต้องการของ

นิมิตร ภูมิถาวร

4. บัตรคำสิ่ง และสมุดงาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นถาม

- 1.1 ครูถามปากเปล่าเกี่ยวกับเรื่องสั้นที่นักเรียนเคยได้ศึกษามาก่อนแล้ว
- 1.2 ครูแจกบัตรคำสิ่งให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม
 - ขอความในบัตรคำสิ่งมีดังนี้
 - 1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน
 - 2. ส่งตัวแทนรับข้อปฏิบัติในการลาคำตอบ
 - 3. รับสมุดงานไปลาคำตอบ
 - 4. ขณะคนคำตอบไม่ส่งเสียงรบกวนผู้อื่น
 - 5. เมื่อเสร็จแล้วถามเวลาเหลือควรศึกษาตัวอย่างเรื่องสั้นอื่น ๆ ที่ครูนำมาเตรียมไว้ให้แล้วเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง
 - 6. เสร็จแล้วส่งตัวแทนรับบัตร เฉลยจากครู
 - 7. ให้นักเรียนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยตนเอง

2. ขั้นค้นคำตอบ

- 2.1 นักเรียนรับสมุดงานจากครูแล้วอ่านคำสิ่งในการค้นคว้า
- 2.2 ให้นักเรียนค้นคำตอบโดยช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม การค้นคำตอบ

แต่ละข้อไม่ควรใช้เวลานานกว่า 10 นาที

3. ขั้นตอนและสรุป

- 3.1 นักเรียนบันทึกคำตอบที่ช่วยกันค้นไ้ลงในสมุดงานของตนเอง
- 3.2 เสร็จแล้วนักเรียนเฉลยคำตอบต่าง ๆ ทั่วตนเองจากใบเฉลย
- 3.3 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปบทเรียน อภิปรายเนื้อหาและคำถามต่าง ๆ

เรื่อง เรื่องสั้น

ชื่อ.....

-ชั้น.....

เลขที่.....

ข้อปฏิบัติในการทำสมุทงาน

1. อ่าน และตอบคำถามไปที่ละข้อตามลำดับ
2. ตอบคำถามทุกข้อด้วยคินสอคำ หรือปากกาที่ใช้หมึกสีอ่อน เพื่อสะดวกในการแก้ไข
3. จงพยายาม "อ่านคำตอบ" ด้วยตนเองให้มากที่สุด เว้นแต่เกิดความสงสัยหรือไม่สามารถค้นพบ
จึงปรึกษาเพื่อนหรือไต่ถามครู
4. หากทำเสร็จก่อนเวลา จงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการทบทวนหรือปรึกษาหารือกับ
เพื่อน ๆ เกี่ยวกับคำตอบที่ยังไม่กระจ่างชัด
5. เมื่ออาจารย์ผู้สอนแจกแผนเฉลยคำตอบให้ จงแลกเปลี่ยนงานกับเพื่อนคนใดก็ได้แล้วตรวจแก้ไข
ให้แก้กันและกัน
6. คินสมุทงานที่ตรวจแก้ไขแล้วให้แก่เจ้าของเดิม
7. ตรวจสมุทงานของตนเองว่าเพื่อนใดแก้ไขในถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ ถ้ายังพบข้อบกพร่องอยู่ก็จัดการ
แก้ไขให้เรียบร้อย
8. เสร็จแล้วนำไปส่งอาจารย์ผู้สอน

.....

ข้อปฏิบัติข้างต้นนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้อีก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะตกลงกับนักเรียนเอง

เมื่อพร้อมแล้วจงเปิดสมุทงานหน้าต่อไป

เรื่องสั้น
ตอนที่ 1

จงอ่านคำถามต่อไปนี้แล้วตอบคำถามลงในช่องว่างที่กำหนดให้ นักเรียนจะหาคำตอบได้จาก
คำแนะนำที่บอกไว้ท้ายคำถาม

คำถามข้อ 1 ถึง 5 จะค้นหาคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 25

1. เรื่องสั้น เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า
2. การเขียนเรื่องสั้น เริ่มในรัชสมัยใด
3. เรื่องสั้นเป็นรูปแบบของงานเขียนประเภทใด
4. การวางรูปของเรื่องสั้น อ. เปื้อง ๗ นคร แนะนำว่าต้องวางรูปเรื่องโดยถืออะไร
เป็นใหญ่
5. จงเขียนข้อแตกต่างระหว่างเรื่องสั้น และนวนิยาย ว่ามีอะไรบ้าง

เรื่องสั้น	นวนิยาย
1.....	1.....
.....	
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
.....	
5.....	5.....
.....	
6. จงสรุปลักษณะของเรื่องสั้นว่ามีอะไรบ้าง บอกมาพอเข้าใจ (ค้นได้จากเอกสารหมายเลข 26)
.....
.....

ตอนที่ 2

7. รูปแบบของเรื่องสั้น แบ่งออกเป็นกี่ตอน อะไรบ้าง (ค้นได้จากเอกสารหมายเลข 26)
 ตอบ ตอน คือ

8. องค์ประกอบของเรื่องสั้น มีอะไรบ้าง (ค้นได้จากเอกสารหมายเลข 27)

9. เรื่องสั้น มีกี่ชนิด อะไรบ้าง (ค้นได้จากเอกสารหมายเลข 28)

10. จากการที่นักเรียนได้ศึกษาเรื่องสั้น เรื่องศิลปินเอก สรุปได้ว่า เรื่องนี้จัดอยู่ในเรื่องสั้น
 ชนิดใด (ค้นคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 28)

แผนการสอนที่ 6

เรื่อง เครื่องหมายวรรคตอน

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ให้นักเรียนรู้จักเครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้ในภาษาไทยทั้งในสมัยโบราณและในปัจจุบัน
2. ให้นักเรียนรู้จักวิธีเขียนหนังสือที่แจ่มแจ้งสวยงามโดยใช้เครื่องหมายวรรคตอนในการเขียนอย่างถูกต้อง

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะเชาวนปัญญา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้วสามารถ

1. บอกชื่อเครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้ในภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง
2. เขียนและบอกวิธีใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้ในภาษาไทยได้

ประสบการณ์เดิม

นักเรียนมีความรู้เรื่องเครื่องหมายวรรคตอนมาบ้างแล้ว

เนื้อหาวิชา

1. ความหมายและคำอธิบายเครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้ในปัจจุบัน
2. เครื่องหมายวรรคตอนที่ไม่บังคับใช้
3. เครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้แล้ว

สื่อการสอน

1. ภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องหมายเท่ากับ เครื่องหมายคำถาม
2. เอกสารประกอบคำอธิบายการใช้เครื่องหมายวรรคตอนหมายเลข 29 - 32
3. บัตรคำสั่ง
4. สมุดงาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นถาม

- 1.1 ครูถามปากเปล่าเกี่ยวกับเครื่องหมายวรรคตอนให้นักเรียนเคยรู้จักมา
- 1.2 ครูแจกบัตรคำสั่งให้นักเรียนศึกษาและแบ่งกลุ่ม

บัตรคำสั่ง

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 2 คน
2. สักตัวแทนรับผิดชอบปฏิบัติในการอ่านคำตอบ
3. รับสมุดงานไปอ่านคำตอบ
4. ขณะคนคำตอบไม่ควรส่งเสียงรบกวนผู้อื่น
5. เสร็จแล้วส่งตัวแทนรับผิดชอบเฉลยจากครู
6. ให้นักเรียนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของตัวเอง

- 1.3 ให้นักเรียนรับสมุดงานไปเขียนคนคำตอบ

2. ขั้นคนคำตอบ

- 2.1 ให้นักเรียนคนคำตอบโดยปฏิบัติตามคำสั่งที่อยู่ในสมุดคำถาม
- 2.2 ให้นักเรียนช่วยเหลือกันในการคนคำตอบ คำถามแต่ละข้อไม่ควรใช้เวลา

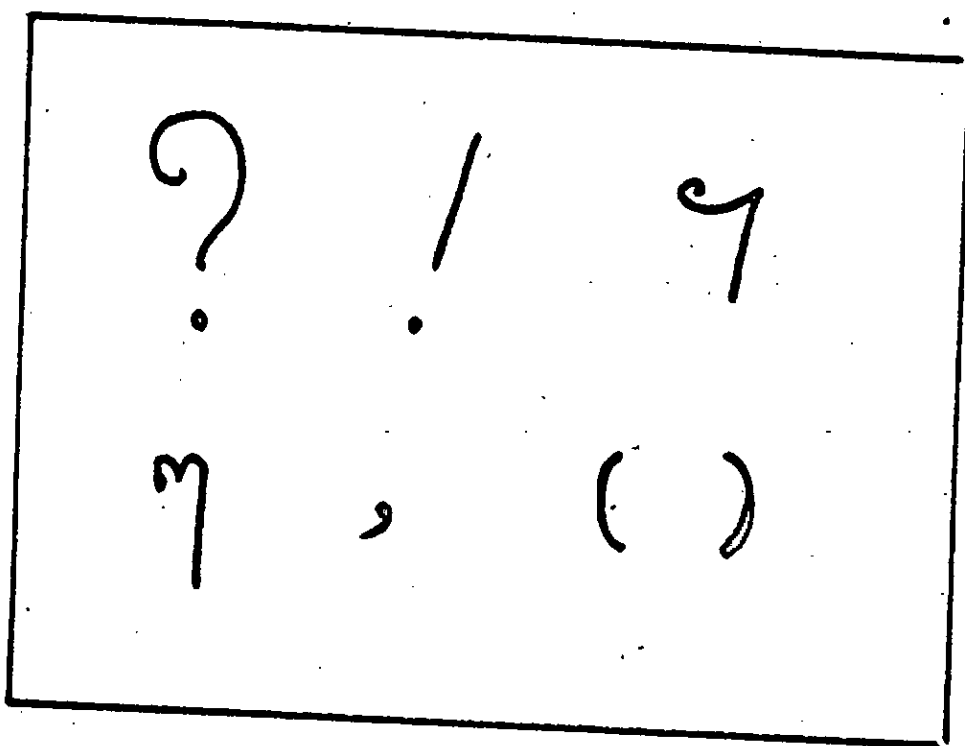
ในการคนคำตอบเกินกว่าข้อละ 10 นาที

3. ชั้นทอมและสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนบันทึกคำตอบที่ช่วยกันค้นลงในสมุดของตนเอง
- 3.2 เสร็จแล้วนักเรียนเฉลยคำตอบด้วยตนเองจากใบเฉลย
- 3.3 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปบททวนและอภิปรายปัญหาต่าง ๆ

สมุดงาน

เรื่อง เครื่องหมายวรรคตอน

ชื่อ.....

ชั้น เลขที่.....

ข้อปฏิบัติในการทำสมุดงาน

1. อ่าน และตอบคำถามไปที่ละข้อตามลำดับ
2. ตอบคำถามทุกข้อด้วยคินสอคำ หรือปากกาที่ใช้หมึกสีอ่อน เพื่อสะดวกในการแก้ไข
3. จงพยายาม "ลาคำตอบ" ด้วยตนเองให้มากที่สุด เว้นแต่เกิดความสงสัยหรือไม่สามารถค้นพบ
จึงปรึกษาเพื่อนหรือไต่ถามครู
4. หากทำเสร็จก่อนเวลา จงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการทบทวนหรือปรึกษาหารือกับ
เพื่อน ๆ เกี่ยวกับคำตอบที่ยังไม่กระจ่างชัด
5. เมื่ออาจารย์ผู้สอนแจกแผนเฉลยคำตอบให้ จงแลกเปลี่ยนงานกับเพื่อนคนใดก็ได้แล้วตรวจแก้ไข
ให้แก้กันและกัน
6. คินสมุดงานที่ตรวจแก้ไขแล้วให้แก่เจ้าของเดิม
7. ตรวจสอบงานของตนว่าเพื่อนได้แก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ ถ้ายังพบข้อบกพร่องอยู่ก็จัดการ
แก้ไขให้เรียบร้อย
8. เสร็จแล้วนำไปส่งอาจารย์ผู้สอน

.....

ข้อปฏิบัติข้างต้นนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้อีก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะตกลงกับนักเรียนเอง

เมื่อพร้อมแล้วจงเปิดสมุดงานหน้าต่อไป

เครื่องหมายวรรคตอน
(ตอนที่ 1)

จงอ่านคำถามต่อไปนี้แล้วเขียนคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดให้ นักเรียนจะค้นคำตอบได้จากคำแนะนำนอกไวยากรณ์

1. เครื่องหมาย คืออะไร (หาคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 29)
.....
2. เครื่องหมายวรรคตอนมีความสำคัญอย่างไร (หาคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 29)
.....
3. เครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้ในปัจจุบันมีอะไรบ้าง (ค้นได้จากเอกสารหมายเลข 30)
ตอบพร้อมคำอธิบายสั้น ๆ
 - 1.....
 - 2.....
 - 3.....
 - 4.....
 - 5.....
 - 6.....
 - 7.....

มีคำถามอีก ในตอนที่ 2
ถ้าพร้อมแล้วเปิดหน้าถัดไป

ตอนที่ 2

4. เครื่องหมายวรรคตอนชนิดใดบ้างที่ไม่ใช้ก็ไม่ทำให้เสียความหมาย ทบพร้อมคำอธิบายสั้น ๆ (คนได้จากเอกสารหมายเลข 31)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....

5. เครื่องหมายวรรคตอนใดเล็กใช้แล้ว มีอะไรบ้าง ทบพร้อมคำอธิบายสั้น ๆ (คนค่าทอ
ได้จากเอกสารหมายเลข 32)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....

จบเรื่องเครื่องหมายวรรคตอน

แผนการสอนที่ 7

เรื่อง การเขียนจดหมาย

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ให้นักเรียนจัดรูปแบบของการเขียนจดหมายที่ถูกต้อง
2. ให้นักเรียนสามารถเขียนจดหมายได้อย่างถูกต้อง

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้วสามารถ

1. บอกความหมายของจดหมายได้
2. บอกถึงความสำคัญของการเขียนจดหมายได้
3. บอกประเภทของจดหมายชนิดต่าง ๆ ได้
4. บอกกลวิธีในการเขียนจดหมายได้
5. บอกมารยาทในการเขียนจดหมายได้
6. บอกส่วนประกอบของจดหมายได้
7. บอกและรู้จักการใช้รหัสไปรษณีย์

ประสบการณ์เดิม

นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนจดหมายบ้างแล้ว

เนื้อหาวิชา

1. ความหมายของจดหมาย
2. ชนิดของจดหมาย

3. มารยาทในการเขียนจดหมาย
4. ส่วนประกอบของจดหมาย
5. รหัสไปรษณีย์

สื่อการสอน

1. ของจดหมายชนิดต่าง ๆ
2. แผนภูมิจำลองสัดส่วนตำแหน่งต่าง ๆ ในการจำหน้าของจดหมาย
3. บัตร คำสั่ง
4. สมุดงาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นต้น

- 1.1 ครูถามปากเปล่าเกี่ยวกับประสบการณ์การ เขียนจดหมายของนักเรียน
- 1.2 ครูแจกบัตร คำสั่งให้นักเรียนศึกษาและแบ่งกลุ่ม

บัตร คำสั่ง

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 3 คน
 2. ส่งตัวแทนรับข้อปฏิบัติในการลำดับคำตอบ
 3. ขณะคนคำตอบไม่ควรส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น
 4. รับสมุดงานไปลำดับคำตอบ
 5. เมื่อเสร็จแล้วส่งตัวแทนรับบัตร แจกจากครู
 6. ให้นักเรียนทุกคนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยตนเอง
- 1.3 เมื่อนักเรียนเข้าใจคำสั่งแล้วรับสมุดงานจากครูไปศึกษาคำถาม

2. ชั้นคนคำทอ

- 2.1 ให้นักเรียนคนคำทอจากคำแนะนำที่มีไว้ในสมุดงาน
- 2.2 ให้นักเรียนช่วยกันคนและปรึกษากันหาวิธีกันใดโดยใช้เวลาในการคนข้อหนึ่ง

ไม่ควรเกิน 10 นาที

3. ชั้นทอและสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนบันทึกคำทอที่ตนได้ลงในสมุดงานของตนเอง
- 3.2 นักเรียนตรวจคำตอบด้วยตนเองจากใบเฉลยที่ครูแจกให้
- 3.3 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปอภิปรายปัญหาทาง ๆ ในบทเรียนนี้

เรื่อง การเขียนจดหมาย

จาก.....	แนกฉบับ... ๒ บาท
ส่ง	

ชื่อ.....
ชั้น..... เลขที่.....

ข้อปฏิบัติในการทำสมุทงาน

1. อ่าน และตอบคำถามไปทีละข้อตามลำดับ
2. ตอบคำถามทุกข้อด้วยคินสอคำ หรือปากกาที่ใช้หมึกสีอ่อน เพื่อสะดวกในการแก้ไข
3. จงพยายาม "ลาคำตอบ" ด้วยตนเองให้มากที่สุด เว้นแต่เกิดความสงสัยหรือไม่สามารถค้นพบ จึงปรึกษาเพื่อนหรือไ้ถามครู
4. หากทำเสร็จก่อนเวลา จงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการทบทวนหรือปรึกษาหารือกับเพื่อน ๆ เกี่ยวกับคำตอบที่ยังไม่กระจ่างชัด
5. เมื่ออาจารย์ผู้สอนแจกแผ่นเฉลยคำตอบให้ จงแลกเปลี่ยนสมุทงานกับเพื่อนคนใดก็ได้แล้วตรวจแก้ไขให้แก้กันและกัน
6. คินสมุทงานที่ตรวจแก้ไขแล้วให้แก่เจ้าของเดิม
7. ตรวจสมุทงานของตนเองว่าเพื่อนได้แก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ ถ้ายังพบข้อบกพร่องอยู่ก็จัดการแก้ไขให้เรียบร้อย
8. เสร็จแล้วนำไปส่งอาจารย์ผู้สอน

.....

ข้อปฏิบัติข้างต้นนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้อีก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะตกลงกับนักเรียนเอง

เมื่อพร้อมแล้วจงเปิดสมุทงานหน้าต่อไป

การเขียนจดหมาย
(ตอนที่ 1)

จงอ่านคำถามต่อไปนี้แล้วเขียนคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดให้ นักเรียนจะค้นคำตอบได้จากคำแนะนำที่บอกไว้ท้ายคำถาม

1. จดหมาย คืออะไร (ค้นคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 33)
.....
2. จดหมายแบ่งออกเป็นกี่ชนิด อะไรบ้าง (ค้นคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 33)
.....
3. กวีธิวในการเขียนจดหมายมีอะไรบ้าง (ค้นคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 33)
.....
.....
.....
.....
4. ส่วนประกอบของจดหมายโดยทั่ว ๆ ไป มีอะไรบ้าง (ค้นคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 34)
.....
.....
.....
.....
5. รหัสไปรษณีย์ คืออะไร (ค้นคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 36)
.....
6. การใช้รหัสไปรษณีย์ มีความจำเป็นอย่างไร (ค้นคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 36)
.....
7. รหัสไปรษณีย์ กำหนดขึ้นอย่างไร (ค้นคำตอบได้จากเอกสารหมายเลข 36)
.....

แผนการสอนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคู่มือครูภาษาไทย

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง นิทานเห็บสุภานิต

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

ให้นักเรียนรู้จักวรรณกรรมที่มีรูปแบบเป็นนิทาน

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกรูปแบบของนิทานชนิดต่าง ๆ ได้
2. แปลความหมายของสุภานิตจากเรื่องที่เรียนได้
3. แสดงความคิดเห็นและตีความจากเรื่องที่อ่านได้

ประสบการณ์เดิม

1. นักเรียนมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับนิทานมาบ้างแล้ว
2. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างสุภานิตมาอย่างเท่าที่เคยได้ยินมา

เนื้อหาวิชา

1. ความสำคัญและลักษณะของนิทาน
2. รูปแบบของนิทานชนิดต่าง ๆ
3. การแต่งนิทานเห็บสุภานิต

สื่อการสอน

1. ตัวอย่างหนังสือนิทานชนิดต่าง ๆ
2. หนังสือแบบเรียนทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 กรมวิชาการ
3. เอกสารความรู้เกี่ยวกับนิทานชนิดต่าง ๆ ที่รวบรวม หมายเลข 1-6

กิจกรรมการสอน

1. เร้าความสนใจ

ครูเล่านิทานเรื่อง แมงกระพรุนกับสิ่งรูปหล่อให้นักเรียนฟัง

2. แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบว่า เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอก
รูปแบบของนิทานชนิดต่าง ๆ ได้ แปลความหมายของสุภาษิตจากเรื่องที่เรียนได้ แสดงความคิดเห็น
และตีความจากเรื่องที่เรียนได้

3. ทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างนิทาน เรื่องสั้น ๆ ที่นักเรียนเคยฟังมา

4. เสนอบทเรียนใหม่

ครูนำภาพสุภาษิต และตัวอย่างหนังสือนิทานชนิดต่าง ๆ ให้นักเรียนดู แล้วแจก
เอกสารหมายเลข 1 - 6 ให้นักเรียนอ่าน

5. ให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำหนังสือที่สามารถค้นคว้าได้จากห้องสมุด และจากที่ครูเตรียมมาให้

6. ชั้นปฏิบัติ

ครูกำหนดให้นักเรียนอ่านเอกสารที่ครูเตรียมมาให้ เป็นตอน ๆ แต่ละตอน ครูจะเป็น
ผู้อธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น เมื่อจบแล้วแจกคำถามให้นักเรียนทำลงในสมุดงาน

7. ให้ขอมูลย้อนกลับ

ครูให้คำติชมในการทำกิจกรรมที่ครูกำหนดให้

8. การประเมินผล

ให้คะแนนการทำแบบฝึกหัด และดูความร่วมมือในการทำกิจกรรม

9. ถ่ายโอนการเรียนรู้

สรุปเนื้อหาที่เรียนลงในสมุด และทำแบบฝึกหัดท้ายบท

แผนการสอนที่ 2

ความรู้เกี่ยวกับสุภาษิต คำพังเพย สำนวน

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสุภาษิต คำพังเพย และสำนวน
2. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในภาษาไทย

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้วสามารถ

1. บอกความหมายของ สุภาษิต คำพังเพย และสำนวนได้
2. ยกตัวอย่างสุภาษิตให้เข้ากับเรื่องที่กล่าวถึงได้
3. ยกตัวอย่างสำนวนที่ใช้ในเหตุการณ์ปัจจุบันได้

ประสบการณ์เดิม

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสุภาษิตมาบ้างแล้ว
2. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างสุภาษิต คำพังเพย และสำนวนที่เคยได้ยินมา

เนื้อหาวิชา

1. ความรู้เกี่ยวกับสุภาษิต คำพังเพย และสำนวน
2. ความรู้เกี่ยวกับโคลงที่นำมาแต่งนิทานเกี่ยวกับสุภาษิต

สื่อการสอน

1. ภาพประกอบสุภาษิต คำพังเพย และสำนวน
2. แผ่นผังโคลงสี่สุภาพ โคลงกระทู้ พร้อมตัวอย่างคำประพันธ์

กิจกรรมการสอน

1. เร้าความสนใจ

ครูนำภาพสุภาษิตให้นักเรียนดู และทายว่า หมายถึงอะไร

2. แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่า เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอกความหมายของสุภาษิต คำพังเพย สำนวน ได้ และสามารถยกตัวอย่างสุภาษิต คำพังเพย สำนวนให้เข้ากับเหตุการณ์สมมติได้

3. ทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูซักถามนักเรียนให้ยกตัวอย่างสุภาษิต คำพังเพย และสำนวนที่นักเรียนเคยรู้จักมา

4. เสนอบทเรียนใหม่

ครูนำภาพสุภาษิตให้นักเรียนดู และอธิบายความหมายให้นักเรียนฟัง จากนั้นแจกเอกสาร

หมายเลข 7 - 11

5. ให้แนวการ เรียนรู้

ครูแนะนำแหล่งค้นคว้าในห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดหมวดภาษาไทย และจากเอกสารที่ครูเตรียมมาให้

6. ชั้นปฏิบัติ

ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 10 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารที่ครูแจกมาให้ภายในเวลาที่ครูกำหนด จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติม แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดตอบคำถามลงในสมุดงานที่ครูแจกให้

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ

ครูพิจารณาการทำกิจกรรม ตอบคำถามหรือปัญหาที่นักเรียนสงสัย

8. ประเมินผลการ เรียน

ดูความสนใจการทำกิจกรรม และการทำแบบฝึกหัด

9. ถ่ายโอนการเรียนรู้

สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ และทำแบบฝึกหัด

แผนการสอนที่ 3

เรื่อง นิทานชาดก

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักวรรณกรรมที่เรียกว่านิทานชาดก
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการใช้นิทานเป็นเครื่องสอนธรรมะ
3. เพื่อให้นักเรียนคุ้นเคยกับคำราชาศัพท์ที่ใช้ในนิทานชาดก

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้วสามารถ

1. บอกรูปแบบของนิทานชาดกได้
2. บอกความหมายของคำราชาศัพท์ที่ปรากฏในเรื่องได้
3. บอกคุณธรรมสำคัญในนิทานเรื่องที่เรียนได้

ประสบการณ์เดิม

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนิทานชาดกมาบ้างแล้ว

เนื้อหาวิชา

1. ความหมายของชาดก
2. โครงสร้างของนิทานชาดกไทย
3. คุณค่าของนิทานชาดก

สื่อการสอน

1. ตัวอย่างหนังสือนิทานชาดก
2. หนังสือแบบเรียนทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 กรมวิชาการ
3. เอกสารหมายเลข 12 - 16

กิจกรรมการสอน

1. เร้าความสนใจ

ครูนำหนังสือนิทานชาดกมาแนะนำให้นักเรียนรู้จัก และเล่าเรื่องท้าวทนต์กับทนต์
ให้นักเรียนฟัง

2. แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่า เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอกรูปแบบ
ของนิทานชาดกได้ บอกความหมายของคำราชาศัพท์จากเรื่องที่นักเรียนอ่านได้ บอกคุณธรรมสำคัญใน
นิทานชาดกเรื่องที่นักเรียนอ่านได้

3. ทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูสนทนากับนักเรียนถึงนิทานชาดกที่นักเรียนเคยได้ฟังมา

4. เสนอบทเรียนใหม่

1. ครูนำภาพจากหน้าปกนิทานชาดกเรื่องต่าง ๆ แนะนำให้นักเรียนดู และอธิบาย
ความหมาย ที่มาของชาดก

2. แบ่งกลุ่มนักเรียนรับผิดชอบศึกษานิทานชาดก กลุ่มละ 1 เรื่อง แล้วส่งตัวแทน
เล่าเรื่องให้เพื่อนฟัง

5. ให้แนวการเขียน

ครูแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดและเอกสารที่ครูเตรียมมาให้หรือจาก
การสอบถามผู้รู้ในห้องถิ่น

6. ชั้นปฏิบัติ

ครูเรียกให้นักเรียนอ่านออกเสียง จากเนื้อหาที่ครูเตรียมมาให้ทีละคน และเป็นกลุ่ม
 สลับกัน แล้วครูสรุปเนื้อหาใจความที่สำคัญให้นักเรียนฟัง เมื่อเสร็จแล้วแจกสมุดงานให้นักเรียน
 ทอมคำถาม

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ

ติ ชม การทำกิจกรรม เสนอแนะวิธีการ เป็นผู้ฟังและผู้พูดที่ดี

8. การประเมินผล

ให้คะแนนการตอบคำถามและดูจากความสนใจในความร่วมมือทำกิจกรรม

9. ถ่ายโอนการเรียนรู้

สรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่เรียนของสมุด และทำแบบฝึกหัด

แผนการสอนที่ 4

เรื่อง คำราชาศัพท์พื้นฐาน

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำราชาศัพท์ และที่มาของคำราชาศัพท์
2. เพื่อให้ นักเรียนใช้คำราชาศัพท์ที่อยู่ในภาษาไทยได้ถูกต้อง

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบบทนี้แล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกความหมายและที่มาของคำราชาศัพท์ได้
2. เปลี่ยนคำธรรมดาเป็นคำราชาศัพท์ที่ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ และสำหรับพระสงฆ์ได้ถูกต้อง
3. แต่งประโยคที่ใช้คำราชาศัพท์ตามที่ครูกำหนดให้ได้

ประสบการณ์เดิม

1. นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคำราชาศัพท์มาบ้างแล้ว
2. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างคำราชาศัพท์ที่มีใช้ในปัจจุบันได้

เนื้อหาวิชา

1. ความหมายและความเป็นมาของคำราชาศัพท์
2. ประโยชน์ของการ เรียนคำราชาศัพท์
3. ลำดับชั้นของบุคคลในราชาศัพท์
4. คำราชาศัพท์หมวดต่าง ๆ

สื่อการสอน

1. หนังสือประกอบการเรียนวิชาหลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กรมวิชาการ
2. เอกสารประกอบการสอนเกี่ยวกับคำราชาศัพท์ที่ครูจักเตรียมมา หมายเลข 17 - 24

กิจกรรมการสอน

1. เรารู้ความสนใจ

ครูนำภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบันให้นักเรียนดู แล้วซักถามถึงคำพูดที่เราควรจะใช้กับบุคคลในภาพนี้อย่างไรจึงจะเหมาะสม

2. แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่า เมื่อเรียนบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอกความหมายและที่มาของคำราชาศัพท์ได้ และสามารถใช้คำราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ

3. ทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างคำราชาศัพท์ที่นักเรียนเคยได้ยินและใช้มาแล้ว

4. เสนอบทเรียนใหม่

1. ครูแจกเอกสาร หมายเลข 17 - 26 ให้นักเรียน
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 10 คน แต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปคำจำกัดความของคำราชาศัพท์

5. ให้แนวการ เรียนรู้

ครูแนะนำหนังสือที่นักเรียนสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้จากในห้องสมุด

6. ชั้นปฏิบัติ

ครูให้นักเรียนอ่านเอกสารอีกครั้งหนึ่งแล้วช่วยกันสรุปการใช้คำราชาศัพท์ และช่วยกันหาตัวอย่างเพิ่มเติม จากนั้นครูแจกสมุดงานให้นักเรียนตอบคำถาม

7. ให้ขอมอบย้อนกลับ

ครูให้คำติชม ในการทำกิจกรรม ทบทวนปัญหาหรือข้อสงสัยของนักเรียน

8. การประเมินผล

จากความสนใจร่วมมือในการทำกิจกรรม และทำแบบฝึกหัด

9. ถ่ายโอนการเรียนรู้

สรุปใจความสำคัญ และทำแบบฝึกหัด

แผนการสอนที่ 5

เรื่อง เรื่องสั้น

เวลา 4 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักงานเขียนประเภทเรื่องสั้น
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของภาษาไทยในแง่ทำให้ได้รับความรู้และความบันเทิง

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะของงานเขียนประเภทเรื่องสั้นได้
2. สรุปข้อคิดจากเรื่องได้
3. บอกลักษณะนิสัยของตัวละครจากเรื่องได้อ่านได้

ประสบการณ์เดิม

นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสั้นมาบ้างแล้วจากการอ่านและการฟัง

เนื้อหาวิชา

1. ความหมายของเรื่องสั้น
2. ลักษณะเรื่องสั้น
3. รูปแบบของเรื่องสั้น
4. ข้อแตกต่างระหว่างเรื่องสั้นกับนวนิยาย
5. องค์ประกอบของเรื่องสั้น
6. ชนิดของเรื่องสั้น
7. ขั้นตอนการเขียนเรื่องสั้น

4. สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบการสอนหมายเลข 26 - 28
2. เนื้อหาเรื่องศิลปินเอกจากหนังสือทัศนสัมพันธ์ เล่ม 2 กรมวิชาการ
3. ตัวอย่างเรื่องสั้น เรื่อง เห็ดเหาะ ของแสงทอง และเรื่องเด็กที่ครูไม่ต้องการ

ของนิมิตร ภูมิदार

กิจกรรมการสอน

1. เร้าความสนใจ

ครูเล่าเรื่องสั้น เรื่องเห็ดเหาะให้นักเรียนฟัง

2. แจกจุดประสงค์

ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่า เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถบอกความหมาย ลักษณะ รูปแบบของเรื่องสั้นได้ บอกข้อแตกต่างระหว่างเรื่องสั้นกับนวนิยายได้ บอกลักษณะนิสัยของตัวละครจากเรื่องที่ได้ และสรุปข้อคิดจากเรื่องที่ได้

3. ทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูให้นักเรียนเล่าเรื่องสั้นที่นักเรียนเคยฟังมาบ้างแล้วอย่างสั้น ๆ

4. เสนอบทเรียนใหม่

1. ครูแจกเนื้อหา เรื่องสั้น เรื่องเด็กที่ครูไม่ต้องการ ให้นักเรียนอ่าน
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มละ 10 คน ศึกษาเรื่องศิลปินเอก และช่วยกันสรุป

ลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่อง

5. ให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำหนังสือที่นักเรียนสามารถค้นคว้าได้จากในห้องสมุด และจากที่ครูเตรียม

มาไว้ให้

6. ชั้นปฏิบัติ

ครูซักถามเรื่องให้นักเรียนอ่านแล้วอีกครั้งหนึ่ง เพื่อสรุปใจความสำคัญ ในช่วงนี้
 ให้นักเรียนยังสงสัยอยู่ครูจะอธิบายข้อสงสัยนั้น ๆ จากนั้นครูแจกสมุดงานให้นักเรียนตอบคำถาม

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ

ครูให้คำทชมในการทำกิจกรรม การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ
 ของนักเรียน

8. การประเมินผล

ดูจากการแสดงความคิดเห็น การตอบคำถามต่าง ๆ และทำแบบฝึกหัด

9. ถ่ายโอนการเรียนรู้

สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ และทำแบบฝึกหัด

แผนการสอนที่ 6

เรื่อง เครื่องหมายวรรคตอน

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ให้นักเรียนรู้จักเครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้ในภาษาไทยทั้งในสมัยโบราณและในปัจจุบัน
2. ให้นักเรียนรู้จักวิธีเขียนหนังสือที่แจ่มแจ้งสวยงามโดยใช้เครื่องหมายวรรคตอนในการเขียนอย่างถูกต้อง

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะเชาวน์ปัญญา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้วสามารถ

1. บอกชื่อเครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้ในภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง
2. เขียนและบอกวิธีใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้ในภาษาไทยได้

ประสบการณ์เดิม

นักเรียนมีความรู้เรื่องเครื่องหมายวรรคตอนมาบ้างแล้ว

เนื้อหาวิชา

1. ความหมายและคำอธิบายเครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้ในปัจจุบัน
2. เครื่องหมายวรรคตอนที่ไม่บังคับใช้
3. เครื่องหมายวรรคตอนที่เลิกใช้แล้ว

สื่อการสอน

ภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องหมายเท่ากับ เครื่องหมายคำถาม
เอกสารประกอบคำอธิบายการใช้เครื่องหมายวรรคตอน หมายเลข 29 - 32

กิจกรรมการสอน

1. เรารู้ความสนใจ

ครูนำภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องหมายเท่ากับ เครื่องหมายคำถาม เครื่องหมายแสดงความตกใจ เครื่องหมายมากกว่า น้อยกว่า ให้นักเรียนดูและซักถามถึงความหมายของเครื่องหมายชนิดต่าง ๆ

2. แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าเมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถบอกชื่อและเขียนเครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้ในภาษาไทยได้ถูกต้อง และสามารถอธิบายการใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ ได้

3. พบทวนประสบการณ์เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเครื่องหมายวรรคตอนที่นักเรียนเคยรู้จัก และเคยใช้นามบ้างแล้วในการเขียนหนังสือ

4. เสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกเอกสารที่แสดงภาพเครื่องหมายวรรคตอนชนิดต่าง ๆ ให้นักเรียน พร้อมกันนั้นครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังถึงการใช้อำนาจเครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ

5. ใ้แนวทางเรียนรู้

ครูแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดและเอกสารต่าง ๆ ที่ครูเตรียมมา

6. ขั้นปฏิบัติ

ครูให้นักเรียนอ่านเอกสารต่าง ๆ ที่ครูแจกให้ แล้วซักถามปัญหาข้อข้องใจ จากนั้นแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ช่วยกันรวบรวมประโยคที่ใช้เครื่องหมายวรรคตอน แล้วสรุปกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน แล้วแจกสมุดงานให้นักเรียนตอบคำถาม

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ

ครูพิจารณาการทำการกิจกรรมและตรวจแบบฝึกหัด ตอบปัญหาข้อสงสัยให้นักเรียน

8. การประเมินผลการเรียน

ดูจากการตอบคำถาม การทำแบบฝึกหัด และความสนใจร่วมทำการกิจกรรม

9. ถ่ายโอนการเรียนรู้

สรุปเนื้อหาสาระสำคัญของบท และทำแบบฝึกหัด

แผนการสอนที่ 7

เรื่อง การเขียนจดหมาย

เวลา 2 คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ให้นักเรียนรู้จักรูปแบบของการเขียนจดหมายที่ถูกต้อง
2. ให้นักเรียนสามารถเขียนจดหมายได้อย่างถูกต้อง

ชนิดของสมรรถภาพ

ทักษะเชาว์ปัญญา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนนี้แล้วสามารถ

1. บอกความหมายของจดหมายได้
2. บอกถึงความสำคัญของการเขียนจดหมายได้
3. บอกประเภทของจดหมายชนิดต่าง ๆ ได้
4. บอกกลวิธีในการเขียนจดหมายได้
5. บอกมารยาทในการเขียนจดหมายได้
6. บอกส่วนประกอบของจดหมายได้
7. บอกและรู้จักการใช้รหัสไปรษณีย์

ประสบการณ์เดิม

นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนจดหมายมาบ้างแล้ว

เนื้อหาวิชา

1. ความหมายของจดหมาย
2. ชนิดของจดหมาย

3. มารยาทในการเขียนจดหมาย
4. ส่วนประกอบของจดหมาย
5. รหัสไปรษณีย์

4 สื่อการสอน

1. ของจดหมายชนิดต่าง ๆ
2. แผนภูมิจำลองสัดส่วนตำแหน่งต่าง ๆ ในการจำหน้าของจดหมาย

กิจกรรมการสอน

1. เร้าความสนใจ

ครูนำของจดหมายชนิดต่าง ๆ ให้นักเรียนดู และซักถามถึงการเขียนจดหมาย

2. แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าเมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอกความหมาย ความสำคัญในการเขียนจดหมาย ประเภทของจดหมาย มารยาทในการเขียนจดหมาย ส่วนประกอบต่าง ๆ ของจดหมาย และบอกรหัสไปรษณีย์ได้

3. ทบทวนประสบการณ์เดิม

ครูซักถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในการเขียนจดหมายของนักเรียนว่าเคยเขียนอย่างไรบ้าง ถึงไครบ้าง

4. เสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกเอกสารประกอบคำอธิบายเรื่องการเขียนจดหมาย หมายเลข 33 - 36 ให้นักเรียนดูพร้อม ๆ กัน แล้วครูอธิบายเป็นข้อ ๆ ไป

5. ให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุด และจากหนังสือทำการไปรษณีย์ ใกล้โรงเรียน

6. ชั้นปฏิบัติ

ครูให้นักเรียนทบทวนความรู้โดยการอ่านจากเอกสารที่ครูแจกให้แล้วซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนฝึกเขียนจกหมายคนละ 1 ฉบับ

7. ให้ขอมูลย้อนกลับ

ครูให้คำชี้แจงในการตอบคำถามและการฝึกเขียนจกหมายของนักเรียน

8. การประเมินผล

จากการตอบคำถามและฝึกเขียนจกหมาย

9. ถ่ายโอนการเรียนรู้

สรุปเนื้อหาสาระสำคัญจากลงสมุดและทำแบบฝึกหัด

เอกสารหมายเลข 1

ความสำคัญและลักษณะของนิทาน

มนุษย์แต่ละชาติย่อมมีนิทานเล่ากันอยู่ในหมู่ของตนเอง การเล่านิทานเป็นกิจกรรมเก่าแก่ที่ทำกันอยู่ในชุมชนทุกชั้น นับตั้งแต่พระราชาจนถึงชาวบ้านธรรมดา แม้ว่านิทานจะแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น และภาคต่าง ๆ ของโลก แต่จุดประสงค์ของการเล่านิทานก็เหมือน ๆ กัน กล่าวคือ มุ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้ฟัง และบางเรื่องก็มุ่งให้คติธรรม อันเป็นเครื่องช่วยยกระดับจิตใจมนุษย์ให้สูงขึ้น

นิทานเป็นศัพท์ภาษามาลายู หมายถึง คำเล่าเรื่อง

นิทานมีหลายชนิด เช่น

1. นิทานชาดก
2. นิทานเกี่ยวกับเทพเจ้า
3. นิทานปรัมปรา
4. นิทานที่เป็นคติสอนใจ
5. นิทานท้องถิ่น
6. นิทานเกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ
7. นิทานประเภทอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ
8. นิทานสุภาษิต

ลักษณะเฉพาะของนิทานคือ เป็นเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาหลายชั่วคน ก่อนที่จะมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ตัวอย่างนิทาน เรื่อง ทำไมจึงเล่านิทาน

ทำไมจึงเล่านิทาน

สมัยหนึ่งมีครอบครัว ครอบครัวหนึ่ง มั่งคั่งร่ำรวยทรัพย์สมบัติมาก ครอบครัวนี้มีลูกชายเพียงคนเดียวเท่านั้น และเด็กคนนั้นชอบฟังนิทานมากที่สุด ใครจะเล่านิทานที่ใดเขาจะออกไปฟังเสมอ และเมื่อเขาพบใครที่เขารู้จักเขาก็จะพูดว่า เล่านิทานให้ฉันฟังบ้างสิ ทุกครั้งที่เขาฟังเขาก็จะเก็บมันไว้ในย่ามซึ่งเขามีสะพายติดตัวอยู่เสมอ ยามของเขาแอดักไปควยนิทาน เขาก็ปากเปียกปากแฉะอย่างแนบหนา ไม่ยอมให้เจ้านิทานหลุดออกไปไหนเลย เมื่อเขาเป็นหนุ่มขึ้นรูปร่างสง่างามและแข็งแรง พ่อแม่ก็อยากจะให้เขามีครอบครัว จึงได้ไปจัดการขอหญิงสาวคนหนึ่งซึ่งสวยงามมาก ทกลงที่จะแต่งงานกันเรียบร้อย ทางบ้านของเศรษฐิก็นำเตรียมงานกันใหญ่โต

บ้านทานเศรษฐิก็นมามากมาย แต่มักคนโชคร้ายที่รักชายหนุ่มอย่างที่สุดคนหนึ่ง แกต้องทำโน่นทำนี่ตลอดทั้งวัน เพื่อชายหนุ่มที่แกล้ง ขณะที่กำลังโกสาลอสมานอันอยู่นั้น แกเผอิญเข้าไปทำความสะอาดในห้องของชายหนุ่ม แกไคยีนเสียงทุบตีเบา ๆ "นี่ มี กระมัง แกคึก" "กลางวันแสก ๆ ไม่กลัวนะ" แล้วแกก็เดินไปฟังทางโน้นทางนี้ เพื่อที่จะไ้รู้ว่าเป็นเสียงอะไร และเสียงนั้นมาจากไหน จนกระทั่งถึงยามที่ชายหนุ่มเก็บไว "อ้อ เสียงมาจากในยามนี้เอง เอ เสียงอะไรหนอ แล้วแกก็ถ่มลงไปที่ข้าง ๆ ยาม เขาก็ไคยีน

"พวกเรา" เสียงหนึ่งพูดขึ้น "ถูกชายหนุ่มเก็บมาอีกไว้นั้นร่าวกับปลากรอบ อากาศก็ไม่มีจะหายใจ ทองหนทุกขทรมานมาความสบายไม่ได้เลย พวกเราต้องแค้นเขาเสียบ้าง ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง" มีเสียงตอบรับรอง "ทรงนี้ เราจะแต่งงาน ฉันจะตองแค้นเขาให้ไ้" "แจะแค้นเขาด้วยวิธีไหน" "อ้อ มีสิ ทรงนี้เราจะตองเข้าไปรับเจ้าสาวกลับมาที่บ้าน" "แล้วแกจะทำอย่างไร" เสียงนั้นจึงขึ้น

"อย่าเพ้อซี้ซี้ ฉันจะแปลงเป็นลูกไม้สีแดงที่สุดแล้ว เขาเห็นเขาจะเก็บฉันกิน ถ้าเขากินฉันเข้าไป ฮะ ฮะ สนุกเลย ฉันจะวิ่งเอาเด็กในทองเขาฉีกหัก"

"ถ้าเขาไม่กินละ" "ถ้าเขาไม่กิน ฉันก็จะไปคักหน้าเขาจะแปลงเป็นจำศีลมีน้ำใสสะอาดไหลเอื่อย และฉณมิม้วนน้ำเตาแห่งลยอยู่เพื่อเขาจะไ้คักกิน เขากำลังร้อนจัก เมื่อเห็นน้ำก็คักกิน

ฉันจะบิได้ของเขา คงสนุกมากทีเดียว" ถ้าเขาย่านพันอันทรายนี้ไปก็ฉันจะแปลงร่างเป็นถุงแกลบ วางอยู่ที่เขาจะเหยียบเหย้าขี้มันเจ้าสาว ถ้าเหยียบ อะละ ฉันจะเขย่าเขาให้เหมือนหมอนเฝ้าลงกาทีเดียว" มีเสียงหนึ่งพูดขึ้นว่า "ถ้าหากท่านทำไม่สำเร็จ ฉันแน่ละจะทำให้ได้ ฉันไม่ต้องไปไกลอย่างท่าน ฉันจะคอยอยู่ในห้อง จะแปลงตัวเป็นงูพิษอยู่ที่พื้นนอนของเขา เมื่อเขาเข้ามานอนฉันจะกัดเขาให้ตาย คนชั่วชราทกลใจมาก ยิ่งคิดก็ยิ่งเห็นว่าชายหนุ่มของท่านจะคงตายแน่ เขาคิดต่อไปว่า เขาจะต้องเดินทางไปกับชายหนุ่มให้ได้ เพื่อจะได้รู้จักอันทรายได้

วันรุ่งขึ้น หลังจากเที่ยวชมชาวของเสร็จแล้ว ชายหนุ่มก็ขึ้นมาเที่ยวออกเดินข้าง ชายชรา ใจอ่อนวอนขอไปควย ชายหนุ่มไม่ยอมบอกว่าทางมันไกล แต่ก็ทนอ่อนวอนไม่ได้ ชายชรารู้สึกท้อใจมาก ในขณะที่ขบวนกำลังเดินทางนั้นไปถึงทุ่งนาแห่งหนึ่งอยู่ทิศชายป่า มีผลไม้ชนิดหนึ่งสีแดงขึ้นเต็มไปหมด ผลสุกนํ้ากิน ชายหนุ่มเห็นก็อยากกินทีเดียว จึงบอกกับชายชราซึ่งวิ่งมาหาให้ไปเก็บมาให้กิน ชายชราวิ่งจูงมาเพื่อจะผ่านไปเร็ว ๆ "แกไม่ได้ยินหรือยังไง" "ได้ยินครับ อะละผมบิได้ลูกไม้ข้างทางเดียว ก็พอมไป แล้วแกก็จูงมาเดินต่อไป อีกพักใหญ่ขบวนก็มาถึงลำธารแห่งหนึ่งมีน้ำใส สองข้างฝั่งมีสนามหญ้าขึ้นน้อยอย่างเป็นระเบียบ ชายหนุ่มเดินทางมาไกลร้อนจัด รู้สึกกระหายน้ำ จึงสั่งว่าไปตักน้ำให้ฉันกินหน่อย ชายชราไม่ยอมพูดบอกว่าเดี๋ยวก็หายเอง เมื่อถึงริมไม้ข้างหน้า ชายหนุ่มรู้สึกไม่ค่อยพอใจ แต่ก็ยกโหม้ให้ พอมมาถึงบ้านเจ้าสาว เจาบาวลงจากมาแล้วก็ก้าวจะเดินเข้าไปเหยียบถุงแกลบ ชายชราทำเป็นเสียหลักถลาลงไปกระแทกชายหนุ่มไปทางหนึ่งมิให้เหยียบถุงแกลบ ชายหนุ่มถึงกับหกล้ม เมื่อพิธีแต่งงานเสร็จลงแล้วก็รับเจ้าสาวกลับบ้านชายหนุ่ม คืนวันนั้นใกล้จะถึงเวลาเข้านอน ชายชราถือคานไปยืนแอบอยู่ข้างประตู พอทั้งสองเที่ยวชมทั่วจะขึ้นเข้านอน ชายชรา ก็กระแทกประตูดังโครมเข้าไป คนทั้งสองตกใจ ชายชราบอกว่าแล้วผมจะอธิบายให้ฟัง ขอให้ทั้งสองออกไปจากห้องเสียก่อน แล้วแกก็กระซอกที่นอนขึ้น โอโฮ ูทั้งนั้นเลย เป็นงูพิษควย ชายหนุ่มเห็นแล้วขนลุกทั้งตัว ชายชราแขวงคานพันงูหัวซอกตายหมด

"นายนั่งลงเถิดะครับ ผมจะเล่าให้ฟัง" ชายชราเริ่มเล่าตั้งแต่พยายามติดตามไปแก้ไข เรื่องที่พวกนิทานกระทำจนกระทั่งผลสุดท้ายที่เห็นอยู่ เป็นเพราะนายซึ่งพวกนิทานไว้ทั้งหมด ไม่ยอมให้ออกไปนั้นเอง นายจึงเกือบต้องเสียชีวิต" ชายหนุ่มจึงปล่อยนิทานออกจากยามตั้งแต่คืนนั้นเป็นต้นมา ไม่มีใครยอมเก็บนิทานไว้อีกเลย มีแต่พยายามจะเล่าให้คนอื่นฟัง เพื่อให้คนอื่นได้รับความสุข และตนเองจะไม่ต้องรับภัยจากเจ้านิทานควย

นั่นแหละคนเหี้ยมที่เราต้องเล่านิทานกัน

เอกสารหมายเลข 3

การเล่านิทาน

นิทานเป็นเรื่องเล่าสืบทอดกันมา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. นิทานมุขปาฐะ คือการเล่าจากปากสู่ปาก
2. นิทานเป็นลายลักษณ์อักษร คือการเล่าที่มีการจดบันทึกเป็นตัวหนังสือ

การเล่านิทานเป็นการพูดโดยมีการเตรียมตัวมาล่วงหน้า ผู้เล่านิทานที่ก็จะสามารถดึงดูดความสนใจฟังให้สนใจเรื่องที่เล่าได้ตลอดเวลา

นักเล่านิทานที่ดีควรเตรียมตัวดังนี้

1. เรียงลำดับเนื้อเรื่องให้เป็นไปตามลำดับ ไม่วกวนเวียนเยื้อ
2. รู้จักใช้เสียงให้เข้ากับบรรยากาศของเรื่อง เช่น เมื่อเล่าถึงตัวละครที่เป็นคนแก่ ก็ควรทำเสียงคนแก่ เมื่อเล่าถึงสุนัข ถึงแมว ก็ควรทำเสียงประกอบเป็นเสียงสุนัข เสียงแมว
3. ใช้คำง่าย ๆ ให้เข้าใจง่าย เช่น กิน ไม่ควรใช้คำว่ารับประทาน
4. เมื่อเล่าจบควรแทรกความคิดในเชิงสอนใจด้วย

ตัวอย่างนิทานแมงกะพรุนกับลิง

เมื่อนางพญามังกรล้มป่วย ปลาหมอได้มารักษาแต่อาการป่วยของนางพญาไม่หาย ปลาหมอบอกอย่างเสียใจว่า

"โรคนี้ ปลาหมอรักษาไม่ได้ แต่มียาที่เมื่อนางพญามังกรได้กินแล้วโรคจะหายได้ ยานั้นคือขมิ้น"

ดังนั้นนางพญามังกรจึงขอให้แมงกะพรุนไปหาลองถึงขอขมิ้นมาให้ นางพญามังกรให้ได้ แมงกะพรุนจึงมาที่ฝั่งทะเล พอมิถึงตัวหนึ่งมาเดินเล่นอยู่ชายหาด

"สวัสดี ลิงรูปหล่อ" แมงกะพรุนร้องทักด้วยเสียงดัง ๆ "ลิงรูปหล่อ" หัวเราะชอบใจที่แมงกะพรุนร้องเรียกตนเช่นนั้น เพราะมันเคยได้ยินแต่ใคร ๆ เขาว่า "ลิงน่าเกลียด"

"จิงรูปหล่อ" ไปเที่ยวชมเมืองไถ่ทะเลไหม ฉันจะพาไปหี ๆ นะจ๊ะ แวงกะพุนออกอุบายชวนลิ่ง ทอคือตั้งวันนี้เป็นนักทัศนจาร ทั้งนั้นมันจึงตกลงนั่งบนหลังแวงกะพุนไปง่าย ๆ

แต่อนิจจา แวงกะพุนโง่มากที่ถามลิ่งว่า "จิงรูปหล่อ เอาตั้มมาควยหรือเปล่าจ๊ะ" ลิ่งก็หัวเราะมากเสียด้วย เมื่อแวงกะพุนถามเช่นนั้น มันก็รู้ทันทีว่า การที่แวงกะพุนมาชวนมันไปเที่ยวไถ่ทะเลนี้ มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ตั้มของมันเอง ลิ่งจึงตอบว่า

"ตั้มฉันหรือจะ ฉันชวนไว้ทำไมจ๊ะ"

แวงกะพุนจึงบอกให้ลิ่งกลับขึ้นไปบนฝั่งเอาตั้มมาก่อน แล้วค่อยไปเที่ยวกัน

"จะเอาตั้มไปทำไมกัน รุงรังเปล่า ๆ ฉันเกลียดตั้มจ๊ะ ไม่อยากเอาไปไหนควยหรอก ฉันจึงชวนไว้ทำไม ทั้งไว้อย่างนั้นแหละ" ลิ่งพูดแล้วทำท่าเบอหน่ายกับตัวเอง แวงกะพุนจึงบอกว่า

"ก็แล้วที่เธอเกลียดตั้ม ถ้าอย่างนั้นก็ให้ตั้มฉันเถิด ฉันจะไต่เข้าไปหาทางพญามังกร กินเป็นยารักษาโรคจะ เพราะปลาหมอบอกว่า ตั้มจึงเป็นยาแก้โรคที่นางพญามังกรเป็นไ้จะ

ทั้งนั้นลิ่งจึงขึ้นฝั่งไป แล้วไม่ยอมกลับลงมาอีกเลย แวงกะพุนจึงไม่มีตั้มไปให้นางพญามังกร มันจึงถูกเซียนตี้ ลิงโหม จนเนื้อตัวเหลวเป็นวุ้นไปหมดจนทุกวันนี้

นิทานเรื่องนี้ให้คติเตือนใจว่า "ความโง่ และไม่มีความรู้ ย่อมเป็นอันตรายแก่ตนเองได้โดยง่าย"

อำจวน มงคลรัตน์

เอกสารหมายเลข 4

รูปแบบของนิทานชนิดต่าง ๆ

นิทานมีหลายชนิด เช่น นิทานชาดก นิทานท้องถิ่น นิทานปรัมปรา นิทานสุภาษิต
นิทานเชิงประวัติ นิทานอีสป ฯลฯ

ในที่นี้จะกล่าวถึงรูปแบบของนิทานชนิดต่าง ๆ ที่ที่นักเรียนในชั้นนี้พึงทราบ คือ

1. นิทานชาดกเป็นนิทานที่พรรณาถึงชีวิตพระพุทธเจ้าในชาติก่อน ๆ มักมีลักษณะเฉพาะ
ของตนเอง ผู้ที่เรื่องขึ้นตามความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ตัวละครมีชีวิตเป็นสัตว์หรือเป็นคนก็ได้
ตัวอย่าง เรื่อง กัณหา - ชาลี
2. นิทานเห็บสุภาษิต เป็นนิทานที่มีเรื่องราว เนื้อหาสาระในเชิงสั่งสอนให้ประพฤติ
เป็นหนักในเรื่องศีลธรรม มีกระต่ายสุภาษิตยกขึ้นมาก่อนแล้วอธิบายเป็นนิทาน มาเห็บในผู้อ่านเข้าใจ
แจ่มแจ้งขึ้น ตัวอย่างเรื่อง เมฆานกิ้งกือ
3. นิทานเชิงประวัติ เป็นเรื่องที่เล่าอ้างอิงที่มาของสิ่งที่ต้องการพูดถึง ตัวอย่างนิทาน
เรื่อง เจ้าสาหร่ายน้ำผึ้ง กับนางสร้อยดอกหมาก
4. นิทานอีสป เป็นนิทานอุทาหรณ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนศีลธรรม และแก้ปัญหาสังคม
จะจบลงในตอนจบ นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

เอกสารหมายเลข 5

เสริมศูนยพุมไฉญญา

อัสป นักเจ้านิทานเบรียบเหียบ เป็นหาสอยู่ในกรีกหรือกรีซ เมื่อประมาณ 2,500 ปีมาแล้ว มีรูปร่างหน้าตาชั่วว และค่อนข้างพิกลพิการ แต่เป็นยูเจนียวดจาก หลักแหลม ต่อมาในช่วงระยะที่เขาได้รับการปล่อยโทษจากความเป็นหาสแล้ว เขาได้เข้ามาอยู่ในราชสำนักของพระเจ้าคริสต กษัตริย์แห่งประเทศลิเกีย

เล่ากันว่า ชีวิตของอัสปได้จบลงในขณะที่เขาไปยังวิหารอพอลโลที่เมืองเคลลี เขาได้ทำให้ชาวเมืองเคลลีโกรธแค้นจนมากหนัก ถึงกับช่วยกันฉีกเขาตกหน้าผาถึงแก่สิ้นชีวิตลง

(ประวิทย์ สันนาวงศ์ นิทานอัสป 2531)

เอกสารหมายเลข 6

การแต่งนิทานเห็บสุภานิต

นิทานสุภานิต เป็นเรื่องราวที่มีเนื้อหาระลึกในเชิงสั่งสอนการแต่งจะมีกระตุ้สุภานิตยกขึ้นมาก่อน แล้วอธิบายความในนิทาน เป็นการช่วยขยายความหมายของสุภานิตาเห็บให้ถูกต้องเป็นที่เข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

ตัวอย่างรายชื่อนิทานเห็บสุภานิตที่พระยาสุริยราชฤทธิกร ได้แต่งเห็บไว้แล้ว เช่น

1. ฟังไม่สรพหัยมากระเคียด
2. สิบรูไม่เท่าชำนานู
3. สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ
4. เส้นผมบังภูเข
5. จับงูขวางทาง
6. ความรุ่มห่มหัวเอาตัวไม่รอด
7. นกยางตัวเดียวกินปลาสิ้นหนอง
8. ช้างไล่จับตั๊กแตน
9. วัวหายลอมคอก
10. ตกบันไคพลอยโจน
11. น้ำเชียวอย่าขวางเรือ
12. กระต่ายกินขุม
13. ทิ้งูให้หลังหัก
14. ที่วัวกระแทบคราค
15. ชีโพร่งให้กระรอก เป็นต้น

ตัวอย่างในนี้ เรื่อง ฝนทิ้งเป็นเข็ม พายเรือทวนน้ำ กำลังกรกขึ้นเขา อ่านได้จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 กรมวิชาการ หน้า 14 - 17

เอกสารหมายเลข 7

ความรู้เกี่ยวกับ สุภาษิต คำพังเพย จำนวน

สุภาษิต หรือภาษิต เป็นภาษาบาลี แปลว่า คำสั่งสอน มักเป็นคำพูดสั้น ๆ เพื่อจำง่าย
เข้าใจง่าย ส่วนใหญ่ภาษิตมักจะมีหลักฐานอ้างอิงได้ เช่น พุทธศาสนสุภาษิต เทวภาษิต
ภาษิตภาษิต เถรภาษิต หรือหนังสือสุภาษิต สุภาษิตพระร่วง สุภาษิตโลกนิติ

ตัวอย่างสุภาษิต

พุทธสุภาษิต

- คนแล เป็นที่พึ่งแห่งตน
- ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ
- คนชนะคนแหละดี
- ความพร้อมเพรียงของหมู่ย่อมให้เกิดสุข
- ขรรคมยอรัญญาญุประพฤติกขรรคม
- ความประมาทเป็นหนทางแห่งความตาย
- เมตตาเป็นเครื่องคำจุนโลก
- ผู้ไม่ประมาทย่อมไม่ตาย
- พึงชนะคนไม่ดีกว่าความดี
- ความเป็นสหาย ไม่มีในคนพาล

สุภาษิตพระร่วง

- ปลุกไมตรีอย่ารูปร่าง	สร้างกุศลอย่ารูโรย
- เกินทางอย่าเดินเปลี่ยว	น้ำเซียวอย่างขวางเรือ
- อย่าชุกคตวปาก	อย่าถากคตวตา
- บิจะจับจับจัน	บิจะคั่นคั่นจางตาย
- ขอรุขอรุขหน้า	ขอชาเมอแล้วกิจ
- อย่ารักเหากวาม	อย่ารักกลมกว่าน้ำ

- ภายในยานำออก
- จะหมายหมายจงแท้
- เมื่อน้อยให้เรียนวิชา
- ยอมิตร เมื่อลับหลัง

ภายนอกยานำเข้า
 จะแก่งกระจาง
 ให้หาขึ้นมาเมื่อใหญ่
 ลูกเมียยังอย่าสรร เสริญ

เอกสารหมายเลข 8

คำพังเพย แผลงมาจาก "เปรย" เป็นภาษาเขมร เป็นคำสอนเหมือนกันกับคำว่า สุภาษิต ต่างกัน
 ว่าคำพังเพยมาจากเขมร คำพังเพยมาจากเขมร แต่เพราะคำเหล่านี้พูด เปรย ๆ สีนมา จำกันสืบมา
 จึงไม่รู้ว่า ใคร เป็นคนพูด คนสอน ไม่มีหลักฐานที่มาแน่นอน จะว่าเป็นข้อเตือนใจ ข้อสะกิดใจ
 อะไรก็ตาม ก็มุ่งตรงที่สอนเหมือนกัน หรือหมายถึง ถ้อยคำที่กล่าวขึ้นลอย ๆ เป็นคำกลาง ๆ เพื่อ
 ให้เกิดความเข้าใจกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น ส่วนมากจะเป็นถ้อยคำที่มีความหมายเชิงสั่งสอน ให้คิด

ตัวอย่างคำพังเพย

- กวาดหัวจะสุกผาก็ไหม	หมายความว่า	ทำอะไรไม่ทันการ
- กำปั้นทุบดิน	หมายความว่า	ทุกทุก ทุกอย่างขวาง ๆ พุ่ง่ายเกินไป
- กลิ้งครกขึ้นเขา	หมายความว่า	ทำงานเกินวิสัยที่จะทำให้สำเร็จได้
- กิ้งก่าโคกทอง	หมายความว่า	เยอหยิ่งอย่างลืมหูลืมตา ไม่นึกถึงอีกที่ที่กำลังทำ
- กิ๋นป้อนทอง	หมายความว่า	รู้สึกว่าการครอง มีความผิดอยู่จึงเคืองครอน
- ชิงกีร์ราชาแข็งแรง	หมายความว่า	เผด็จรอนเท่ากัน
- เขาคายเขาเข็ม	หมายความว่า	ระยะเวลาสำคัญ
- ช้างจับตักกแทน	หมายความว่า	ไขของใหญ่ทำของเล็ก
- ชมนกกับปู	หมายความว่า	ไม่ถูกกัน เกิดเรื่อง
- เขียนควมมือลบควมเท้า	หมายความว่า	ทำก็แล้วกลับทำชั่วให้ภายหลัง
- คาหนังคาเขา	หมายความว่า	จับได้ทันที
- ความถูกความคอก	หมายความว่า	ครึ่ง ๆ กลาง ๆ
- งมเข็มในมหาสมุทร	หมายความว่า	สำเร็จได้ยาก
- จับปลาสองมือ	หมายความว่า	ทำหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ผลย่อมไม่เกิด
- จุกโตทำทอ	หมายความว่า	พูดหรือทำเรื่องของเขาทอดตัวเขาเอง
- ชิงสุกก่อนหาม	หมายความว่า	ทำอะไรก่อนเวลาอันสมควร
- วัวหายล้อมคอก	หมายความว่า	เสียแล้วจึงป้องกัน
- อธิบายขอขมเขย	หมายความว่า	เอาของกลางใจ

เอกสารหมายเลข 9

สำนวน เป็นภาษาเขมร ส่วนมาลีใช้ว่า "โวหาร" มีความหมายตรงกันว่า มีความหมายเป็นนัยที่ลึกซึ้ง สำนวนไม่ไฉนงสอน แฉ่งใช้คำให้ไพเราะ มีความหมายลึกซึ้ง โดยใช้คำทุกชั้น แทนคำที่มีความหมายยาว ๆ จะใช้ในเชิงเปรียบเทียบกับหรือเปรียบเปรย

ตัวอย่างสำนวน

- ใจจึก	หมายความว่า	ไม่เชื่อเพื่อแก้แค้น
- ปากเสีย	หมายความว่า	พูดไม่ดี ชอบว่าผู้อื่น
- ถือหาง	หมายความว่า	เขาช่าง สนิบสนุน
- แกกแตก	หมายความว่า	เด็กหุอะไร เกินวัย จักจั่นเกินตัว
- หานแหม	หมายความว่า	คนที่ทำอะไร เป็น ๆ นิด ๆ หลาด ๆ
- ไม่คู่ทามาตาเรือ	หมายความว่า	คนที่ทำอะไรไม่ถูกระเบียบที่ตั้งไว้ ×
- หองไม่รอรอน	หมายความว่า	คนที่ใจเย็นไม่รู้อะไรต่อเหตุการณ

สำนวนเปรียบเทียบ

- กองเป็นภูเขาเตาเผา	- โกรธเป็นไฟไหมป่า
- แก้มแดงเหมือนลูกกำลัง	- แก้มเหมือนยดะประแสงซุก
- กินเหมือนพายุแคะ	- กินเป็นยักทะน่าน
- แฉ่งเหมือนทอนไม้	- แฉ่งเป็นหัวไอโจร
- เขียวเหมือนพระอินทร์	- เค็มเหมือนเกลือ
- คคเคี้ยวเหมือนเขาวงกต	- คิวโก่งเหมือนคันศร
- งงเป็นไก่ตาแตก	- โง่งเหมือนควาย
- ใจดำเหมือนกา	- จมูกไวเหมือนนก
- ขนเหมือนลิง	- ชีตเป็นไก่ต้ม
- คำเหมือนตอตะโก	- คุเหมือนเสือ
- ทัพเท้าผ่าหอย	- เล็กเท่ารูเข็ม

ความรู้เกี่ยวกับเรื่องโคลง

โคลงสี่สุภาพ

๐ ๐ ๐ ๐ ๐

๐ ๐ (๐ ๐)

๐ ๐ ๐ ๐ ๐

๐ ๐

๐ ๐ ๐ ๐ ๐

๐ ๐ (๐ ๐)

๐ ๐ ๐ ๐ ๐

๐ ๐ ๐ ๐

คณะ บทหนึ่ง มี 4 บาท รวม 30 คำ บทหนึ่งมี 2 วรรค
 ในวรรคที่ 1, 2, 3 วรรคหน้ามี 5 คำ วรรคหลังมี 2 คำ
 สำหรับบาทที่ 4 วรรคหน้า มี 5 คำ วรรคหลังมี 4 คำ
 และอาจมีสร้อยบทท้ายบาทที่ 1 และบาทที่ 3 อีกแห่งละ 2 คำก็ได้

เอกโท บทหนึ่งบังคับเอก 7 แห่ง คำโท 4 แห่ง

เอก อยู่ตรงคำที่ 4 หรือคำที่ 5 วรรคแรกของบาทที่ 1

คำที่ 2 วรรคแรก และคำที่ 1 วรรคหลังของบาทที่ 2

คำที่ 3 วรรคแรก และคำที่ 2 วรรคหลังของบาทที่ 3

คำที่ 2 วรรคแรก และคำที่ 1 วรรคหลังของบาทที่ 4

คำโทตรงกับคำตามแผนบังคับ

สัมผัส คำสุดท้ายวรรคหลัง บาทที่ 1 กับคำสุดท้ายวรรคแรกของบาทที่ 2 และที่ 3 คำสุดท้าย
 วรรคหลังบาทที่ 2 กับคำสุดท้ายวรรคแรกของบาทที่ 4

ตัวอย่าง

เสียงสือเสียงเล่าอ้าง

อันใด ที่เอย

เสียงยอมขอยศใคร

ทั่วหล้า

สองเชือกพันลัมไพล

ลัมพัน ฤาที่

สองพิศเคืองอา

อย่าไคตามเชือ

(ฉิลิตพระลอ)

เอกสารหมายเลข 11

เสริมศูนย์พจนานุกรม

โคลงกระทู้

โคลงกระทู้ คือโคลงที่กำหนดคำเป็นหลักหรือกระทู้สำหรับแต่งไว้อก่อน แล้วแต่งตาม
ความหมายของคำที่กำหนดนั้น คำที่เป็นกระทู้เขียนไว้ข้างหน้า เว้นระยะไว้เล็กน้อย พอให้เห็นว่า
เป็นกระทู้ คำกระทู้มีตั้งแต่ 1 คำ ถึง 4 คำ

ตัวอย่าง

โคลงกระทู้ 1 คำ

เว้น วิจารณ์ว่างเว้น	สดับฟัง
เว้น ที่ถามอันยัง	ไปรู้
เว้น เล่าลิตสัง -	เกศวาง เว้นขอ
เว้น คังกล่าววาญ	ปราศอุณณามิ
	(ตั้งกระทู้ว่า เว้น)

โคลงกระทู้ 2 คำ

เพื่อนกัน สิ้นทรัพย์แล้ว	แห่งหน
ทาง่าย หลายหนมี	มากไค
เพื่อนตาย ถวายแทน	วาอาคม
หายาก ฝากมิใช่	ยากแท้จักหา
	(ตั้งกระทู้ว่า เพื่อนกันทาง่ายเพื่อนตายหายาก)

เอกสารหมายเลข 12

ความหมายของชาตก

ชาตก มาจาก ชาท แปลว่า เกิด ลง ก ปัจจุบัน เป็น ชาทกะ แปลงตัว ท เป็น ค เป็น ชาตก แปลว่าเรื่องที่เกิดแล้ว คือเป็นเรื่องหรือประวัติ ความเป็นมาของพระโพธิสัตว์ในชาติต่าง ๆ อาจเกิดเป็นคนบาง สัตว์บาง เทวดาบาง สวรรค์บาง คือคุณความดีต่าง ๆ ที่เรียกว่าบารมี เพื่อทำลายกิเลสให้ลดน้อยจนหมดสิ้น ไก่หัวสัว เป็นพระพุทธเจ้า สอนพุทธธรรมแก่ประชาชน หรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่า เรื่องชาตกเป็นวิวัฒนาการแห่งการสร้างคุณงามความดี คือบารมีของพระพุทธเจ้า ทั้งแต่ยังเป็นพระโพธิสัตว์

ในหนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดพระพุทธศาสนาและธรรมจริยา นิทานชาตกของกระทรวง ศึกษาธิการ พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2530 หน้า 1 - 2 กล่าวถึงชาตกว่า "พระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นผู้ประกาศ ศาสนาพุทธ สอนมนุษยด้วยกลวิธีการสอน 2 ลักษณะ ตามระดับสติปัญญาและอัธยาศัยที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. สอนตรง ๆ ว่าด้วยเนื้อหาสาระของหลักธรรมล้วน ๆ เรียกว่า ธรรมาธิฐาน ใช้สอนผู้ที่ได้รับการศึกษาคือ มีสติปัญญาสูง

2. สอนทางอ้อม โดยทรงเล่าเรื่องเปรียบเทียบให้ฟัง เรียกว่า บุคลาธิฐาน ใช้สอนชาวบ้านทั่ว ๆ ไป หรืออาจจะเรียกว่า ใช้สอนโดยเล่าเป็นนิทาน

นิทานที่เกี่ยวข้องกับองค์พระพุทธเจ้า มี 3 ประเภท คือ

1. พุทธนิทาน คือเรื่องราวในอดีตอันไกล สมัยพระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญบารมีในภพหรือชาติต่าง ๆ มีทั้งชาตินิพนธ์ที่เป็นคน เป็นเทวดา และเป็นสัตว์ เรื่อย ๆ มาจนถึงสมัยพระพุทธเจ้าจุติสู่พระนครพระพุทธมารดา

2. อวิทูรนิทาน ได้แก่ เรื่องราวของพระพุทธเจ้านับตั้งแต่ประสูติจากพระครรภ์ของพระมารดา จนถึงวันตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า

3. สันติเกณนิทาน ได้แก่ เรื่องราวของพระพุทธเจ้าในระยะเวลาตั้งแต่ตรัสรู้จนถึงวันปรินิพพาน

เรื่องราวของพระพุทธเจ้าในอดีตอันไกล คือทุเรณีนานนั้น เรียกว่า ชาตก ส่วนเรื่องราว
ของพระพุทธเจ้าตั้งแต่ประสูติจนปรินิพพาน เรียกว่า พุทธประวัติ

โครงสร้างของนิทานชาดกไทย

โครงสร้างหรือรูปแบบนิทานชาดกในภาษาไทย ซึ่งแปลมาจากนิทานชาดกพระอรหันตศาจารย์ รจนานา โวมีดังนี้

1. บทพุทธบูชาพระรัตนตรัย คือการกล่าวบูชาคุณพระรัตนตรัย คือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อันเป็นแบบอย่างการแต่งหนังสือสมัยโบราณ แต่วิธีการเช่นนั้น เข้าใจว่าผู้แปลจะแทรกขึ้นในตอนหลัง เพราะชาดกบางเรื่องก็ไม่มีการบูชาพระรัตนตรัย เช่น เรื่องมหากปิฉวนร หรือ สุวรรณสาม เป็นต้น
2. อุบัติเหตุแห่งเรื่องหรือการปรารภนำเรื่อง ชาดกทุกเรื่องจะต้องมีอุบัติเหตุ หรือ ปรารภนำเรื่อง คือเมื่อมีปัญหา พระสงฆ์เกิดความสงสัย ก็จะปรารภไปตามกันขึ้นด้วยความอยากรู้ พระพุทธเจ้าก็จะเสด็จมาสู่ที่ประชุมใดตามถึงเรื่องที่พระสงฆ์สนทนากัน แล้วทูลว่าเรื่องนี้เคยมีมาในอดีต พระที่ประชุมอยู่นั้นก็จะอาราธนาให้ทรงเล่า พระองค์ก็แสดงชาดกตามความแก่เหตุ
3. ตัวนิทาน เป็นเรื่องที่พระพุทธเจ้าทรงเล่า โดยทรงแทรกธรรมะไว้ในเนื้อเรื่อง หรือ คำสอนของตัวละครในเรื่อง
4. ประมวลชาดก ด้วยการกลับชาติมาเกิด สุกท้ายของนิทานชาดกที่ทรงเล่า ก็จะทรงแสดงให้ทราบว่า ตัวละครในเรื่องชาดก ตัวใดกลับชาติมาเป็นผู้ใดบ้าง ในสมัยพุทธกาล

จาก ประสงค์ พวงแก้ว นันทพร พวงแก้ว คู่มือภาษาไทย ม.2 2528 หน้า 213

ประเภทของชาตก

ชาตกแบ่งเป็น 2 ประเภท

1. นิบาตชาตก เป็นส่วนหนึ่งของพระไตรปิฎกที่เป็นพระสูตร เป็นหนังสือเรื่องใหญ่ มีนิทานชาตกถึง 550 เรื่อง แบ่งเป็นนิบาต 21 คัมภีร์ นับเป็น 22 ทั้งเทศาคติ ลักษณะเรื่องที่แบ่งเป็นนิบาตนั้น จัดเป็นนิทานที่มีคาถาเดียว ไปจนถึง 80 คาถา รวมไว้เป็นพวก ๆ เรียกชื่อตามจำนวนคาถา เช่น

1. คัมภีร์พวกนิทานที่มีคาถาเดียว เรียกว่า เอกนิบาตชาตก
2. คัมภีร์พวกนิทานที่มีสองคาถา เรียกว่า ทูคนิบาตชาตก
3. คัมภีร์พวกนิทานที่มีสามคาถา เรียกว่า ติกนิบาตชาตก

คัมภีร์พวกนิทานที่มีคาถาถึง 80 คาถา เรียกว่า อสติกนิบาตชาตก

คัมภีร์พวกนิทานที่มีคาถามากมายน้อยอย่างไม่เท่ากัน เรียกว่า ปกนิบาตชาตก

2. ปัญญาตชาตก คือประมุขนิทานเก่าแก่ที่เล่ากันมาในเมืองไทย แต่โบราณ 50 เรื่อง ซึ่งพระภิกษุชาวเขียงใหม่ ชื่อพระสิริมังคลาจารย์ รวบรวมแต่งเป็นชาตกภาษามคธ เมื่อประมาณระหว่าง 2,000 - 2,200 ปีมาแล้ว อันเป็นสมัยที่พระสงฆ์ในประเทศไทยไปเล่าเรียนมาที่ลังกาทั่วไป มีความรู้ในภาษามคธ (บาลี) แทกถาอัน เอาแบบอย่างของพระสงฆ์ในลังกาทั่วไปมาแต่งหนังสือเป็นภาษามคธ ในบ้านเมืองของตน แต่งเป็นอรรถกถาอธิบายธรรมะ เช่น พระพุทธโฆษาจารย์ แต่งคัมภีร์มงคลทิปนี หรือแต่งศาสนประวัติ เช่น คัมภีร์ชินกาลมาลี เป็นต้น แต่งเป็นชาตก เช่น ปัญญาตชาตก นี้เอาอย่างมาจากนิบาตชาตก ควญเจตนาจะนำพระพุทธศาสนาให้ถาวรไว้

ความมุ่งหมายในการสอนชาตก

จุดมุ่งหมายการ สอนชาตก คือการนำชาตกมาประกอบการสอนธรรมะ การนำเอานิทาน มาเป็นเครื่องสอนธรรมะนั้น ทำกันอยู่ทุกชาติทุกภาษา ทั้งในโลกตะวันตกและตะวันออก ทำให้ทราบ วิธีสอนอันแนบคายในพุทธศาสนา

ถ้าพิจารณาในคัมภีร์วรรณคดี เล่าเรื่องมาจากนิทานชาตกเป็นแรงบันดาลใจให้กวีนำมาแต่ง เป็นนิยายบาง บทละครบาง มีก็เคยหลายเรื่อง ทั้งนี้เพราะได้รับการถ้อยแถลงมาหลายชั้นตอน คือจากนิทานชาวมาน มาเป็นคาถาในพระไตรปิฎก กล่าวถึงธรรมอันพึงปฏิบัติ ต่อจากนั้น พระอรหันตศาสดา ก็นำมารจนาเป็นคัมภีร์อรหันตชาตก ไต่สอctrกรรมและสุภาษิตให้เป็น แนวปฏิบัติต่อมา เป็นการใช้อุบายสอนธรรมะโดยเอานิทานชาตกมาประกอบเพื่อไม่ให้คนฟังเบื่อ เป็น แนวทางสำหรับสอนคนชาวมานธรรมะที่มีสติปัญญาปานกลาง

ตัวอย่างชาตกแสดงให้เห็นโทษของการ เป็นผู้ถือคั่ง ว่ายากสอนยาก เรื่องญาติเลี้ยงดู

ในอดีตกาล ณ กรุงพาราณสี มีบุตร เศรษฐีหนึ่ง มีความรู้ความสามารถดีมากทอผ้าขาย มารดาสิ้นชีวิตลง ชายหนุ่มได้พิจารณาเห็นว่า พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ทวด ของตนทางครอบครัว ทรัพย์สินสมบัติของตระกูล สืบต่อกันมาหลายชั่วคนแล้ว แต่ในที่สุดก็ต้องตายจากสิ่งเหล่านั้นไป ไม่มีใคร สามารถนำสมบัติอันมีค่าติดตัวไปได้เลยแม้แค่นิ้วเดียว เมื่อพิจารณาดังนั้นแล้ว จึงออกบวชเป็นฤๅษี อยู่มาวันหนึ่งมีลูกพี่ลูกน้องหนึ่งเลื้อยผ่านอาศรมที่พักของศิษย์หนึ่ง ศิษย์นั้นเกิดความรักลูกพี่ จึงจับ มั่นใส่ในกระบอกไม้ไผ่ ห่อผ้าปิดเรียบร้อย เมื่อถึงเวลาก็นำอาหารมาป้อน ให้ความรักเอาใจใส่ รวากับเป็นลูกของตน เมื่อฤๅษีทราบเรื่อง จึงเรียกมาสอบถามแล้วตกใจเห็นว่า ลูกพี่ยอมไว้ใจไม่ได้ มีนาคแวงกัดเธอเขาสักวันหนึ่ง จงปล่อยมันไปเสียเถิดะ ไม่ว่าอาจารย์จะพูดอย่างไร ศิษย์ก็โต้แย้ง ยืนยันไม่เปลี่ยนใจ อาจารย์จึงพูดทิ้งท้ายว่า ขอให้เธอระวังตัวให้ดีกว่านี้วันหนึ่งเธออาจตาย เพราะลูกพี่ของเธอ จากนั้นมาอีก 2 - 3 วัน ฤๅษีทั้งหลายพากันไปหาผลไม้ซึ่งอยู่ในป่าลึก จึง ถูกทั้งไวหอกศรนั้นเอง เมื่อกลับจากหาผลไม้ ศิษย์นั้นรีบไปหาฤๅษีที่ "ลูกเอ๋ยหัวไหม พ่อเอา ของกินมาให้แล้ว" พอลงเอามือสอctrเขาไปในกระบอกไม้ไผ่ หมายจะฉกลูกพี่ให้สิ้นใจ ลูกพี่ถึงโกรธ เพราะออกอาหารมาหลายวันจึงฉกเขาที่ขมื่อหน้า ศิษย์หัวก็ถึงแก่ความตาย

เอกสารหมายเลข 16

คุณค่าของนิทานชาดก

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงมีพระราชธิบายไว้ว่า นิทานเหล่านี้เป็นนิทานที่นักปราชญ์ผู้ใดมีถือพุทธศาสนาก็ยอมรับว่า เป็นนิทานเก่าแก่ก่อนพุทธกาลทั้งสิ้น จึงเป็นเรื่องควรอ่าน ชรรคมหาบุรุษที่มีความรู้ในหนังสือเล่าเรื่องทั่วไปในโลกย่อมถือว่าหนังสือที่เขียนแต่โบราณเช่นนี้เป็นหนังสือสำคัญที่จะสอนให้เห็นความประพฤติกุศลความเป็นอยู่ และระเบียบ ประเพณีของประเทศ ซึ่งแก่นิทานเช่นนี้ว่าเป็นอย่างไร อันจะเป็นอุปการะแก่การแต่งตำนานทั้งปวง โดยเทียบเคียงให้รู้คติโบราณของคนในประเทศนั้น ๆ แม้แต่ปราชญ์ประกอบนำเรื่องในนิทานซึ่งอาจารย์ผู้รวบรวมคัมภีร์ชาดกได้เรียบเรียงขึ้น ก็ย่อมแสดงให้เห็นข้อเท็จจริง ซึ่งอยู่ในสมัยพุทธกาลเช่นกัน

รัชกาลที่ 5 ทรงเห็นว่า ผู้อ่านหนังสือชาดก ทรงอ่านควยวิสัยถึงวงพิจารณาความหมายว่า การศึกษานิทานควรมุ่งหาคติธรรมเป็นสำคัญ ให้รู้จักรัศระ อย่างมุ่งที่เกียติเรื่องเหมือนรับประทานผลไม้ เช่น พุเรียน มังคุด ทองเลือกเฉพาะเนื้อใน ไม่รับประทานเปลือก อีกอย่างใหม่ที่น่าสนใจโวหารไพเราะ

จาก ประสงค์ ทวงแก้ว คู่มือภาษาไทย ม. 2 2528 หน้า 214

ราชาศัพท์

ราชาศัพท์ หมายความว่าของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 หมายความว่าคำที่ใช้กับพระราชากับเจ้านาย ปัจจุบันหมายถึง คำไพเราะ คำสุภาพ ซึ่งนำมาใช้ให้ถูกต้องตามความนิยม โดยใช้ให้ถูกต้องตามชั้น หรือฐานะบุคคล

ประวัติความเป็นมาของราชาศัพท์

ราชาศัพท์เริ่มมีใช้มาตั้งแต่สมัยใด จากหลักฐานที่พบพอสรุปได้ดังนี้

1. สมัยก่อนสุโขทัย ไม่มีหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่แสดงว่ามีการใช้ราชาศัพท์
2. สมัยพ่อขุนรามคำแหง จากหลักฐานจารึกที่บันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่พบว่า มีคำราชาศัพท์เลย นอกจากคำว่า หงส์ หงกรรม จึงสันนิษฐานว่า สมัยนี้ยังไม่มีการใช้ราชาศัพท์

3. สมัยพญาลิไท พระองค์ทรงเชี่ยวชาญทางอักษรศาสตร์มาก และทรงนิยมชมชอบอักษรธรรมของขอม โดยคำที่ใช้ในราชสำนัก จึงโปรดให้ใช้ภาษาเขมร จึงสันนิษฐานว่าคำราชาศัพท์จะเริ่มใช้ในสมัยนี้ คำราชาศัพท์ที่พบมีไม่มากนัก ได้แก่ หง สมเด็จ ราชกุมาร เสด็จ บังคม ปราสาท พระบาท พระองค์ ราชกิจ พระสหาย เสวยราชย์ ราชเสนา เกศ ราชภิเษก เป็นต้น

เดิมราชาศัพท์ หมายถึง ศัพท์หลวงหรือศัพท์ที่ใช้กับพระเจ้าแผ่นดินและเจ้านายปัจจุบัน หมายถึง คำสุภาพ ไพเราะ ซึ่งนำมาใช้ให้ถูกต้องตามกาลนิยม โดยใช้ให้ถูกต้องตามชั้นหรือฐานะของบุคคล

จาก สมคิด บางโม คู่มือสอบวิชาภาษาไทย สำนักพิมพ์ประสาธมิตร 2521 หน้า 36

ประโยชน์ของการ เวียนราชาศัพท์

1. เป็นการ เวียนวัตรธรรมของชาติ
2. เป็นประโยชน์แก่ผู้ใฝ่ใจในวรรณคดี
3. ผู้ศึกษาราชศัพท์จนใช้ไต่ถูกต้อง ถือว่าเป็นผู้ทรงคุณ มีความฉลาดรอบรู้อยิ่ง
ลำดับชั้นของบุคคลในราชาศัพท์

1. พระมหากษัตริย์
2. พระบรมวงศานุวงศ์
3. พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา
4. ชุมนางข้าราชการ
5. สุภาพชน

การใช้คำต่าง ๆ เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

- พระบรมราช ใช้หน้าหน้าคำที่สำคัญยิ่ง ในกรณีที่ต้องการเชิดชูพระราชนามานาจ เช่น พระบรมราชโองการ
- พระบรม ใช้หน้าหน้าคำที่สำคัญ เชิดชูพระราชนิธิบดินทร์ เช่น พระบรมมหาราชวัง พระบรมวงศานุวงศ์
พระบรมฉายาลักษณ์ พระบรมโอรสาธิราช
- พระราช ใช้หน้าหน้าคำที่สำคัญรองลงมาจาก พระบรม เช่น พระราชดำรัส พระราชนิพนธ์
พระราชโอรส พระราชอนุชา
- พระ ใช้หน้าหน้าคำที่เป็นสามัญ อันเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ เพื่อให้แตกต่างจากคำ
สามัญชน เช่น พระบาท พระเกอื้อ พระเนตร พระฉาย พระเชนย ฯ
- ราช ใช้หน้าหน้าคำสามัญเพื่อบอกให้รู้ว่า เป็นของพระมหากษัตริย์ เช่น ราชการ ราชโอรส
ราชพิธี ฯ

เอกสารหมายเลข 19

ทรง ใช้สำหรับนำหน้ากริยา หรือนำหน้านาม เพื่อให้เป็นกริยาสำหรับพระมหากษัตริย์ และเจ้านาย เช่น

ทรงศีล	ทรงพระอักษร	ทรงอธิบาย
ทรงมา	ทรงพระครุภัก	ทรงยินดี
ทรงทะนุถนอม	ทรงพระพิโรธ	ทรงฟัง

ห้ามใช้ทรง นำหน้าคำกริยาที่เป็นราชาศัพท์อยู่แล้วได้แก่ ห้ามใช้นำหน้าคำพวกนี้ เช่น

บรรทม	กริ้ว	โปรด	เสด็จ	เสวย
สับน	ประชวน	ทวิต	คำทวิต	ฯลฯ

ทน ใช้ประกอบท้ายคำนามสามคำทั่วไป เพื่อให้ทราบว่าเป็นของพระมหากษัตริย์ เช่น
เครื่องทน มาทน รถทน ฯลฯ

หลวง ใช้ประกอบคำนามทั่วไปซึ่งเป็นสมบัติของพระมหากษัตริย์ เช่น

ลูกหลวง หลานหลวง เรือหลวง ขาหลวง ของหลวง ฯลฯ

ราชาศัพท์ หมวดอาภัพภิทยา

คำสั่ง (กษัตริย์)	- พระบรมราชโองการ
คำสั่ง (ราชินี)	- พระราชเสาวนีย์
คำพูด	- พระราชดำรัส พระราชกระแส ทชัส
ทักทายปราศรัย	- พระราชปฏิสันถาร
ถาม	- พระราชปจฉา
ดู	- ทอดพระเนตร
คิด	- ทรงพระราชดำริ
ให้	- พระราชทาน
อยากได้	- ท้องพระราชมประสงค์
คำสอน	- พระบรมราโชวาท
เห็น	- ทรงพระราชดำเนิ
ป่วย	- ทรงพระประชวร
โทษ	- ทรงพระพิโรธ
กิน ดื่ม	- เสวย
ทั้งของกิน	- ทั้งเครื่อง
หาเครื่องหอม	- หาพระสำอาง
เมษา	- ทรงสะพักพระภูษา
เขานอน	- เสด็จเข้าพระบรรทม
แต่งตัว	- ทรงเครื่อง
ล้างหน้า	- สรงพระพักตร์
อาบน้ำ	- สรงน้ำ
อาบน้ำในพิธี	- สรงมุสทาภิเษก
ปูพรม	- ฉากพระที่

อ้างมือ

อ้างเท้า

ไปเพียว

มีครรภ์

แต่งหนังสือ

หายใจ

อ่าน เขียน เรียบหนังสือ

อา

ฝัน

บอก

ทราบ

คิดถึง

หัวเราะ

คำขวัญ

ร้องไห้

จดหมาย

กัณธ

ไหว

ทัศน

วันเกิด

- ช่างพระหัตถ์

- ช่างพระบาท

- เสกประพาส

- ทรงพระครรภ์

- ทรงพระราชนิพนธ์

- หายพระทัย

- ทรงพระอักษร

- กราบถวายบังคมลา

- ทรงพระสุบิน

- กราบบังคมทูลพระกรุณา

- ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท

- มีพระราชหฤทัยระลึกถึง

- ทรงพระสรวล

- ถวายคำขวัญ

- ทรงพระกันแสง

- พระราชหัตถ์เลขา

- ถวายพระกต

- ถวายบังคม

- พระบรมราชวินิจฉัย

- วันประสูติ

เอกสารหมายเลข 21

ราชาศัพท์ หมวดราชตระกูล

ปู่	- พระอัยกา
ย่า ยาย	- พระอัยยิกา พระอัยกี
ลุง	- พระปิตุลา
ป้า	- พระปิตุจฉา
พ่อ	- พระชนก พระบิดา
แม่	- พระชนนี พระมารดา
สามี	- พระสวามี
ภรรยา	- พระมเหสี
บุพการี	- พระราชบุพการี พระโอรส
บุพการี	- พระธิดา พระราชบุพการี
พี่ชาย	- พระเชษฐา
น้องชาย	- พระอนุชา
พี่สาว	- พระเชษฐภคินี
น้องสาว	- พระกนิษฐา
อาชาย	- พระอา พระปิตุลา
อาหญิง	- พระปิตุจฉา
พี่เขย น้องเขย	- พระเทวัญ
ลูกสะใภ้	- พระสวามี
ลูกเขย	- พระขมาภค
หลานปู่ หลานตา	- พระนัดดา พระเจ้าหลานเธอ
หลาน (ลูกของพี่หรือน้องหญิง)	- พระภาคินี
หลาน (ลูกของพี่หรือน้องชาย)	- พระราชภาคิยะ

คำราชาศัพท์หมวดร่างกาย

ผม	- พระเกศา	นิ้วมือ	- พระองค์
งู	- พระโมฬี	นิ้วชี้	- พระกษัตริย์
หน้าผาก	- พระนลาฏ	เงา	- พระฉายา
ฟัน	- พระทนต์	ผิวหนัง	- พระราศี
ลิ้น	- พระฉิวหา	ปาก	- พระปิ่นดาสะ
คาง	- พระหนุ	น้ำตา	- น้ำพระเนตร พระอัสสุ
หู	- พระกรรณ	หัวเขา	- พระขานู
ดวงหน้า	- พระพักตร์	น้อง	- หลิ่งพระขงข
โหนก	- พระรากขวัญ	แขนง	- พระขงข
คอ	- พระเนตร	ขอหา	- ขอพระบาท
หนอก	- พระมัสสุ	ผิวหนัง	- พระฉวี
เจ็บ	- นชา	ปัสสาวะ	- พระบังคนเบา
นม	- พระถัน พระเต้า	ไรผม	- ไรพระเกศา
ทอง	- พระอุทร	ไรงู	- พระจุไร
เอว	- ปั้นพระองค์ พระกฤษฎี	คิ้ว	- พระขนง
หลัง	- พระชนอง	ไรฟัน	- ไรพระทนต์
บา	- พระอังสะ	ลิ้นไก่	- มุลพระฉิวหา
ปลายแขน	- พระกร	ซากรรไร	- ทนพระหนุ
ฝ่ามือ	- ฝ่าพระหัตถ์	คอ	- พระศอ
ขนระหว่างคิ้ว	- พระอุณาโลม	นิ้วก้อย	- พระขนิษฐา
จอนหู	- พระกรรไกร	ขน	- พระโสม
จมูก	- พระนาสิก	เนื้อ	- พระมังสา

แก้ว	- พระปราง	ไผ่	- พระปัทมา
ปาก	- พระโขนง	น้ำลาย	- พระเชษฐา
อก	- พระอุระ พระทรวง	เสลด	- พระเสนา
รักแร้	- พระกัจฉะ	น้ำมูก	- มุขพระนาสิก

เอกสารหมายเลข 23

ราชาศัพท์ หมวดเครื่องอุปโภค บริโภค

มาน มุง	- พระวิสูตร พระสุทธ	ปิ่น	- พระจุฑาภรณ์
ประทุ	- พระทวาร	รถทรง	- รถพระที่นั่ง
ถากน้ำชา	- ถากพระสุธารส	เหล้า	- น้ำจันท
คนโพน้า	- พระสุวรรณภิงคาร	เสื่อ	- ฉลองพระองค์
ของเสวย	- เครื่อง	รองเท้า	- ฉลองพระบาท
ซอน	- ฉลองพระหัตถ์	กรรไกร	- พระแสงปากดาบ
กำไลเท้า	- หองพระบาท	ปิ่น	- พระแสงปิ่น
ผ้าเช็ดตัว	- ขั้วพระองค์	แหวน	- พระขำมรงค์
ผ้าเช็ดหน้า	- ขั้วพระพักตร์	หมอน้า	- พระเกี้ยว
กระจกสอง	- พระฉาย	พานหมาก	- พานพระศรี
พิประทับ	- พระราชอาสน์	ข้าว	- พระธรรมาเสวย
พินอน	- พระยุภ	ขนม	- ฉลองพระหัตถ์ขนม
กางเกง	- พระสนับเพลา	บุร	- พระโอสถมวน
เตียง	- พระแท่น	แว่น	- ฉลองพระเนตร
หมอนหนุน	- พระเชนย	ถุงเท้า	- ถุงพระบาท
ไม้เท้า	- ขารพระกร	มีด	- พระแสงกรรบิศ
กางนุ	- พระกุ่มพล	กระบี่	- พระแสงกระบี่
ผ้าโพก	- พระเวฐนระ	กำไลมือ	- หองพระกร
หนาทาง	- พระบังสุทร พระแกว	ผ้าหมอน	- คอุมพระบริบทม
ถวยขาม	- พระสุพรรณภาชน	ผ้าอาบน้า	- พระภูษาชุบทรง
เตียงนอน	- พระแท่นบรรทม	หวี	- พระสาถ
หมวก	- พระมาลา	เครื่องหอม	- พระสุคนธ์

เรือหลวง
บ้าน

- เรือพระที่นั่ง
- พระกุษา

เขมร
พนมเปญ

- ปั่นแห่ง รัชพระองค์
- พระชน

เอกสารหมายเลข 24

คำที่ใช้สำหรับพระสงฆ์

ขอโทษ	- ขอบัณฑิต	ทาบ	- ถึงแก่มรณภาพ
กิน	- ฉ้น	ป่วย	- อาพาธ
อาบนํ้า	- สรงนํ้า	นอน	- จำวัด
สวดมนต์	- ทำวัตร	ไหว้	- เณร
โกนผม	- ปลงผม	บิณฑบาต	- โยม
เจริญ	- นิมนต์	ผู้หญิง	- สีกา

หมวดเบ็ดเตล็ด (คำสุภาพ)

ปลาช่อน	- ปลาหาง	ปลาสด	- ปลาใบไม้
ควาย	- กระบือ	หมู	- สุกร
วัว	- โค	หมา	- สุนัข
แมว	- วิหัง	ปลิง	- ชีลชุกา
เต่า	- จิตรจุส	ปลาร้า	- ปลามัจฉะ
ไส้เคียน	- รากกิน	ผักบุ้ง	- ผักดอกขจร
ผักกะเจด	- ผักรูนอน	ผักตบ	- ผักสามหาง
ผักทอง	- ผักเห็ด	ถั่วอก	- ถั่วเพาะ
เห็ดโคน	- เห็ดปลวก	แตงโม	- ผลชุก
กะปิ	- เหี่ยวเคย	ไข่	- ฟอง
ปี่	- พระยอก	ขี้คน	- มูลคน
สองบาท	- กิ่งทำลิ่ง	เจตอย่าง	- เจตประการ

เอกสารหมายเลข 25

การเขียนเรื่องสั้น

เรื่องสั้น หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "รสนิยาย" (เพื่อให้เข้าคู่กับคำว่า "นวนิยาย") เป็นวรรณกรรมที่ไทยได้แบบอย่างมาจากต่างประเทศ การเขียนเรื่องสั้น เริ่มในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องสั้นเป็นรูปแบบของมันทั้งคตินิยามหนึ่ง ที่ผู้เขียนได้นำเอาตัวละครที่น่าสนใจมากล่าวถึง มีเหตุการณ์หรือเรื่องราวเกิดขึ้นกับตัวละครนั้น จนกระทั่งคลี่คลายไปสู่จุดสุกของเรื่อง

เรื่องสั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากจินตนาการของผู้แต่ง โดยผู้แต่งคิดค้นไปตามมโนภาพว่า จะให้ตัวละครของเขาทำอะไร ในสถานการณ์เช่นไร จะคิด จะพูดอย่างไร ตามแนวเรื่องที่กำหนดไว้ แต่ต้องมีความสมจริง นอกจากเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากจินตนาการของผู้แต่งแล้ว อาจได้เค้าเรื่องจากเรื่องจริงที่เกิดขึ้นกับบุคคลผู้ใดคนหนึ่งก็ได้

ที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งคือ เรื่องสั้นเป็นเรื่องที่เสนอเพิ่มเติมละคร คือมีการแสดงออกด้วยคำพูดและกริยาท่าทางอย่างตัวละครในบทละครทั้งพูด ทั้งแสดง เช่น อาจใช้เพียงคำพูดของตัวละครเป็นเครื่องมือ แต่ไม่บรรยายท่าทาง และความรู้สึกของตัวละครออกมา ผู้อ่านก็ทราบวาตัวละครนั้นมีลักษณะนิสัยอย่างไร กำลังมีอารมณ์อย่างไร

อีกประการหนึ่งคือ การวางรูปแบบของเรื่องสั้น เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ผู้เขียนต้องสนใจเป็นพิเศษ อ. เปื้อง น. นร. แนะนำว่า "ต้องวางรูปแบบเรื่อง โดยถือตัวละครเป็นใหญ่ ให้เหตุการณ์เกิดจากตัวละคร จะต้องมีกำลังกับเหตุการณ์ให้มันขึ้นเงื้อมมืออ่าน จะเขียนอย่างจดหมายเหตุประจำวันไม่ได้"

ข้อแตกต่างระหว่างเรื่องสั้นและนวนิยาย

เรื่องสั้น

1. มีโครงเรื่องแสดงวัตถุประสงค์และผลอย่างเกี่ยว

นวนิยาย

1. มีโครงเรื่องแสดงวัตถุประสงค์หลายอย่างและผลอาจมีหลายอย่าง

2. มีขนาดสั้นสมลักษณะ
3. ทัวละครนอย
4. มีระยะเวลาในท้องเรื่องน้อย
5. เขียนโดยประหยัคดอยคำ การพรรณนา
พื้นเพอยไมควรทำ

2. ยาวกว่าเรื่องสั้น
3. ทัวละครมาก
4. มีเวลาสืบเนื่องกันนานเพียงใดก็ได้
ไมจำกัด
5. พรรณนายืคยาวเพียงใดก็ได้

ลักษณะของเรื่องสั้น

1. มีโครงเรื่อง หมายถึง อธิบายเหตุการณ์สร้างนิยายให้สนุก
2. มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวและมีผลอย่างเดียว คือต้องการแสดงพระคุณ หรือข้อคิด หรือแง่ใจแห่งหนึ่งของชีวิตเพียงแง่เดียว
3. ใช้เวลาน้อย การใช้เวลานานทำให้เกิดการติดคอหอยเนื่องของเหตุการณ์ขาดไป ทำให้เสียเรื่อง ยิ่งใช้เวลาน้อยเรื่องยิ่งชัด
4. ตัวละครน้อย ต้องมีตัวละครเฉพาะที่จะดำเนินเรื่องไปถึงจุดสุดยอด คือตอนจบได้เร็วที่สุด และก็ที่สุดเท่านั้น
5. มีขนาดสั้น ประหยัดถ้อยคำ มุ่งตรงถึงจุดหมายอย่างตรงไปตรงมา พรรณา บิณฑิยา ไม่ไคควร เป็นเรื่องที่อ่านจบโดยใช้เวลาประมาณ 15 - 50 นาที ตามหลักสากล เรื่องสั้นจะมีความยาวระหว่าง 1,000 - 10,000 คำ หรือ 2,000 คำ - 12,000 คำ

รูปแบบของเรื่องสั้น

แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

1. ตอนต้น เรียกว่า การเปิดเรื่อง ซึ่งมีวิธีการต่าง ๆ 3 วิธี ดังนี้
 - สร้างให้น่าดูการ หรือการกระทำ ที่ก่อให้เกิดความสนใจ คือให้มุ่งตรงไปสู่จุดโดยเร็ว มีกริยาอาการอันไม่ไรของธรรมดาเปิดเผยออกมา เป็นวิธีก่อความสนใจให้ผู้อ่านไวแต่ตอน
 - เปิดเรื่องโดยใช้บทสนทนา ใช้กันมากในหมู่นักเขียนเรื่องสั้นปัจจุบัน เพราะถือว่าเป็นการ เปิดเรื่องที่เร้าความสนใจได้ดีมาก ต้องเริ่มบทสนทนาด้วยถ้อยคำ ที่แปลทั้งความหมายหรือประหลาดในเนื้อเรื่องซึ่งที่เริ่มนั้น ก่อให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นแก่ผู้อ่าน
 - เปิดเรื่องโดยใช้การพรรณนาใช้กันมาก บิดาเห็นว่า การพรรณนานั้นจะพรรณนาอะไรเป็นสำคัญ หลักใหญ่อยู่ที่พรรณนาอะไรก็ได้ที่จะดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน เช่น บุคลิกลักษณะตัวละครสำคัญที่ผิดธรรมดา ฉากบรรยากาศที่ทำให้ผู้อ่านตั้ง ข้อสำคัญ ถ้าพรรณนาธรรมดาอย่าอย่าเร้าความสนใจ ดังนั้นจึงอยู่ที่ไหวพริบของผู้เขียน

2. ตอนกลาง เรียกว่า ตัวเรื่อง หรือการเดินเรื่อง
3. ตอนปลาย เรียกว่า ปีกเรื่อง หรือจุดสุดขั้ว

เอกสารหมายเลข 27

องค์ประกอบของเรื่องสั้น

1. ฉาก หมายถึง เวลา และสถานที่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างปรากฏในเรื่อง ฉากสัมพันธ์กับอารมณ์และบรรยากาศ ต้องปรากฏควบคู่กันเสมอ เรื่องที่ประสบความสำเร็จต้องปลูกอารมณ์ให้คล้อยตาม ฉากมีผลต่อการสร้างตัวละครและองค์ประกอบอื่น ๆ ต้องเหมาะสมกับเหตุการณ์ในท้องเรื่อง
2. อารมณ์และบรรยากาศ ช่วยให้อ่านเข้าใจเรื่องและมีอารมณ์ร่วมไปกับตัวละคร
3. โครงเรื่อง หมายถึง เค้าโครงในการเขียนเรื่อง เรียงลำดับก่อนหลังของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ก่อนวางโครงเรื่อง ผู้เขียนต้องทำความเข้าใจกับจุดมุ่งหมาย หรือความสำคัญใดแจ่มแจ้งก่อน ต้องสัมพันธ์และเป็นเหตุผลกัน
4. ตัวละคร หมายถึง บุคคลที่กล่าวถึงในเรื่อง เป็นผู้มีพฤติกรรมที่จะทำให้เรื่องดำเนินไปได้ มี 2 ประเภท คือตัวละครสำคัญ (เกี่ยวกับโครงเรื่องมากที่สุด) และตัวประกอบ การสร้างตัวละครมีความซับซ้อน และอาจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ แต่ต้องสมเหตุผล และมีระยะเวลาเพียงพอการสร้างตัวละครมี 5 วิธี คือ
 - บรรยายรูปร่างลักษณะ และความรู้สึกของตัวละคร
 - กำหนดให้ตัวละครอื่น ๆ สนทนา หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวหน้านั้น
 - บรรยายการกระทำของตัวละคร
 - บทสนทนาของตัวหน้านั้น
 - บรรยายความคิดของตัวหน้านั้น
5. จุดมุ่งหมายของเรื่อง หมายถึง วัตถุประสงค์ของผู้แต่ง ที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นกับผู้อ่าน อาจนอกตรง ๆ หรือโดยอ้อมให้อ่านหาทางเอาเองก็ได้
6. วิธีการเสนอเรื่อง หมายถึง เทคนิค หรือกลวิธีในการเล่าเรื่อง ในรูปแบบต่าง ๆ ผู้เขียนต้องใช้ศิลปะการถ่ายทอด วิธีเล่า มี 4 วิธี คือ

- บุคคลที่ 3 ที่ไม่ใช่ตัวละครในเรื่อง แต่รู้เรื่องทั้งหมด เป็นผู้เล่า
- บุคคลที่ 3 ที่เป็นผู้เป็นตัวละครในเรื่อง เป็นผู้เล่า
- บุคคลที่ 1 คือตัวละครในเรื่อง เล่าเอง
- ผู้เขียน เป็นผู้เล่าเอง

เอกสารหมายเลข 28

ชนิดของเรื่องสั้น

1. ชนิดผูกเรื่อง เป็นชนิดที่มีเค้าเรื่องซับซ้อน น่าสนใจ และจบลงในลักษณะที่ผู้อ่านคาดไม่ถึง หรือไม่นึกว่าจะเป็นเช่นนั้น

2. ชนิดเพ่งที่จะแสดงลักษณะของตัวละคร เป็นชนิดที่ผู้เขียนถือตัวละครเป็นใหญ่ และต้องการที่จะเสนอลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดของคนเป็นสำคัญ

3. ชนิดที่ถ้อยคำเป็นสำคัญ โดยที่ผู้เขียนบรรยายสถานที่แห่งหนึ่งซึ่งมีลักษณะทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดไปทาง ๆ พฤติกรรมและตัวละคร เกี่ยวพันอยู่กับฉาก

4. ชนิดที่แสดงแนวความคิดเห็น โดยที่ผู้เขียนมีอุดมคติ หรือต้องการชี้ให้เห็นความจริงอย่างหนึ่งของชีวิต

ในการเขียนเรื่องสั้น ผู้เขียนควรคำนึงถึงขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. กำหนดจุดมุ่งหมาย

2. การวางโครงเรื่อง

- อธิบายสถานการณ์ตอนเปิดเรื่อง

- ปัญหาเริ่มปรากฏ

- การคลี่คลายขยายตัวของปัญหา

- การที่ปัญหาได้รับการแก้ไข เปลี่ยนแปลงทางใดทางหนึ่ง

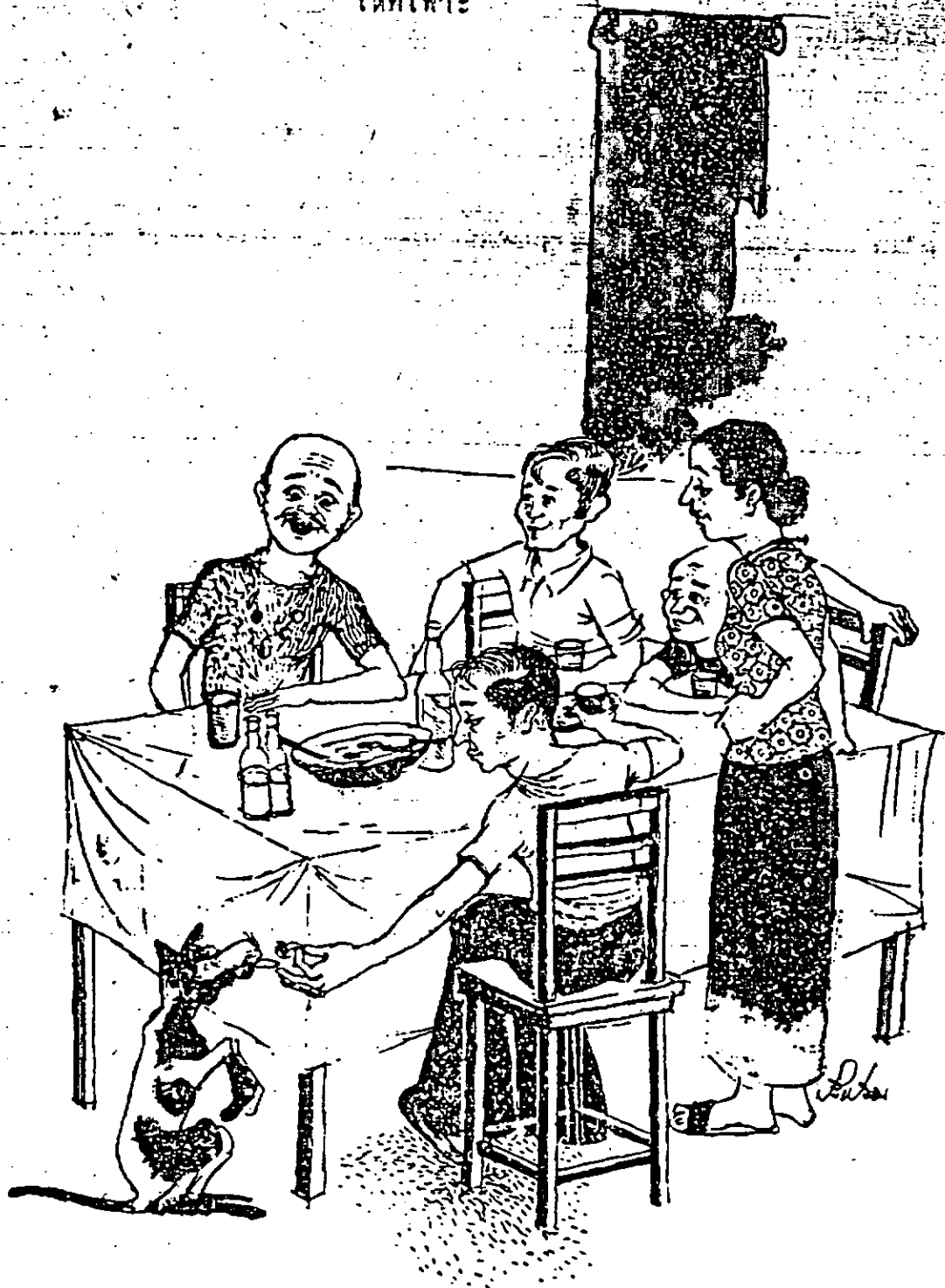
- การคลี่คลายสู่จุดจบ

- จุดจบของปัญหา

3. ชื่นเขียน

ตัวอย่างเรื่องศิลาในเอกของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช จัดอยู่ในประเภทที่ 2 คือเพ่งเล็งที่จะแสดงลักษณะตัวละคร คือนายแฉวน ซึ่งก้าวจากตัวการร้ายลิเกมาสู่การร้ายภาพยนตร์จนมีชื่อเสียงโด่งดัง จนลืมตัวคิดว่าตนเก่งเป็นดาวร้ายดาวโจรจริง ๆ จนนายเสริมใช้หมัดปราบจึงรู้สึกตัวว่าพบพายุในภาพยนตร์กับชีวิตจริง มันต่างกันมาก

เห็ดพะ:

ขุนนิบต ๑ หยิบเห็ดส่งให้ อ้ายแต่มเลี้ยวแล้วกิน

เห็ดเหาะ

(แสงทอง)

"โหงดึกยังไม่มา" คุณนุญ เบญจมางกุฏ วางถ้วยวิสกี้โซดาซึ่งดื่มหมดเป็นถ้วยที่สอง
 ชุนนิยตฤกษิกรณเจ้าของมานวิสกี้ให้อีกเปกหนึ่ง

คุณนุญ "อายเจ้ง เอาโซดาชวคเย็น ๆ มาชวคไวย"

"ทั้งแต่ไคเป็นยูแทนค่าบสแล้วไมคอยไคเจอนา" ชุนสุวัณโณคมทุกแล้วคม ทานชุนเพ็ง

ทั้งทณถายทหนึ่ง

ชุนนิยต "เออ ค่าบสแม่นำเจ้าพระยาชั้นจังหวัดไหนนะ ?"

คุณนุญ "ชั้นจังหวัดพระนคร ชนบุรี ไม่มีแม่นำ แม่นำเจ้าพระยาเป็นของกรุงเทพฯ"

ชุนสุวัณ "ทุกไงนี้หว่า แม่นำทั้งสายเป็นของกรุงเทพฯ"

คุณนุญ "หมายความว่าเพียงเขตกรุงเทพฯ ค่าบสแม่นำเจ้าพระยาเป็นของกรุงเทพฯ ชนบุรี
 ไม่มีแม่นำ" คุณถึก สีชาทมมาถึง "ไม่เชื่อถามถึก" คุณถึกถอกหมวก ถอกเสื้อชั้นนอกออกแขวนแล้วว่า

"ถามไง? ขอถวยไบ อายเจ้ง"

ชุนสุวัณ "แม่นำเจ้าพระยาเป็นของไค?"

"เป็นของไค?" คุณถึกทวนคำถาม "ไงจ้ง เป็นของรัฐบาลสิ"

ชุนนิยต "ยั้งไงใหญ่ อายเจ้งไปคั่วจวนกินข้าวกินไคหรือยัง ถึก แกว่าแม่นำเจ้าพระยา
 เป็นของกรุงเทพฯ หรือชนบุรี?"

"อ้อ ก็น่าเป็นของประเทศไทย"

คุณนุญ "ไม่ใช่ เพียงเขตกรุงเทพฯ นะ"

คุณถึก "เอ ไม่รู้อะ"

คุณนุญ "บะ แล้วแกโหวตให้จังหวัดไหนละ?"

คุณถึก "โหวตให้พระนครละสิ พิกลจริง ทำไม?"

คุณนุญ "ถ้างแม่นำกินกรุงเทพฯ นะสิ"

คุณถึก "แนละสิ ทำไม?"

คุณนุญ "ไทนาไม่รู้อะ?"

คุณถึก "ไม่อะไร?"

คุณภู่ "ไม่รู้วามาน้ำเจ้าพระยาขึ้นจังหวัดไหน"

คุณถึก "ก็ไม่จริง ๆ น่ะ"

คุณภู่ "ไม่รู้ทำไมเลือกโหวตให้กรุงเทพฯ"

คุณถึก "ทำไม? คนไม่รู้จักโหวตให้กรุงเทพฯ ไม่ได้เหรอ?"

คุณภู่ "แน่นอน คนที่อยู่ตำบลขึ้นจังหวัดไหนต้องโหวตให้จังหวัดนั้น"

"ก็ข้าโหวตถูกแล้วนี่" คุณถึกเถียง

คุณภู่ "งั้นโหวตไม่รู้วามาน้ำเจ้าพระยาขึ้นกรุงเทพฯ?"

คุณถึก "ไม่จริง ๆ น่ะ"

คุณภู่ "อ่าว แกเป็นผู้แทนตำบลมาน้ำเจ้าพระยาไม่ใช่เหรอ?"

"เปล่า ใครว่า?"

คุณภู่ "ขุนนิยท"

ขุนนิยท "อ้าวไม่ไ้ว่า"

คุณภู่ "งั้นขุนสุวัณ"

ขุนสุวัณ "แ่น อ้าวเปล่า"

คุณภู่ "ก็มาคิดว่าดีสิ" "ใครคนหนึ่งพูดว่าถึกเป็นผู้แทนตำบล....."

"อ้าว" ขุนสุวัณ "ขอ "ฮะ ฮะ ฮะ "

"แล้ววาทำบลมาน้ำเจ้าพระยาขึ้นจังหวัดไหน?"

"อ้าว" ขุนนิยท "ขอ "ฮะ-ฮะ-ฮะ "

คุณภู่ "วิญญูชนทั้งสันนิษฐานได้ว่า ถึกเป็นผู้แทนตำบลมาน้ำเจ้าพระยา"

ขุนสุวัณ "วิญญูชนที่เป็นมาจึงจะสันนิษฐานอย่างนั้น แล้วขุนนิยทก็แฉอีกตัวที่เรียกตำบล

มาน้ำเจ้าพระยา เพราะไม่มีตำบล"

ขุนนิยท "วะ แล้วคนอยู่ในน่านน้ำนั้น อยู่ตำบลไหนล่ะหา?"

ขุนสุวัณ "ตำบลไหนก็ช่างเขาปะไร"

คุณภู่ "เป็นบ้า พวกกันถึงหลักวิชาหรือนะ"

คุณถึก "พูดถึงหลักวิชาที่มันเกี่ยวกับเราเดี๋ยวนี้ดีกว่า เช่น ว่าอายุวิสกี้ที่อยู่ในขวด
ขวดไม่เมา ครั้นอยู่ในคน คนทำไมถึงเมา? อะ อะ อะ "

คุณถึก "อวยยังไม่เมา ให้อินคาย เข้าใจว่าแกเป็นผู้แทนตำบลแม่น้ำเจ้าพระยาจริง ๆ"

อีกสามคนหัวเราะพร้อมกัน คุณถึกยิ้มด้วยทหา

"อาหารพร้อมแล้วละ" แม่ประไพภรรยาซุนนิตยกชามออกมาบอก

คุณถึก "ทีละ อัดนหัวจัง"

"เห็ดเพาะไว้ วันนี้เก็บได้มาก" ประไพพูด "เลยแถมจิกให้รับประทาน"

"อ้อ เห็ดบัว" คุณถึกพูด "อย่างนี้คอกของมอรอยนัก" ทักแกงชก

"มาหายกัน" คุณถึกพูด "หมากินเห็ดไหมเอ๋ย ?"

"ไม่กิน" ซุนนิตตา คาน "ติก-ติก-ติก-ติก อ้ายแถมมาน" ซุนนิตตา หยิบเห็ดส่งให้อ้ายแถม
เลี้ยวแล้วกิน "เอ อะ"

"แปลก" ซุนนิตตา ว่า "ของอ้วนมันไม่กิน ติก-ติก อ้ายแถม ลองอีกที" หยิบเห็ดอีกดอกหนึ่ง
อ้ายแถมก็กินอีกแล้วมันก็ถูกเรียกไปลองเห็ดรอบวง

"อ้ายแถมกวนbungใหญ่แล้ว" ประไพพูด "ออกไปที ไป-ไป"

วิสกี้ทรงเขาไปคอนขวด แง้งจิกเห็นขามเหาะท่องตักเติมหลายครั้ง

"รับประทานแต่แถม" ประไพพูด "กับข้าวอื่นอาภัพ นกกระเจาหอดใจละ"

"รีละ" คุณถึกพูด "อดนึกความนกกระเจา"

"ตาย ใครจะเอานกกระเจามาให้กิน"

"ผมก็เข้าใจอย่างถึก" คุณถึกเสริม "แต่ก็ไม่รังเกียจ เพราะตัวมันเท่ากัน"

"นกกระเจาแบบ ๆ เชียวละ คิดันรับประทานขอมาทัง ๆ ยังไม่ได้ตอนชน"

"นั่นเชียว" ซุนนิตตา พูด "เอาเครื่องในออกหรือเปล่า"

คุณถึก "นกตัวเปื้อน ๆ จะทองเอาออกทำไม" พูดแล้วหยิบนกทั้งตัวคลุกในถ้วยพริกกับเกลือ
แล้วใส่ปากเคี้ยว "ซึกกินได้"

ขณะอ้ายเจ้งวิ่งกระหืดกระหอบเข้ามา ร้องว่า "คุณนายคลัก ไอ้แถมตายเสีย"

ประไพ "ว้าย เป็นไรตาย?"

เจ้ง "เหก....."

ประไพ "เห็ด?"

เจิ้ง "เหกเพาะ....."

สุนนียตา "เห็ดเพาะ"

คุณณัฐ "เห็ด?"

แล้วทุกคนต่างก็หันมาทักะลึง อ้ายเจิ้งคอย ๆ เลี้ยงออกไปข้างนอกอย่างตะน่ต๋มที่สุด

ประไพ "ตาย-ตาย-ตาย กรรม รับประทานเข้าไปกันคนละมาก ๆ เสียด้วย"

คุณณัฐ "ซา ร่ายแรงถึงเพียงนั้นเชียวหรือ?"

สุนนียตา "เอ อ้าวรู้สึกพิกลแล้วโว้ย"

ประไพ "ตาย-ตาย กรรม-กรรม ทำยังงี้หรือ?"

คุณณัฐ "อ้าวชวย" ค้มเหลาเปล่า ๆ อีกครั้งด้วยแก้ว"

สุนนียตา "อย่าเพอคกใจ" พุคแล้วลุกออกไปข้างนอก ระหว่างเวลา 2 - 3 นาที ที่

สุนนียตายุกพิธีกรออกมาจากห้อง และกำลังโทร ศัพท์แจ้งเหตุการณ์ไปให้แพทย์ทราบ และเชิญให้มาโดยด่วนนั้น ภายในห้องกินข้าวเจียงกริบ คุณณัฐนั่งนิ่งมีอาการ เมามากกว่าอย่างอื่น คุณณัฐกับสุนนียตา นั้นเมนน้อยกว่า ต่างก็ไต่แสดงท่าเป็นทุกข์ถึงสังขาร ควรสังเกตคนละอย่างคุณณัฐนั้นเอามือคลำพุง กระพริบตาเป็นอาจุจอยใจอยู่แต่ข้างในกระเพาะอย่างเคียว สุนนียตา นั้นหน้าเฝือกคงเพราะจำได้ว่ากินเห็ดเขามากกว่าใครหมก ส่วนแม่ประไพนั้นนัยน์ตาลอ แคนใจตัวเองมากกว่ากลัวตาย

สุนนียตา กลับมานอกว่า "โทรศัพท์บอกหมอแล้ว เขาว่าแก้ทัน"

คุณณัฐ "ทำไง?"

คุณณัฐ "หมอว่าไง?"

สุนนียตา "เขาว่าไม่เป็นไร"

คุณณัฐ "เห็ดไม่เป็นไร หรือคนไม่เป็นไร?"

สุนนียตา "ไม่รู้"

นายชอบ สรรพโชค นายแพทย์หัวลมวยาเข้ามาควยอาการรีบร้อน

สุนนียตา "ทำไงหมอ?"

นายสรรพโชค "ท้องฉีกยา"

สุนนียตา "แล้วไง?"

หมอ "ให้อาเจียน"

คุณวัชร "อาเจียน ว่า อาเจียนทำไม?"

หมอ "มายังนี้พิษจะทำอันตราย"

คุณวัชร "บ้า เฟ็งกินเข้าไปไม่ทันไร"

หมอ "นั่นสิ รีบเอาออกเสียสิ"

คุณเด็ก "ไม่เอาออกอันตรายมากไหม?"

ขุนสัวณัฏ "เป็นอย่างหมาไหม?"

หมอ "ผมไม่รับรอง"

ขุนนิยดา "อย่ารำไรเลย รีบจัดการ เกิดหมอ"

คุณวัชร "ยังใจหว่า เรียกมาให้กิน แล้วจะให้รีบราก"

นายสรพทิต "อย่าประวิงชารออยู่เลยคุณ"

คุณวัชร "อ้าว กินเข้าไปแล้วก็หวังใจว่าจะให้ไปออกเอาเขา หนอยินจะไม่ให้ประวิง"

ขุนนิยดา "ประวิงไม่ได้ อ้าวเป็นคนรับผิดชอบ ใครไม่ยอมรับผิดชอบก็คิดเขาไป หมอเตรียมยาเด็ก"

นายสรพทิต เตรียมยาเสร็จแล้วหันไปทางนางนิยตยูกติกรพทิตว่า "ต้องนึกยากคุณนายก่อน"

เพราะไม่มีฤทธิ์แอลกอฮอล์ประทั่งพิษ"

คุณวัชร "ผมมีมาก ประทั่งอยู่ไหม?"

หมอคิดประโหแล้ว กำลังเตรียมสำหรับคนอื่นต่อไป

คุณวัชร "ผมมีแอลกอฮอล์ 8 - 9 เปอร์เซ็นต์ มีฤทธิ์พอไหม?"

หมอ "ไม่พอ แต่คิดคุณที่หลังเพื่อนได้"

ขุนสัวณัฏ ยืนแซนให้หมอพลาจว่า "กินเลี้ยงคราวนี้เจ๊"

คุณวัชร "กินเลี้ยงบ้า คายเลี้ยงนะไม่ว่า"

ถึงคราวนึกขุนนิยดา ขุนนิยดา ว่า "อ้าวเสียใจจริง ๆ เพื่อนยาก ความจริงไม่น่าคิดอ้วเลยตายเสียดีกว่า"

คุณวัชร "ถึงว่าเดอะ"

คุณเด็ก "นึกแล้วเมื่อไรอาเจียน?"

หมอ "ภายใน 5 นาที"

แม่ประโหวิ่งออกไปข้างนอก

คุณเล็ก "สารอกออกมาเพียงไหน ?"

หมอ "ออกหมด"

คุณนุญ "เอาให้ท้อออกมาอย่างเดียวเถอะนา"

นายสรรพิตมของคณนุญกวักหาท้าวแม่ แล้วว่า "ยาในโลกนี้ที่ไหน ที่ชยักอะไรไว้
ไม่ให้ออก แล้วสารอกแถมทางอย่าง"

ขุนสัวณัฏ กับขุนนิยทา วิ่งออกไปพร้อม ๆ กัน หมอกำลังนึกคุณเล็ก เสร็จแล้วหันมาทางคณนุญ

คณนุญ "เฮ-เฮ ไม่ท้องฉันทหรือก ผมคิดว่าถ้าได้ดูเขาสารอกผมคงออกของผมเอง"

คุณเล็ก "ไม่เอา อายาอมมัน"

หมอจับแขนคณนุญ คณนุญสะบัด

คณนุญ "งั้นอ้วลวงคอเอง" ตะโกน "อายเจิ้งไว้ย "

"ช่างมัน" คุณเล็กพูด แล้วเดินคอโก้งออกไปอย่างรีบร้อน หมอเดินตามกันออกไปคณนุญของยา
อายเจิ้งสวนเขา

"อายเจิ้ง" คณนุญร้อง "เอากะโถเมา กูจะรอก"

"คลิ๊ก" เจิ้งเอากะโถเมาทิ้ง "กิงเลี้ยวทำโลคายจ"

"ให้คัมเมทิม ทำเอาอายแถมท่าย" พูดแล้วอาปาก

"ไอควา"

"มึงนะซี" คงนิ้วชี้จะเอาเขาปาก

"ผมปาว"

"ว่าโห่ง?" คณนุญยังมือ

"ผมว่าอายแถมท่าย เทกเพาะฉดยงทับ"

คณนุญ "อายเสียบหาย ทำไมทงว่า "เทกเพาะ" ค่าย"

ขุนสัวณัฏ กับขุนนิยทา กลับเข้ามา

คณนุญ "สหายก็หรือครับท่านสองขุน? ฮ่า-ฮ่า-ฮะ ว่าใหม่หรืออายเจิ้ง"

"เทกเพาะฉดยงจิง ๆ นา มั่งแฉงเลวไอทับเปียบเลี้ยว อายแถมท่ายเลอ"

คณนุญ "หน้อย พุทภาษาส่ง คิวากูประวิงไว้ มายชาคทุน ฮะ-ฮะ-ฮะ คะ "

ขุนนิยทา "อายลักเงา มัวคิใหม่"

ขุนสัวนั้น "อายไหนดก ชาวกลางวันของกุหลอยออกนาหมด"

ประไท คุณถึก กับหมอเดินทางกันเข้ามา

หมอ "ทำบิลเก็บเงินรวมใบเดียวตีไหนครับ?"

คุณถึก "บิล?"

ขุนสัวนั้น "ออกอะไรกันอีกเล่า?"

คุณถึก "อ้าวสบาย"

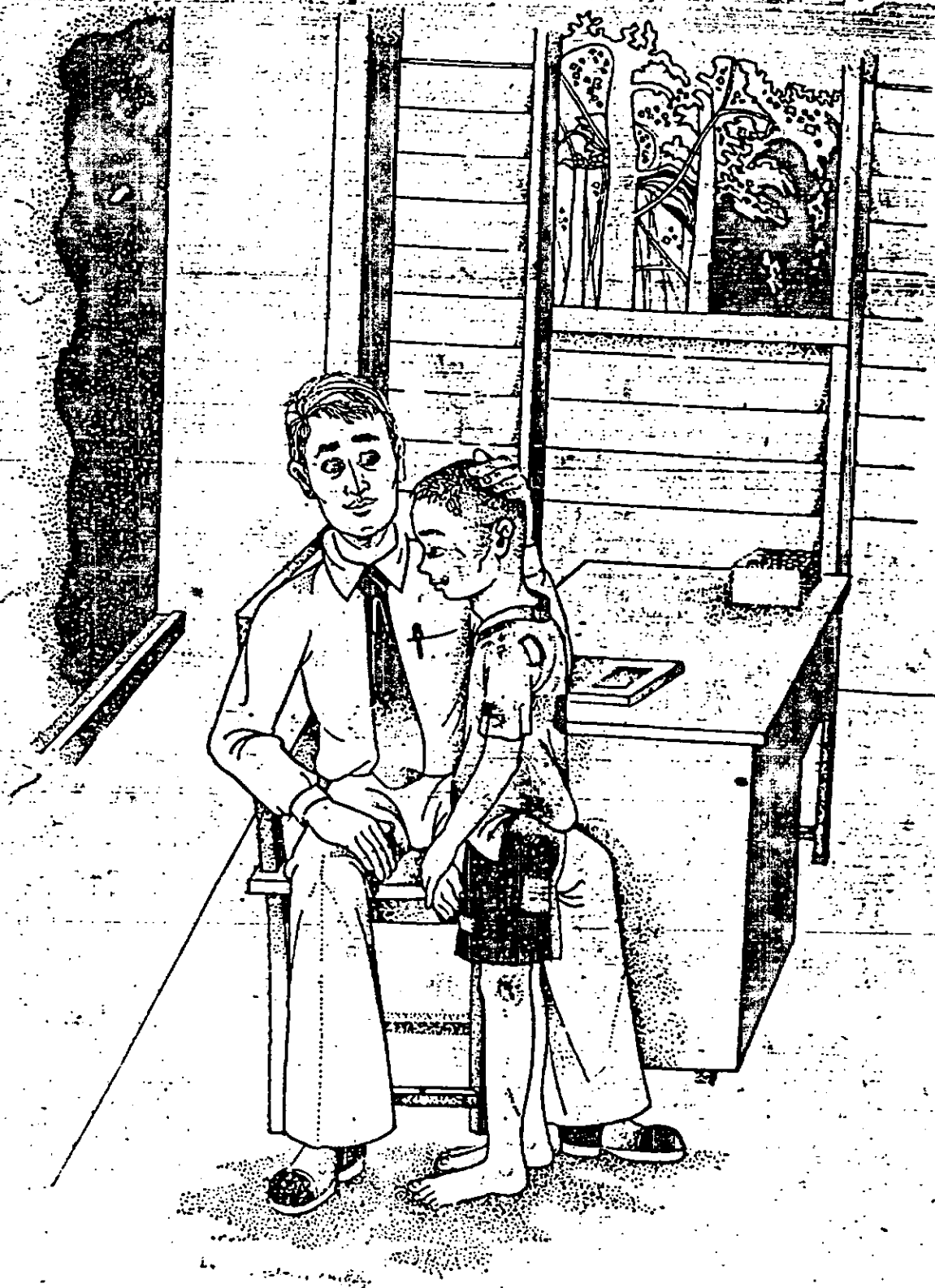
ขุนสัวนั้น "อ้าวออกเอง"

คุณถึก "ชโย ประเทศ-ไทย-รวม-เลือก-เนื้อ-ชาติ-เรือ-ไทย-"

คุณถึก "อายมา ใครไปกินราชนวศกันบ้าง?"

คุณถึก "ใครเลี้ยงกินมันอีกวะ"

แล้วสสหายชายฉกรรจ์พากันไป

ครูเกรียงขึ้นมือไปลูบหัวก้อนเบาๆ ด้วยความรักที่มีต่อศิษย์ ซึ่งบางทีก็เหมือนลูก

เด็กที่ครูไม่ต้องการ

(นิมิตร ภูมิถาวร)

เสียงไม้เรียวกระทบกัน ดัง ชวบ ชวบ นักเรียนที่เข้าแถวหน้าเสาธงเงยบกริบ พวกตัวเล็ก ๆ ที่เคยคุยกันจอกแจกเวลาร้องเพลงชาติ ยืนตัวแข็งเป็นท่อน

"คนอ่อนโยนเขาเบี่ยงอย่าง ถ้าขึ้นประหลิดจะถูกทำโทษแบบนี้ สำหรับนายก่อน เคยห้ามเคยสอน นับครั้งไม่ถ้วน ยังไม่จำ ถ้าทำอีกทองเอา 2 คุณ 2 คุณ 3 เท่าไร ก่อน" ครูใหญ่ทาลูกกวาดจ้องที่ก่อน

"๑ กรับ"

"เออที สุทรคุณประเทศไหนกันพอกคุณ ป.3 แล้ว นี่จะมัวแต่ขาดโรงเรียน ทอใหม่"

"๖ กรับ"

"ไอ้ ทอไปหกทีจำไว้ ไปได้"

ก่อนคำนับ เดินก้มหน้ากดดับไป เสียงนักเรียนตีหมัด ทัวเปื้อน ๆ เริ่มแหกกันอีก

ใคร ๆ พากันลงความเห็นว่ ก่อนเป็นเด็กเกเร เหลือขอ ขาดโรงเรียนบ่อย รังแกคนอื่น ทำครูผู้หนึ่ง ลักเปิดไถ่ถามหมุ่บ้าน ลักสมุคกินสอเพื่อน ออกจากบ้านมาโรงเรียนเอาหนังสือตอน แะเล่น เสียดกลางทาง บางวันกลับจากโรงเรียนไม่ถึงบ้าน นอนเสียดกับเพื่อน บางทีกินนอนตามกองฟาง ทำเอาครู ปวดหัวไปตาม ๆ กัน เหมือนที่เท่าไร ๆ ไม่มีผล พวกผู้ใหญ่ที่รู้จักทางพยากรณ์ชะตาของก่อนไว้ว่า โตขึ้น ถ้าไม่ตายโหง ก็ตกคุก

ก่อนอายุ 11 ขวบ กำลังเรียนชั้นประถม 3 นอมสูง ผิวดำ ที่มมปากมีรอยแตกขาวเป็นวง โรคขาดอาหาร ประวัติที่ครูเกรียง ครูประจำชั้นบันทึกไว้ ก่อนกำพร้าพ่อตั้งแต่ยังจำความไม่ได้ แม่มี บัวใหม่ หึงให้ก่อนอยู่กับยาย ก่อนขาดความอบอุ่นจากแม่ มีแต่ยายที่เอาแต่ดูค่า ตามแบบของคนแก่จะให้เด็กทำอะไรให้โตคงใจ ยิ่งฐานะยากจนหาเช้ากินค่ำ จึงไม่มีเวลาเอาใจใส่กับหลาน เพียงมีข้าว กรอกหม้อไปวันหนึ่ง ๆ ก็พอใจแล้ว

สิ้นเสียงสัญญาณระฆังหยุดพักกลางวัน เด็ก ๆ กรอกออกมาจากโรงเรียน หิ้วปิ่นโต หม้อข้าว เหยี่ยมรับประทานอาหารกลางวัน บางคนตรงเข้ามาหาแม่ค้า คนขายหวานเย็นเขย่ากระดิ่งรัวต้น เด็ก ๆ วิ่งเข้าไปล้อม

ก่อนออกไปยืนอยู่ห่าง ๆ จากกลุ่มเด็กเหล่านั้น ทาจับอยู่ที่ตัวตุ๊กตีสีเขียวสีแสดที่เล็ก ๆ กำลัง
กอดกันอย่างฉ่ำกาว ความหิวมันเตือนน้ำย่อย น้ำย่อยเตือนให้น้ำลายไหลเตรียมออกมาเพื่อคลุกเคล้า
อาหาร นาน ๆ เขาจะยกมือขึ้นเช็ดปาก กลืนน้ำลาย กอนยืนเหมือนถูกสะกด ปลอบความคึกฟุ้งชาน
ออกไป

...เด็กพวกนั้นใส่เสื้อผ้าเนื้อดี สะอาด เพราะมีพ่อแม่รักให้ สวมถุงเท้า รองเท้า มีหมวก
กันแดด มีกระเป๋าหนังสือสวย ๆ มีสติกมาซื้อขนมกินทุกวัน บางคนยังได้ค่าจ้างมาโรงเรียน มีโอกาส
ร้องไห้จนแม่เมื่ออยากได้ทุกขลาหรือรถจักรยานสักคัน แม่คอยหมั่นหาในยามดึก อากาศหนาว บางคน
พ่อแม่เอารถมาส่งถึงโรงเรียน ก้มก้มตัวบ้าง เสื้อกางเกงสีซีดๆ กันขาด ปะแลวปะอีกจนหาเนื้อเค็มไม่พบ
เวลาเดินลมหนาว ๆ รองเท้า หมดไม่ของทุกถึง มองไปทางโรงอาหาร พวกนั้นกำลังกินข้าวอย่าง
เอร็ดอร่อย พวกที่หิวแล้ววิ่งเล่นกันสนุกสนาน สายตาขมู๋มู๋ของกอนหลบลองท่า ไม่อยากให้เห็นภาพนั้น
อีกต่อไป เดินก้มหน้าออกไปทางหลังโรงเรียน

ทอนบายครูเวร เรียกกอนมาทำโทษอีก เพราะมีเด็กมาฟ้องว่า กอนไปขโมยส้มในสวนหลัง
โรงเรียนกิน

"ทอนหยุดพัก เธอไปขโมยส้มเขาใช่ไหม" ครูเวรตั้งคำถาม

"ครับ"

"ก็ถูก"

"2' ครับ"

"ครูเคยบอกกี่ครั้งแล้ว ไม่ให้ขโมยของคนอื่นจำได้ไหม"

"จำได้ครับ"

"แล้วทำไมเอาน้ำส้ม"

เงียม กอนไม่ตอบ ไม่มีคำแก้ตัว กอนน้ำนิ่ง ในที่สุดก็โดนไม้เรียวเพื่อไม่ให้คนอื่นเขาอย่าง
เขาวุ่นงัน พ่อเด็กชายสมศักดิ์ นักเรียนชั้นเดียวกับกอนมาหาครูใหญ่

"ครูช่วยจัดการให้ โอ้กอนมันท้อถอยจนเสียหน้าตาบวม คุ้ยครับ" ผู้เป็นพ่อฟ้องครูใหญ่

ชโห้หน้าลูก มีรอยเขียวที่ขอบตา

"ครูต้องเฆี่ยนให้เช็ดเสียบ้าง"

"ครับ เกี่ยวมจกการให้" ครูใหญ่รับปากพอของสมศักดิ์ด้วยความเกรงใจ เพราะเป็น
พ่อค้าใหญ่ช่วย เคยออกเงินสร้างโรงเรียนทั้งคอนหลัง ข้ามีลูกชายคนเดียว ประคบประมงกันเป็น
เวรๆ ความรักทำให้เกิดความลำเอียง อำนาจเงินทำให้เกิดความเกรงใจ

กณณุกที่ 6 ที่ เพราะของเอาสองคน

กลางวันวันนั้น หลังจากเกิดออกจากห้องไปหมดแล้ว ครูเกรียงเรียกก่อนเข้าพบ

"ทำไมไปทอยสมศักดิ์เขาละก่อน" เป็นน้ำเสียงที่แสดงความปรานี

"เขาวามไอ้ชโมยครับ"

"เราต้องออกหน้าก่อน เกิดเป็นลูกผู้ชายทองทน เสียงเขาวามันไม่เจ็บแสบอะไร เราทำร้าย
เขามันผิดกฎของโรงเรียน ครูเห็นใจเธอ รักเธอ อยากเห็นเธอเป็นคนดี มีเรื่องอะไรค้ำใจของเธอ
ให้ครูฟังบ้าง ครูเหมือนพ่อหรือพ่อของเธอ ไม่ตอกลัว มีอะไรบอกนะ"

ครูเกรียงยืนมือไปลูบหัวก่อนเบา ๆ ด้วยความรักที่หมกมุ่น ซึ่งบางทีก็เสมือนลูก น้ำใส ๆ
จากดวงตาอันชุ่มฉ่ำนั้นเริ่มไหลออกมาอวบแฉะ เป็นครั้งแรกที่ครูเกรียงเห็นน้ำตาของกอน มันเป็น
น้ำตาแห่งความขื่นขื่นใจ ความน้อยใจ ความดีใจ ระคนกัน อาจเป็นครั้งแรกที่เขาได้รับความอบอุ่น
ได้รับความเห็นใจ เคยแต่ถูกคุดำ ถูกตำหนิ คาคโหมไม่เวียว ไม่มีใครเป็นมิตรกับเขาเลย

กอนมองตามครูเกรียงไปจนลับตา ความสุขที่เขาได้รับเพียงชั่วครู่ กำลังจะหมดไปพร้อมกับ
ภาพของครูที่ลับไป จะโง่กตัญหันตาทางแต่ไม่เห็นครูเสียแล้ว

กลับมาหนึ่งที่โต๊ะ หยิบหนังสือขึ้นมาเปิด ภาพที่ผูกขึ้นบนหนังสือ มันจะหยอยกันมาเป็นลำดับ
สีเขียวแดงของหวานเย็น กลัวยิ่งร้อน ๆ กวดยืดว ขาวรากแดง ขาวคมัด ส้มโอ ภาพสุดท้าย
ไม่เรียวกำลังลงหลังตัวเอง

เปิดหนังสือ เดินไปรินน้ำดื่ม 1 แก้วเต็ม ๆ กลับมาพุงลงกับโต๊ะ ภาพยายหัวขาวโพลน
ถือไม้ไล่ตี ปากก็คำอยู่ไม่ขาด ขึ้นบนกระหม่อมเปิดหมอนขาว ขาวหมกหม้อ ปิบขาวสารก็เกลี้ยง ล้วนแต่
เป็นภาพของความขื่นขื่น แล้วภาพที่ตนปรารถนาก็มาแทน ไค้สวมเสื้อกางเกงชุดใหม่ กระเป๋าหนังสือ
ใบงาม สมุดเนื้อคัมพูปกเป็นฉิวกำลังฉ่ำมา คินสอแห้งสวย กำลังอโรยกับกาวยืดวขามใหญ่ ขาวหวานเย็น
อีก 1 แห่ง เพื่อน ๆ พากันมาเล่นควย แม่กำลังโอบกอดลูกหัว

เสียงระดังดังขึ้น ภาพจริงและภาพปลอมที่เกิดขึ้นบนจอแห่งจิตของกอนก็ล้มหายไป ลุดจาก
โต๊ะไปคินน้ำเปล่า ๆ อีกสองแก้ว เหยิมเข้าเรียน

ข้าวก่อนขาดโรงเรียน 3 วัน เป็นเรื่องธรรมดาสำหรับครูในโรงเรียน แต่เรื่องเงินในกระเป๋าคือของครูสตีฟหายนะซี เป็นเรื่องโจ่งจั่นกันในช่วงครูเกือบทุกคนลงโทษก่อน ครูลืมกระเป๋าวางบนโต๊ะพักเดียวเงินหายไป 50 บาท พอถึงรุ่งขึ้นก่อนขาดโรงเรียนเลยคิดกันว่าก่อนไม่กลามาเพราะกลัวถูกทำโทษ คอยเห็นครูเกรียงจึงตกลงใจไปนานก่อน

ครูเกรียงเป็นครูใหม่ เขามาสอนในโรงเรียนมานานไ้ไม่ถึงปี และไม่ใช่นักมานี่ จึงต้องถามชาวบ้านมาตลอดทาง ประมาณ 2 กิโลเมตรถึงบ้านก่อน ซึ่งควรจะเรียกว่ากระโจมมากกว่าบ้าน มุงหญ้าคา ฝาซัดตะ เสาโย้ไปข้างหนึ่ง ไซ้ไม้ค้ำไว้กันลม หลังคามีรูโหว่ เพราะหญ้าคาเก่า ปลายหลุดไป กองเอาถุงพลาสติกแซมไว้กันฝนรั่ว ขนาดของกระโจมนอนแทบไม่ตลอดตัว ขณะที่ก้าวขึ้นไป มันไหวตัวขยิบขยิบมากลัวทั้ง

บนเสื่อไม้เก่า ๆ มีร่างของหญิงชราอนอยู่ นอนเห็นโครงขึ้นเป็นซี่ ๆ หนึ่งทีหย่อนยาน กระเพื่อมขึ้นลงเวลาหายใจ ก่อนลุกขึ้นจากเตาหุงข้าวมุมกระโจม ยืนเก้งก้างควความประหลาดใจ เลยท่าอะไรไม่ถูก

"กำลังทำอะไรก่อน อ้อ หุงข้าวรี" ครูเกรียงหันไปทางหม้อข้าวที่กำลังเคี่ยวมีไฟลุกท่วมหม้อ เพราะเป็นไฟพื้น

"ผมชาวผมให้ยายครับ"

"ครูมาเยี่ยมเธอ คิดว่าป่วยเป็นอะไรไป"

"โครมา หือกอน โครมา" เสียงแหบเครือของยาย

"ครูมา ยาย ครู"

"อ้อ ครู" แก่ท่าหาจะลุกขึ้นนั่ง แต่ครูเกรียงห้ามไว้

"ผมมาเยี่ยมครับป้า เห็นก่อนหายไปหลายวันคิดว่าเจ็บป่วยเป็นอะไรไป"

"อ้อ ฉันทป่วยหลายวัน ก่อนต้องขาดโรงเรียน แยะจริง ๆ ครู ค้นหาเช่ากินคำ มาเจ็บเสียก็ไม่มีอะไรจะกิน ไ้ก่อนมันพอเก็บผักหักพื้นบ้าง รับจ้างรับอนเขา ไ้เงินมาซื้อข้าวสารหุง บางวันก็ต้ม บางวันก็ไม่ต้ม เฮ้อ" แก่หยุดหอบ พอที่ก่อนยกขาขวามาให้ เป็นขาผมเหลว ๆ มีน้ำมากกว่าเมื่อก่อน กอนพุงยายให้ลุกขึ้นนั่ง แล้วเริ่มกินข้าวผม

"กินข้าวเสียก่อน กอน"

ก่อนจัดการกับชาวคนที่เหลือกันหมด ชาวคนเปเล่ใส่เกลือเค็ม ๆ รสหวานมันของข้าวใหม่ ทำให้ชาวคนหมอนั้นหมดความรู้สึก

"ป่ากินยาอะไรบางหรือเปเล่" ครูเกรียงหันไปทางยายของกอนที่ล้มแล้ว กำลังคืบหน้าจากกระป๋องแมกกา ๆ

"ก่อนมันล้มมาให้ ไม้รยาอะไร กินเข้าไปพอยาวกหัว" แก้วไปทางชวดยา ครูเกรียงหยิบมาดู แล้วทองแปลกใจ เพราะตัวหนังสือที่ปักทับไว้ข้างขวด บอกชื่อว่ายา "แอสไทริน" เป็นลายมือของเขาเอง

"ยาในโรงพยาบาลโรงเรียน" ครูเกรียงคิด

เมื่อลงบันไดบ้านกอนมาแล้ว ครูเกรียงรำพันกับตัวเองว่า

"กอน เธอไม่ได้จะไปพบทุกคนอย่างอย่างที่ใคร ๆ พากันเข้าใจหรอก ครูไม่ทำหิเธอเลย ที่เธอขาดโรงเรียน 3 วัน ครูเสียอีกควรจะอายเธอ เพราะครูจะลาโรงเรียน 5 วัน เพื่อกลับไปเยี่ยมแม่ซึ่งป่วยอยู่บ้าน"

เอกสารหมายเลข 29

เครื่องหมายวรรคตอน

เครื่องหมายวรรคตอนนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การเขียนหนังสือมีระเบียบ และสะดวกในการอ่าน ซึ่งจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย อันทำให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จ

เครื่องหมายคือ สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดในการใช้เขียนหนังสือไทย มีหลายชนิด มีวิธีใช้ต่าง ๆ กัน บางอย่างจำเป็นต้องใช้ในการเขียนหนังสือ คือยังใช้อยู่ตามปกติ ได้แก่

1. วรรคตอน
2. ขอหนา มหรรดสัญลักษณ์
3. ๑ ไปยาลน้อย
4. ๓๓ ไปยาลใหญ่
5. (...) นชลิขิต
6. อัศเจรีย์
7. ๑ ไม้มอก

อีกพวกหนึ่งเป็นประเภทไวยากรณ์ ไม่ไวยากรณ์ คือไม่ใช่ก็ไม่ทำให้เสียความ แต่ถ้าใช้ก็ดีกว่า ไม่บังคับใช้ ได้แก่

1. , จุลภาค
2. ? ประจัญ
3. . มหัพภาค
4. - ยติภังค์
5. — สัญลักษณ์ประกาศ
6. " " สัญลักษณ์ประกาศ
7. " บทสัญลักษณ์

อีกพวกหนึ่งเลิกใช้หรือใช้เฉพาะคำประพันธ์ คือ

1. ฟองมัน	4. ยามักการ
2. โคมุท	5. ทัณกา
3. คั่นเคียว	6. คั่นคู้

คำอธิบายเครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้ในปัจจุบัน

๑. วรรค คือ การเว้นระยะ ระหว่างคำ ข้อความ หรือประโยค เพื่อให้เห็นชัดว่า
ทางคำ พยางค์ข้อความ หรือทางประโยคกัน แต่ก็ยังมีความเกี่ยวเนื่องภายในประโยค หรือย่อหน้า
เดียวกัน การเขียนเว้นวรรค มี 2 ลักษณะ คือ

วรรคน้อย ใช้ระหว่างคำ

วรรคใหญ่ใช้ระหว่างข้อความ และประโยค

๒. ย่อหน้า หรือมหรรณพ คือการย่อหน้าขึ้นบรรทัดใหม่ เมื่อสนใจความสำคัญหนึ่ง ๆ

๓. ฯ ไปยาลน้อย ใช้ ละคำที่รู้จักกันทั่วไป เช่น ข้าฯ มาจาก ข้าพเจ้า ข้าพระพุทธเจ้า

๔. ฯลฯ ไปยาลใหญ่ ใช้ ละคำ หรือข้อความส่วนใหญ่ อาจจะละตอนกลาง ตอนท้าย
หรือละ ข้อความที่ไม่ต้องการเขียน เช่น พญายุทธะโธม ๔๔ ตัว คือ ก. ข. ค. ฯลฯ

๕. () นชลิขิต หรือวงเล็บ ใช้กรอมนำหรือข้อความที่ขยายใจความของคำ หรือ
ข้อความข้างหน้า เช่น เจ้าพระยาพระคลัง (หน)

๖. อัศเจรีย์ หรือเครื่องหมายตกใจ ใช้ประกอบคำข้างท้าย คำอุทาน หรือเสียงธรรมชาติ
ไม่ใช่ประกอบคำอุทานเสริมบท เช่น นี่แน่ะ เสือแฉก พายุแปรียง

๗. ๆ ไม่แยก ใช้เขียนหลังคำ หรือความ เพื่ออ่านซ้ำ ๒ ครั้ง แบ่งเป็น ๓ ชนิด

๗.๑ ซ้ำคำ เช่น สิ่งของต่าง ๆ อ่านว่า ต่าง ต่าง

พวกเด็ก ๆ อ่านว่า เด็ก เด็ก

๗.๒ ซ้ำความ เช่น เขาเดินไป ๆ อ่านว่า เดินไป เดินไป

๗.๓ ซ้ำประโยค เช่น ฉันได้งานแล้ว อ่านว่า ฉันได้งานแล้ว ฉันได้งานแล้ว

เอกสารหมายเลข 31

คำอธิบายเครื่องหมายวรรคตอนที่ไม่บังคับใช้

เครื่องหมายชนิดนี้ไม่ใช่ก็ไม่ทำให้เสียความหมาย แต่ถ้าใช้ก็ได้

1. , จุดภาค หรือจุลจุด นำ ใช้ค้นค่า ข้อความ หรือจำนวนเลข ให้แยกจากกันเพื่อความเด่นชัด

2. ? ประจักษ์ ใช้เขียนหลังข้อความหรือประโยคที่เป็นคำถาม เช่น ใครมา ?

3. . มหัพภาค (พันธุ หรือจุท) ใช้ดังนี้

3.1 เขียนหลังตัวอักษร เพื่อแสดงความเป็นอักษรย่อ เช่น กก. พ.ร.บ.

3.2 เขียนหลังตัวเลข หรือตัวอักษรกำกับข้อ เช่น 1.ก. 2.ข. 3.ค.

3.3 เขียนแสดงตำแหน่งทศนิยม และตำแหน่งนาที เช่น 20.50 บาท 18.00 น.

4. - ยัติภังค์ หรือขีดเส้น มีที่ใช้อยู่ 2 อย่าง

4.1 ใช้เขียนข้อความที่เกี่ยวข้องเนื่องกัน เช่น "คนคืบ - คือคนที่ไม่ได้บวชเรียน

ไม่มีความรู้ทางพุทธศาสนา"

นอกจากนี้ยังใช้เขียนข้อความที่ขึ้นบรรทัดใหม่ เพื่อให้รู้ว่าข้อความนั้น

ติดต่อกองอ่านเนื่องกัน

4.2 ใช้ในคำประพันธ์บางคำต้องแยกกันเพื่อต้องการ สัมผัสหรือแยกวรรคขีด

เครื่องหมาย - เพื่อให้รู้ว่าเป็นคำเดียวกัน เช่น

" อนงค์เพศมันสทิ-

ระชาทิศรีทธารชาญ

มิไคคยถักควาหวาน

มิไคคยถักควาหวาน"

(ฉันทบ่อเกียรติชาวนครราชสีมา)

5. — สัญลักษณ์ หรือขีดเส้นใต้ ใช้ในข้อความสำคัญหรือต้องการให้สังเกตเป็นพิเศษ เช่น โรงเรียนตามซันรดเร็ว

6. " " สัญลักษณ์ หรือเรียกว่า เลขใน ใช้เขียนแสดงว่า

6.1 ข้อความนั้นเป็นคำพูด หรือแสดงความคิดเห็น เช่น

"บ้านเมืองสกปรก เหมือนรกในเรือน"

6.2 แสดงวาทขอความนับนํามาจากท่อน ไม่ใช่ของผู้เขียนเอง เช่น

"รูสิ่งใดไม่รูวิชา รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี"

7. " บุพสิทธิ์า เครื่องหมาย ละ ไซ้เขียนแทนคำลาง ฟ้ากับคำบน เช่น

อำเภอนือหูลุค คือ อ.แม่จัน จ.เจียงราย

อำเภอไคลุล " อ.เบตง ยะลา

เอกสารหมายเลข 32

คำอธิบายเครื่องหมายที่เลิกใช้แล้ว

เครื่องหมายชนิดนี้ใช้เฉพาะคำประพันธ์ คือ

1. ใช้เฉพาะบทประพันธ์โดยวางไว้หน้าบทโคลง กลอน ฯลฯ
2. โคลงบท (เขี้ยว) ใช้เขียนตอนจบเรื่อง หรือจบบทประพันธ์ บทหนึ่ง ๆ

ในทางปฏิบัติ บัดนี้เลิกใช้แล้ว

3. คั่นเคียว ใช้เมื่อจบบทหนึ่ง ๆ ใช้เฉพาะคำประพันธ์
4. ยามักการ ใช้ในคำบาลี สันสกฤต ที่เป็นคำควบกล้ำ เช่น
กตวา คสมมา บัดนี้เลิกใช้แล้ว ใช้แทนุ แทน เป็น กตวา คสมมา
5. ทินกา หรือคั่นครุ เป็นเครื่องหมายบอกมาตราเงินโบราณ หรือชั่งยาแผนโบราณ

เช่น

อ่านว่า 5 ชั่ว 4 คำลึง 3 บาท 2 สลึง หนึ่งเพื่อ 2 ไพ

6. คั่นดู ใช้เช่นเดียวกับคั่นเคียว บัดนี้เลิกใช้แล้ว

การเขียนจดหมาย

จดหมาย คือตัวหนังสือหรือข้อความที่เราใช้สื่อสารแทนการพูดจากัน เนื่องจากผู้ส่งสารและ
ผู้รับสารอยู่ห่างไกลกัน ไม่สามารถไปพบกันได้ด้วยตนเอง

จดหมายแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. จดหมายส่วนตัว เป็นจดหมายที่เขียนถึงผู้ที่เรารู้จักและคุ้นเคย เพื่อส่งข่าวคราว
เล่าเรื่อง ไต่ถามทุกข์สุข แสดงความระลึกถึง ขอความช่วยเหลือกันระหว่างญาติสนิท มิตรสหาย
ครูอาจารย์

2. จดหมายกิจธุระ เป็นจดหมายที่บุคคลติดต่อกันด้วยกิจธุระ เช่น ติดต่อบริษัท นักหมาย
ส่งของ บอกขายของ บอกเก็บเงิน เชื้อนหรือหางาน

ถ้าเป็นจดหมายของบริษัท ห้างร้าน องค์กรต่าง ๆ เขียนติดต่อบริษัท เรียกว่า
จดหมายธุรกิจ

3. จดหมายราชการ บางทีเรียกว่าหนังสือราชการ เป็นจดหมายติดต่อกันระหว่างส่วน
ราชการหนึ่งถึงอีกส่วนราชการหนึ่ง หรือติดต่อกันในกระทรวง ทบวง กรมเดียวกัน รวมทั้งจดหมาย
จากส่วนราชการมีไปถึงบุคคล บริษัท และองค์กรในเรื่องของราชการ จดหมายชนิดนี้ต้องมีเลขที่
ลงทะเบียนรับ-ส่ง

กลวิธีในการเขียนจดหมาย

1. เขียนข้อความให้ชัดเจน ใช้ถ้อยคำสุภาพ กระชับ สละสลวย ไม่อ้อมค้อมและต้องใช้
ภาษาที่สละสลวยมากกว่าภาษาพูด

2. เขียนด้วยลายมือเรียบร้อย อ่านง่าย

3. ใช้ภาษาถูกต้องตามลักษณะการใช้ภาษาและตามความนิยม

4. เขียนถูกต้องตามแบบฟอร์มที่รับรองกัน

มารยาทในการเขียนจดหมาย

1. ใช้กระดาษสีขาว สีอ่อน หรือสีสุภาพเข้ากันกับซอง ไม่มีรอยยับหรือรอยฉีก ขนาดให้
ใกล้เคียงฐาน ควรใช้กระดาษจากสมุดเขียนจดหมาย ถ้าจำเป็นจะต้องฉีกจากสมุด ควรตัดริมให้เรียบรอบ
ไม่ควรใช้กระดาษพิมพ์ตราของทางราชการ เขียนจดหมายส่วนตัวเป็นอันขาด
2. ควรเขียนด้วยหมึกสีดำ สีนํ้าเงิน ไม่ควรใช้ดินสอหรือหมึกสีแดง หมึกสีฉูดฉาดเพราะ
ไม่สุภาพ ต้องเขียนตัวอักษรหรือตัวเลขให้ชัดเจน ไม่ชุก ลม ชืด ซ้ำ หรือเขียนทับลงไป
3. ไม่ใช้ซองที่ฉีกฉลุหรือมีสีเข้มมาก ไม่เขียนข้อความที่ไม่จำเป็นลงบนซอง เพราะ
จะทำให้เลอะเทอะ บุรุษไปรษณีย์อ่านข้อความไม่ชัดเจน
4. ไม่สอดธนบัตร หรือสิ่งของมีค่าลงในซองจดหมายอาจหายได้
5. ไม่บรรจุสิ่งของอื่นนอกจากจดหมายลงไปในซองจดหมาย เช่น กระดุม กิ๊พ เพราะ
จะทำให้เครื่องประทับตราของการสื่อสารเสียหายได้
6. เมื่อได้รับจดหมายหรือไปรษณียภัณฑ์แล้ว ต้องรีบตอบโดยเร็วที่สุด
7. จดหมายที่ส่งทางไปรษณีย์ต้องฉีกซองตรวจว่าไปรษณียากรที่มุงบนคานขวามือ ควรใช้
ซองทาสีไปรษณียากรให้น้อยคงที่สุด ถ้าจำเป็นจะต้องใช้ซองหลายซอง ควรฉีกเรียงกันเพื่อความสะดวก
ของเจ้าหน้าที่ประทับตรา
8. ฉีกซองตรวจไปรษณียากรให้ถูกต้องตามอัตราที่การสื่อสารกำหนดไว้
9. ถ้าเขียนไปรษณียบัตรควรใช้ถ้อยคำสั้น ๆ สุภาพ และเป็นข้อความที่เปิดเผยได้
10. ไม่ใช้ภาษาสุกในการเขียนจดหมาย เพราะจดหมายเป็นการสื่อสารชนิดเป็นลายลักษณ์อักษร
ควรใช้ภาษาให้เป็นแบบแผนกว่าภาษาพูด
11. ควรเขียนคำนำหน้าชื่อผู้รับบนเจ้าหน้าที่ถูกต้องตามความนิยมและความเหมาะสม เช่น
คุณ นายแพทย์ อาจารย์ หรือไชยศทางทหาร ทำวจ ตำแหน่งของผู้รับนำหน้า
12. ไม่ควรใช้ซองที่ประทับตราเมืออากาศส่งทางไปรษณีย์ธรรมดา
13. ไม่ควรเขียนจดหมายถึงผู้อื่นในทำนองกล่าวหาว่าร้ายโดยไม่ลงชื่อผู้เขียน (บัตรสนเท่ห์)
14. ถ้าต้องการเขียนข้อความเพิ่มเติมหลังจากจบจดหมายแล้ว ต้องเขียนคำว่า ป.ล.

(ปัจฉิมลิขิต) ก่อน

ส่วนประกอบของจดหมาย

1. สถานที่เขียน ควรบอกให้ชัดเจนจากหน่วยย่อยไปหาหน่วยใหญ่ เช่น
 12 หมู่ 1 ต.ลำปางหลวง อ.เกาะคา จ.ลำปาง 52130
 20 หมู่ 5 แขวงลาภพราว เขตบางกะปิ กทม. 10230
 2. วันที่เขียน ใช้แบบจดหมายราชการ ดังนี้
 15 มีนาคม 2531
 3. คำขึ้นต้น หรือคำนำ จะกล่าวโดยละเอียดต่อไป
 4. ใจความหรือเนื้อความ เป็นตัวจดหมาย ถ้ามีเรื่องจะต้องเขียนมากควรแบ่งเป็น
 ตอน ๆ ถ้าจะเขียนเรื่องใหม่ก็ขึ้นบรรทัดใหม่ ย่อหน้าไม่ควร เขียนติดต่อกันเพียงย่อหน้าเดียว
 5. คำจบเนื้อความ
 6. คำลงท้าย ต้องใช้ให้สัมพันธ์กับคำขึ้นต้นและใช้ให้ถูกต้องตามฐานะของบุคคล
 7. ชื่อผู้เขียน ถ้าใช้ลายเซ็นต้องวงเล็บชื่อ นามสกุลไว้ใ้ลายเซ็นด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน
 ด้วย หากมีตำแหน่งหน้าที่การงานหรือติดต่อกับฐานะตำแหน่งนั้นก็ให้ออกตำแหน่งหน้าที่นั้นได้
 ถ้าเป็นจดหมายราชการ จะมีส่วนที่แสดงรายละเอียดเพิ่มเติม คือ
1. เลขที่
 2. เรื่อง
 3. อ้างถึง (ถ้ามี)
 4. สิ่งส่งมาด้วย (ถ้ามี)
 5. หน่วยงานหรือส่วนราชการที่ออกหนังสือ และหมายเลขโทรศัพท์

ตัวอย่าง การใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม และคำลงท้ายในการเขียนจดหมายตามมาตรฐานทั่วไป

ผู้รับ	คำนำหรือคำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย
บิดามารดา ญาติผู้ใหญ่	กราบเท้าคุณพ่อคุณแม่ ที่เคารพอย่างสูง	คุณพ่อ คุณแม่ คุณปู่ คุณตา	ด้วยความเคารพอย่างสูง
ญาติผู้ใหญ่รองลงมา	กราบเท้าคุณตาคุณยาย ที่รักและเคารพอย่างสูง กราบคุณน้าที่เคารพ อย่างสูง	ลูก หลาน กระผม จิตัน คุณน้า คุณอา	กราบมาด้วยความรักและ เคารพอย่างสูง ด้วยความเคารพ
ผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ	กราบคุณอาที่เคารพ กราบเรียนท่านกำนันที่ เคารพอย่างสูง	หลาน กระผม จิตัน อาจารย์ คุณ คุณครู ท่าน	ด้วยความรักและเคารพ ด้วยความเคารพอย่างสูง
ครู อาจารย์	เรียน คุณครูที่เคารพ อย่างสูง	กระผม จิตัน	ด้วยความเคารพ
บุคคลทั่วไป	เรียน...(ชื่อหรือ ตำแหน่ง)	กระผม จิตัน ท่าน ชื่อ ตำแหน่ง	ด้วยความนับถือ ขอแสดงความนับถือ
เพื่อน	ชื่อเพื่อน...เพื่อนรัก	ผม กัน จัน จิตัน คุณ เพื่อน เธอ	รักและคิดถึง
พระภิกษุทั่วไป	นมัสการ พระเสริม ฐานวโร	ท่าน พระคุณเจ้า	ขอนมัสการด้วยความเคารพ

เอกสารหมายเลข 36

รหัสไปรษณีย์

รหัสไปรษณีย์คืออะไร

รหัสไปรษณีย์คือ กลุ่มตัวเลขหรือตัวอักษร หรือเครื่องหมายอื่นใดที่กำหนดขึ้นใช้ในการแสดงให้ทราบถึงปลายทางของสิ่งของที่ส่งทางไปรษณีย์

การใช้รหัสไปรษณีย์มีความจำเป็นอย่างไร

ปัจจุบันปริมาณสิ่งของที่ฝากส่งทางไปรษณีย์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การคัดแยกเพื่อส่งต่อไปปลายทางโดยวิธีอ่านรายละเอียดจากเจ้าหน้าที่ผู้ฝากส่งระบุโดยตรงนั้นทำให้ล่าช้าไม่ทันต่อปริมาณงาน จึงจำเป็นต้องกำหนดให้ใช้รหัสไปรษณีย์ประกอบการจำหน่าย เพื่อให้การคัดแยกเป็นไปโดยรวดเร็วขึ้น รวมทั้งเพื่อให้สามารถใช้เครื่องจักรกลไปรษณีย์ที่มีประสิทธิภาพในการคัดแยกสิ่งส่งไปรษณีย์ได้

รหัสไปรษณีย์กำหนดขึ้นอย่างไร

รหัสไปรษณีย์ที่ใช้ในประเทศไทยเป็นแบบตัวเลขล้วน จำนวน 5 ตัว 2 ตัวหน้าเรียกว่า "รหัสจังหวัด" ใช้แทนจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย 3 ตัวหลังเรียกว่า "รหัสที่ทำการ" ใช้แทนที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขที่รับผิดชอบในการนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์และพัสดุไปรษณีย์ของแต่ละพื้นที่ปลายทาง ซึ่งเมื่อนำมาประกอบกันทั้ง 2 ส่วนแล้ว จะเป็นตัวเลข 5 ตัวตามตัวอย่าง ดังนี้

จาก

นายสุรศักดิ์ วงษ์ภักดิ์

104 ซอยปราโมทย์

ถ. สุริยวงษ์ เขตปทุมวัน

กรุงเทพฯ 10500

ส่ง

คุณวิรัช จีเพชร

350/5 ถ.อิสรภาพ

เขตปทุมวัน

กรุงเทพฯ 10700

แนบ

2

บาท

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาภาษาไทย

แบบทดสอบตามวัดแรงจูงใจในการ เรียนวิชาภาษาไทย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

เรื่อง นิทานเหียนสุภานิต นิทานชาดก คำราชาศัพท์ เรื่องสั้น เครื่องหมายวรรคตอน และการเขียนจดหมาย

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (x) หั้วตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียวลงในกระดาษคำตอบ (ข้อสอบมีจำนวน 50 ข้อ)

1. ข้อใดให้ความหมายของคำว่า "นิทาน" ถูกต้องที่สุด
 - ก. การเล่าเรื่องต่าง ๆ
 - ข. การเล่าเรื่องเกี่ยวกับเทพดา
 - ค. การเล่าเรื่องที่เป็นคติ และเพื่อความสนุก
 - ง. การเล่าเรื่องเกี่ยวกับความลึกลับโลกนิยาย
 - จ. การเล่าเรื่องจากประสบการณ์ชีวิตจริงของคนเก่า ๆ
2. นิทาน โดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมายอย่างไร
 - ก. ให้คติธรรม
 - ข. ให้ความบันเทิง
 - ค. ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้คำและสำนวนภาษา
 - ง. ให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของคนโบราณ
 - จ. ให้ข้อคิดซึ่งนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้
3. นิทานบางเรื่องให้คติธรรมเป็นเครื่องยกระดับจิตใจมนุษย์ให้สูงขึ้น หมายความว่า
 - ก. นิทานช่วยให้คนมีศีลธรรมขึ้น
 - ข. คนเลวฟังนิทานบ่อย ๆ อาจดีได้
 - ค. นิทานสามารถกล่อมเกลานิยายให้คนเป็นคนดีได้
 - ง. ผู้ฟังนิทานสามารถนำคติธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้
 - จ. คติธรรมในนิทานซึมซาบเข้าไปในจิตใจสามารถยกระดับจิตใจคนได้

4. การนำเอานิทานมาสอนนักเรียน มีผลดีผลเสียอย่างไร
 - ก. ผลดี เพราะจะได้นำประสบการณ์และความคิดเปลี่ยนแปลงใช้กับชีวิตจริง
 - ข. ผลดี เพราะนิทานชักเกลานิสัยนักเรียนให้เป็นคนดีได้
 - ค. ผลดี เพราะช่วยให้อ่านหนังสือเก่งและได้รับความสนุก
 - ง. ผลเสีย เพราะนิทานไม่ใช่เรื่องจริงขาดเหตุผลทำให้เด็กโง่
 - จ. ผลเสีย เพราะวิทยาศาสตร์ก้าวหน้าไปไกลเกินนิทานเป็นเรื่องล้าหลัง
5. ผู้แต่งนิทานเขียนสุภาษิตมีจุดมุ่งหมายใดเป็นสำคัญ
 - ก. แปลความหมายของสุภาษิต
 - ข. เพื่อให้ความรู้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน
 - ค. เพื่อแสดงความสามารถในเชิงภาษาของผู้แต่ง
 - ง. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมาของนิทานเขียนสุภาษิต
 - จ. เพื่อให้แง่คิดเป็นคตินำไปเปรียบเทียบกับชีวิตของคนในปัจจุบัน
6. คุณค่าและความดีเกื้อทางวรรณคดีของนิทานเขียนสุภาษิต ได้แก่ข้อใด
 - ก. ให้ความรู้ด้านศีลธรรม
 - ข. ให้ความสนุกเพลิดเพลิน
 - ค. แสดงคติชีวิตเป็นข้อเตือนใจ
 - ง. ใช้สำนวนโวหารอุปมาอุปไมยดี
 - จ. มีความรู้หลายด้านแอบแฝงอยู่ในนิทาน
7. สำนวนใดมีความหมายว่า ทำงานด้วยความยากลำบาก
 - ก. ไบ่ซังกั๊กไม่ซุง
 - ข. หายเรือทวนน้ำ
 - ค. ผ่นทั้งเป็นเข็ม
 - ง. เข็นครกขึ้นเขา
 - จ. งมเข็มในมหาสมุทร

8. จุดประสงค์สำคัญในการ เล่านิทานชาดก คืออะไร
- เพื่อให้ความสนุกเพลิดเพลิน
 - เพื่อให้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 - เพื่อแสดงความเชื่อวาทิกอนิเมะจริง
 - เพื่อให้ทราบประวัติของพระพุทธเจ้า
 - เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการสอนธรรมะ
9. บุคคลที่มีเป็นศัตรูของตัวเอกในนิทานชาดก คือใคร
- พระสุทัตถ์
 - พระเอกทัต
 - พระเทวทัต
 - พระพรหมทัต
 - พระสุวรรณหัตถ์
10. นักเรียนมอบช่อกอกไม้แด่สมเด็จพระบรมราชินี คำว่ามอบ ควรใช้คำว่าอะไร
- ถวาย
 - ทรงมอบ
 - พระราชทาน
 - น้อมเกล้าฯ ถวาย
 - ทูลเกล้าฯ ถวาย
11. ข้อใดใช้คำราชาศัพท์ผิด
- เจ้าอาวาสอาพาธ
 - ทอให้เงินแก่พระสงฆ์
 - ลุ่มไปนิมนต์พระมาฉันเพล
 - พระปลงณมทุกวัน 14 คำ
 - แม่ประเคนภัตตาหารแก่พระสงฆ์

12. ข้อใดไม่ใช่คำกริยาราชศัพท์
- ทรงศีล
 - ทรงปิ่น
 - ทรงยศ
 - ทรงเบญจ
 - ทรงกลาว
13. พระสงฆ์จำวัดตรงกับคำสามัญว่าอย่างไร
- นอน
 - สวดมนต์
 - ห้องพระคัมภีร์
 - เรียนพระธรรมวินัย
 - ปฏิบัติพระธรรมวินัย
14. คำว่า ไม่เท่าไร คำราชาศัพท์ว่าอย่างไร
- ฉลองใจ
 - ทองพระกร
 - ขารพระกร
 - ฉวรายนหัตถ์
 - ฉลองพระหัตถ์
15. ขาดายไร คำราชาศัพท์ว่าอย่างไร
- พระเต้า
 - น้ำจันท
 - พระโอสด
 - พระสุธารส
 - พระโอสดประจุ

16. พระฤษา ทรงกับคำสำนวนว่าอย่างไร
- เสื่อ
 - ผานุง
 - กางเกง
 - ผาคาคทุง
 - ผ้าเช็ดตัว
17. การเขียนเรื่องสั้นเริ่มขึ้นในสมัยใด
- รัชกาลที่ 3
 - รัชกาลที่ 4
 - รัชกาลที่ 5
 - รัชกาลที่ 6
 - รัชกาลที่ 7
18. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของเรื่องสั้น
- มีเหตุการณ์ซับซ้อน
 - มีตัวละคร 3 - 5 ตัว
 - มีแนวคิดสำคัญเพียงอย่างเดียว
 - การจบอาจทิ้งท้ายไว้ให้อ่านคิดเอง
 - มีความยาวประมาณ 1,000 - 10,000 คำ
19. เรื่องสั้น เรื่องสีปิ่นเอก มีลักษณะการแต่งแตกต่างจากนวนิยายอย่างไร
- มีตัวละครน้อย
 - ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก
 - มีหลายรสหลายอารมณ์
 - การจบของเรื่องต่างกัน
 - บรรยายฉากมากกว่าตัวละคร

20. เรื่องสั้นแต่ละเรื่องควรบรรจุค่าประมาณกี่คำ
- 1,000 - 10,000 คำ
 - 1,000 - 2,000 คำ
 - 1,500 - 2,000 คำ
 - 2,000 - 5,000 คำ
 - 5,000 - 10,000 คำ
21. เรื่องสั้นเป็นเอกให้อารมณ์ในคำใด
- เพื่อยืนยัน
 - อารมณ์ขึ้น
 - สะท้อนใจ
 - โกรธแค้น
 - รักกระทั่งจุ่มกระทั่งจุ่ม
22. นายแถวน ควักสตางค์ออกให้คารม กล่าวว่า ควักสตางค์ ควรใช้คำใดแทน
- หยิบเงิน
 - ยื่นเงิน
 - ส่งเงิน
 - ถือเงิน
 - ล้วงเงิน
23. งานลีลาที่หมกมุ่นอยู่ทุกมุมในสังคมปัจจุบัน ควรใช้คำใดแทนคำว่า ชุกชุม
- คกคค
 - เคี้ยคคค
 - มากมาย
 - เยอะแยะ
 - เกลื่อนกลาด

24. ข้อใดไม่จัดอยู่ในจำพวกสื่อมวลชน
- วิทยุ
 - โทรทัศน์
 - โทรศัพท์
 - หนังสือพิมพ์
 - นิตยสารวารสารต่าง ๆ
25. "ต่อไปนี้ยังแถมเห็นจะกลับเป็นคนเก่าไม่เบ่งอีกต่อไป..." คำว่าเบ่ง หมายความว่าอย่างไร
- หายใจแรง ๆ
 - แสดงสมรรถภาพ
 - พองตัวให้ใหญ่ ๆ
 - แสดงตัวเป็นคนสำคัญเกินไป
 - แสดงท่าท้วงขวางแทนออกหน่วย ๆ
26. คำว่า คีอีน หมายถึงอะไร
- ข้อการแสดงชนิดหนึ่ง
 - การแสดงลีเกียมอุกคุ
 - คนที่แสดงโคสมบทบาท
 - ผู้มีความสามารถทางร้องรำทำเพลง
 - ตัวแสดงลีเกียมแต่งกายอย่างคนทั่วไป
27. "คันทแตก" มีความหมายว่าอย่างไร
- การแสดงอย่างสุดฝีมือ
 - การแสดงอย่างสมบทบาท
 - การแสดงทั้งบนเวทีและนอกเวที
 - การแสดงความสามารถเฉพาะตัวออกมา
 - การแสดงโดยที่ไม่ต้องขึ้นอยู่กับบทคอยบอก

28. คำว่า "ไว้อย่าง" เป็นการกระทำในลักษณะใด
- การทำการระเบียบแบบแผน
 - การแสดงที่ไม่มีใครเทียบได้
 - การแสดงที่ทำให้ทั้งร้องและรำ
 - การรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลไว้
 - การรักษาความสามารถของตนไว้ให้ประจักษ์แก่คนรุ่นหลัง
29. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับคำว่า ศิลปิน
- เทนร่า
 - เทนกินรำกีน
 - เต็นกำรำเคียว
 - เทนแรงเทนกา
 - เทนร่าระบำรำมะนา
30. ข้อใดเขียนถูก
- ทาง นา ๆ
 - ทาง ๆ นา ๆ
 - ทาง ทาง นา ๆ
 - ทาง ๆ นา นา
 - ทาง ทาง นา นา
31. ข้อใดใช้เครื่องหมายปริศนิยค
- เสียงอะไร ?
 - ใครจะไปกับฉัน ?
 - เล่มไหนของเธอ ?
 - บ้านเธออยู่ไหน ?
 - อะไรฉันกินไ้ทั้งนั้น ?

32. ข้อใดใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง
- เขาไปรษณีย์ราว 5, 6 วัน
 - เขาไปรษณีย์ราว 5 - 6 วัน
 - เขาไปรษณีย์ราว 5 = 6 วัน
 - เขาไปรษณีย์ราว (5 - 6) วัน
 - เขาไปรษณีย์ราว 5.....6 วัน
33. ข้อใดใช้ไม้ยมกถูกต้อง
- คอกยหุบ ๆ แล้ว
 - หนาของแคง ๆ มาก
 - เขาขายคินสอเป็นโหล ๆ
 - ขอให้เขาทำงานเป็น ๆ ไร่ไ้
 - นี่คือเจ้าหน้าที ๆ ภูแลความปลอศภัย
34. ข้อใดใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง
- ระวังสุนัข ?
 - "ระวังสุนัข"
 - ระวัง สุนัข
 - ระวังสุนัข
 - "ระวังสุนัข "
35. ข้อใดเขียนถูกต้อง
- 1,100,000
 - 11,00,000
 - 111,00,00
 - 1,100,000
 - 11,000,00

36. เครื่องหมายต่อไปนี้คืออะไร " "
- วงเล็บ
 - นชลิขิต
 - ยติภังค์
 - อัญประกาศ
 - สัญประกาศ
37. ข้อใดคือรูปของเครื่องหมาย นุทสันตยา
- "
 - ()
 - " "
 -
 - - - - -
38. เครื่องหมายที่ใช้กำกับคำอุทานมีชื่อเรียกว่าอย่างไร
- ยติภังค์
 - จุลภาค
 - ปรัศนี
 - อัศเจรีย์
 - มหัพภาค
39. เครื่องหมาย จุลภาค มีไว้ใช้อย่างไร
- เขียนหลังอักษรย่อ
 - เขียนเพื่อคั่นระหว่างคำ
 - เขียนกำกับข้อความเพื่อให้แจ่มแจ้ง
 - เขียนแทนคำที่อยู่ข้างบนซึ่งอยู่ตรงกัน
 - เขียนหลังข้อความที่แสดงอารมณ์ทาง ๆ

40. เครื่องหมายอะไรใช้แทนจุลภาคได้
- มหัพภาค
 - ไปยาลน้อย
 - ไปยาลใหญ่
 - เวนวนรรคน้อย
 - เวนวนรรคใหญ่
41. ข้อใดใช้เครื่องหมาย นชลิขิต ถูกต้อง
- ยูให้ว่า (คำให้ว่า)
 - ม.ล.ปิ่น (มาลาภูล)
 - นิทานคำกลอนเรื่อง (พระอภัยมณี)
 - สมเด็จพระธีรญาณมุนี (โพนโก ธีร ป.ช.9)
 - นกเหล่านี้น่าเป็น (อาหารตา) ของผู้ที่รักธรรมชาติ
42. ปัจจุบันเครื่องหมายใดใช้น้อยที่สุด
- .
 - ,
 - "
 - ()
43. เราเขียนจดหมายถึงกันเพราะสาเหตุใด
- ประหยัดเวลา
 - เป็นสื่อแทนการพูด
 - ใช้เป็นเอกสารสำคัญ
 - ไม่ยากไปพบด้วยตนเอง
 - ใช้เป็นสื่อแทนการพูดกรณีที่ไปพบกันไม่ได้ด้วยตนเอง

44. จดหมายถึงเพื่อนและญาติจัดเป็นจดหมายประเภทใด
- จดหมายธุรกิจ
 - จดหมายส่วนตัว
 - จดหมายราชการ
 - จดหมายกึ่งราชการ
 - จดหมายกึ่งธุรกิจและส่วนตัว
45. การส่งจดหมายภายในประเทศควรติดแสตมป์ราคาเท่าใด
- 1.00 บาท
 - 1.50 บาท
 - 2.00 บาท
 - 2.50 บาท
 - 3.00 บาท
46. ในการเขียนจดหมายเราไม่ควรใช้ของขนาดต่ำกว่าเท่าใด
- 9 10 ซม.
 - 9 14 ซม.
 - 10 12 ซม.
 - 10 14 ซม.
 - 12 14 ซม.
47. เลขสองตัวแรกของรหัสไปรษณีย์เขตกรุงเทพมหานคร คืออะไร
- 10
 - 20
 - 30
 - 40
 - 50

48. ส่วนใดของจดหมายที่ควร เขียนอยู่กลางหน้ากระดาษ
- วันที่ - คำลงท้าย
 - วันที่ - สถานที่เขียน
 - สถานที่เขียน - ลงชื่อ
 - สถานที่เขียน - ใจความ
 - สถานที่เขียน - คำลงท้าย
49. การเขียนวันที่ในจดหมายควร จะเขียนอย่างไรจึงจะถูกต้อง
- 15/3/33
 - 15 มี.ค. 33
 - 15 มีนาคม 2533
 - 15 มีนาคม พ.ศ. 2533
 - วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2533
50. ถ้าต้องการให้จดหมายถึงผู้รับอย่างแนบแน่นไม่สูญหายควรทำอย่างไร
- ส่งทางเมลอากาศ
 - ติดแสตมป์เกินราคา
 - ลงทะเบียนจดหมาย
 - ไปส่งจดหมายที่ทำการไปรษณีย์
 - เขียนคำว่าถ้าไม่ผู้รับโปรดส่งคืนด้วย

แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น รวมถึงลักษณะนิสัยที่นักเรียนมักประพฤติปฏิบัติ ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด โปรดตอบให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน

2. คำตอบของนักเรียนจะไม่แสดงผลกระทบกระเทือนต่อตัวนักเรียน ผลจากการสอบถามครั้งนี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยทางการศึกษาอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยต่อไป

วิธีตอบแบบสอบถาม

ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วขีด ลงในช่องความเห็นซึ่งมีอยู่ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยให้ตอบในช่องที่ตรงตามความคิดหรือความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่าง

(๐) เมื่อเปรียบเทียบกับวิชาอื่น ๆ ข้าพเจ้าชอบภาษาไทย ...

ขอให้พิจารณาข้อความดังกล่าว นักเรียนมีความรู้สึกว่าคุณเองมีลักษณะเป็นเช่นนั้นหรือไม่ โดยขีด ✓ ลงในช่องที่นักเรียนพิจารณาว่าเป็นความจริงเพียงใด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๐)	เมื่อเปรียบเทียบกับวิชาอื่น ๆ ข้าพเจ้าชอบภาษาไทย					

ข้อ	ข้อความ	ความรู้สึก	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เมื่อเปรียบเทียบกับวิชาอื่น ๆ ข้าพเจ้าชอบภาษาไทย						
2	เมื่อข้าพเจ้าได้รับการบ้านวิชาต่าง ๆ แล้ว ข้าพเจ้าจะทำการบ้านวิชาภาษาไทยก่อนวิชาอื่น						
3	หลังชั่วโมงภาษาไทยแล้วข้าพเจ้าจะใช้เวลา ทบทวนสิ่งที่เรียนมาแล้ว						
4	ข้าพเจ้ามีความมานะในการ เรียนวิชาภาษาไทยมาก						
5	ข้าพเจ้ามีความคิดและมีความต้องการที่จะหาวิธีเรียน ภาษาไทยให้ได้						
6	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการกิจกรรมในชั่วโมงภาษาไทยเป็น กิจกรรมที่สนุกสนานทำให้อยากเรียนยิ่งขึ้น						
7	เมื่อข้าพเจ้าทำงานวิชาภาษาไทยไม่ทันกำหนด เวลาด้วยเหตุผลที่ไม่อาจเลี่ยงได้ เช่น เจ็บป่วย หรือมีธุระจำเป็น ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นที่จะ รับทำงานนั้นทันทีโดยไม่ท้อหรือครุ่นคิด หรือเพิกเฉยครั้ง						
8	ในชั่วโมงภาษาไทยข้าพเจ้ามีความตั้งใจใน เรื่องทบทวน						
9	ข้าพเจ้ามีความรู้สึกชอบกิจกรรมต่าง ๆ ในชั่วโมงภาษาไทย						
10	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือภาษาไทย และค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ						

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	ในช่วงเวลาเรียนภาษาไทยข้าพเจ้าจะเตรียมตัว เตรียมใจเพื่อเรียน และอ่านตำราล่วงหน้าเสมอ					
12	เมื่อข้าพเจ้าพบคำศัพท์หรือสำนวนใหม่ ๆ ข้าพเจ้า จะจดจำเอาไว้เพื่อใช้ในคราวต่อไป					
13	ข้าพเจ้ามีความประทับใจเมื่อได้พบปะสนทนากับ ผู้เก่งวิชาภาษาไทย					
14	กิจกรรมภาษาไทยเปิดโอกาสให้นักเรียนคนคว่ำ ควยตนเอง					
15	กิจกรรมในวิชาภาษาไทย ทำให้นักเรียนมี โอกาสใช้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่					
16	หลังจากการเรียนวิชาภาษาไทยแล้ว ทำให้ อยากหาความรู้เพิ่มเติมอีก					
17	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับนิทานประเภทต่าง ๆ					
18	ข้าพเจ้าอยากเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมภาษาไทย ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น					
19	ข้าพเจ้าคิดจะเรียนวิชาภาษาไทยในชั้นสูง ๆ ต่อไป					
20	การเรียนวิชาภาษาไทยสำคัญและมีประโยชน์มาก ข้าพเจ้าจึงเรียนวิชานี้ด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ และฝึกฝนจนกว่าจะอยู่เสมอ					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวฉัตร ช่อสุด รามธรรม

เกิดวันที่ 2 เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2500

สถานที่เกิด จ.ปทุมธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 33/22 หมู่ 4 ซอยมัยลาภ ถ.รามอินทรา
 ต. จรเข้บัว อ.บางกะปิ กรุงเทพฯ 10230 โทร. 519-1132

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 3

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2525

ปริญญาตรี จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
 วิชาเอกภาษาไทย วิชาโท แนะแนว

พ.ศ. 2533

ปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 วิชาเอก การมัธยมศึกษา

การศึกษานิสัยพฤติกรรมและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดย
 ใช้กิจกรรมแบบล่าคำศัพท์และกิจกรรมตามคู่มือครู

บทคัดย่อ

ของ

ชลธร รามธรรม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
 ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

สิงหาคม 2533

การศึกษานี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำตอบและกิจกรรมตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 100 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 50 คน กลุ่มควบคุม 50 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำตอบ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคู่มือครู โดยใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที และใช้เนื้อหาเดียวกันทั้ง 2 กลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลองใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยสร้างขึ้นได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (มีค่าความเชื่อมั่น 0.79) และแบบทดสอบวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย (มีค่าความเชื่อมั่น 0.88) โดยการทดสอบค่าสถิติ (t-test)

ผลวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF MATTHAYOM SUKSA II STUDENT'S THAI LANGUAGE ACHIEVEMENT
AND MOTIVATION THE INSTRUCTION BASED ON ANSWER HUNTING
ACTIVITIES AND TEACHER'S MANUAL ACTIVITIES

AN ABSTRACT

BY

CHONTHORN RUAMTHAM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

August 1990

The purpose of this study was to compare the academic achievement and the motivation in learning Thai language of Mathayom Suksa II students between The answer hunting activities and teacher's manual activities.

The samples were in the 100 Mathayom Suksa II students studying during the second semester of the academic year 1989 at the Buddhajak Wittaya School in Bangkok. The 100 students were divided into equal groups. The experimental group was taught through the answer hunting activities and the control group was taught through the teacher manual activities. Each group was taught in the same contents for 16 periods of 50 minutes. The research design of the experiment was the randomized control group pretest-posttest design.

The instruments used were the answer hunting activities and lesson plans in accordance with the teacher's manual for teaching Thai. The achievement test, (reliability = 0.79) and the learning motivation test in Thai (reliability = 0.88) constructed by the research, were used for data analysis. The t-test was statistic analysed the data.

The results of the study indicated that :

1. The academic achievement of the students in the two groups were significantly different at the .01 level.
2. The learning motivation in Thai language of the two groups were not different.